

Abstract

In 1999 the national parliament of Denmark (NPD) elected to decriminalize prostitution, and terminated the paragraphs sentencing prostitutes. The NPD does not accept prostitution as a legal profession and prostitution is defined as a social problem. The aim is to scrutinize which discourses are to be found in related readings from the NPD and how the discourses either improve or aggravate the prostitutes' day to day lives.

This study is based on two readings from the NPD from the periods 1998 - 1999 and 2008 - 2010 and performed interviews with two prostitutes from a dedicated organization.

We have applied Norman Faircloughs 'critical discourse analysis as method'. Faircloughs 'critical discourse analysis' is useful when looking at power structures and how power structures can place some people in powerless situations. Fairclough introduces a three dimensional model based on text, a discursive practice and a social practice. An analysis of these three elements contributes to clarify if discourses and order of discourses are changing or repeated in the society.

A text analysis is organized under four main headlines, vocabulary, grammar, cohesion and text. According to Fairclough, a text is a portrayal of a reality and attributing meaning to this. Given the characteristics of the text it is possible to map how discourses are articulated and how the discourses aid interpretation of the text. The discursive practice focuses on processes of text production, distribution and consumption. These processes demand a reference to economical, political and institutional areas in which the discourses are articulated. According to Fairclough it is necessary to apply other theories to identify the social practice. Thus to identify the social practice we have applied Mitchell Deans 'approach to governmentality studies' and Michel Foucaults 'deconstruction of sexuality' and Foucaults understanding of power and how power is applied in intimate areas. We find Deans 'approach to governmentality studies' useful in analyzing how the government conducts prostitutes and to see which management tools the government uses in order to conduct the prostitutes. We have also used Deans approach to determine how prostitutes conduct themselves. Foucaults 'understanding of power' is useful to understand how deep a society regulates human life and how power is able to define what is legal and illegal in a society. Power is therefore able to regulate through legislation. In identifying the social practice we have also used the interviews to clarify how the prostitutes experience their own existence.

We have found that the NPD conducts prostitutes on the basis of norms on sexuality. This means that the comprehension of sex is something which should happen in wedlock solely for procreation. This way of understanding sexuality means that the NPD articulates prostitutes as perverted. By constructing them as perverted the NPD constructs prostitution as a social problem, hence prostitutes need help and protection. The NPD conducts prostitutes on the basis of this construction. We have also discovered that the understand-

ing of prostitution has not changed since the adoption of the paragraphs on vagrancy because prostitution is still an illegal profession. The NPD has only terminated the legislative penalties of being a prostitute. The prostitutes still have no rights with regards to the labor market yet they must pay VAT and taxes.

Through an analysis of ‘conduct oneself’ we have identified that prostitutes have conducted their act and behavior to avoid being part of the social system because the NPD discursively constructs the prostitutes as victims. We can partly conclude that prostitutes, in an attempt to avoid the discursive construction as victims, organize their work in a way which makes it possible to avoid raids. The prostitutes also pay VAT and taxes as to not appear as criminals. We can conclude that the identified discourses aggravate the lives of prostitutes.

Referencer

Der refereres i specialet i henhold til Harvard-normen (Anglia Ruskin University 2010). Det betyder, at litteraturhenvisninger, som refererer til forfattere, præsenteres med forfatters efternavn efterfulgt af udgivelsesåret samt at sidetallet indskrives i (). Eksempel (Bømler og Bertelsen 2004, 16). Ved angivelse af flere forfattere end tre i samme litteratur vil efternavnet på første forfatter blive anvendt efterfulgt af et al. Eksempel (Grassov, et al. 2004). Når vi, i specialet, henviser til flere bøger af forskellige forfattere, vil forfatters efternavn, bogen udgivelsesår samt sidetallet være indskrevet i hver sin kilde for at skabe overblik. Eksempelvis (Dean 2008, 15) (Fairclough 2009, 7). Ved brug af bøger hvor flere forfattere har bidraget, fremhæves forfatteren af afsnittet. Dog vil alle informationer vedrørende bogen fremgå i bibliografien.

Ved brug af internetadresser vil navn og årstal på disse URLs fremgå i (). Eksempelvis (Retsinformation 1998). I bibliografien fremgår den fulde kilde, både for litteratur og URL adresser. Kilderne er listet alfabetisk efter forfattere og der vil for URL adresserne fremgå, hvornår de er set på nettet.

I teori- og metodeafsnittet har vi anvendt engelsk litteratur. Det engelske sprog er mere nuanceret end det danske, hvilket betyder at der ikke altid eksisterer fyldestgørende ord på dansk, der dækker over begrebet. Derfor har vi valgt at benytte [] efter den danske forklaring af et begreb, fordi det engelske begreb er mere beskrivende end det danske, eksempelvis [Spoken and written language].

I analysen anvender vi Folketingets behandlinger af lovforslag omhandlende prostitution og henviser i den forbindelse til udtalelser fra forskellige ordførere. Disse henvisninger har vi angivet således: (EMM; B-1). Derved informeres læseren om, hvilken ordfører der udtaler sig i behandlingerne, i hvilket bilag behandlingen kan ses og hvilken side udtalelsen kan findes på i bilaget.

Opgavens interviews kan findes på den vedlagte CD rom.

I indholdsfortegnelsen vil der ud for hvert afsnit fremgå hvem der er ansvarlig for afsnittet. Vi anvender vores forbogstav til at vise hvem der ansvarlig.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	PROBLEMFELT C & M	1
1.1	LOVGIVNINGEN I HOLLAND C & M	1
1.2	LOVGIVNINGEN I NEW ZEALAND C & M	2
1.3	LOVGIVNINGEN I SVERIGE C & M	3
1.4	LOVGIVNINGEN I DANMARK C & M	4
2	PROBLEMSTILLING C & M	6
3	ARGUMENTATION FOR SPECIALETS STRUKTUR C	7
3.1	SPECIALETS EMPIRISKE GRUNDLAG M	7
3.2	SPECIALETS TEORETISKE OG ANALYTISKE GRUNDLAG. C	8
4	SPECIALETS OPBYGNING M	10
5	FORSKNING PÅ PROSTITUTIONSOMRÅDET C	11
5.1	DEFINITION AF PROSTITUTION M	11
5.2	PROSTITUTIONENS OMFANG OG FORMER C	12
5.3	ET LIV I PROSTITUTION M	15
5.3.1	<i>Mulige årsager til et liv i prostitution C</i>	15
5.3.2	<i>Mulige konsekvenser ved prostitution M</i>	16
5.3.3	<i>Sexarbejdernes Interesse Organisation C</i>	18
5.4	PERSPEKTIVER PÅ PROSTITUTIONSOMRÅDET M	19
5.4.1	<i>Det funktionalistiske perspektiv C</i>	19
5.4.2	<i>Det feministiske perspektiv M</i>	19
5.4.3	<i>Det sociale interaktions-/kontrolperspektiv C</i>	20
6	SPECIALETS VIDENSKABSTEORETISKE GRUNDLAG M	22
6.1	NORMAN FAIRCLOUGHS KRITISKE DISKURSANALYSE C	22
6.1.1	<i>Diskurs og diskursorden M</i>	23
6.1.2	<i>Ideologi C</i>	23
6.1.3	<i>Hegemoni M</i>	24
6.2	DEN TRE-DIMENSIONELLE DISKURSMODEL C	24

7	SPECIALETS METODE OVERVEJELSER M	26
7.1	DEN KRITISKE DISKURSANALYSES ARBEJDSTRIN C	26
7.1.1	<i>Problemformulering M</i>	26
7.1.2	<i>Valg af materiale C</i>	26
7.1.3	<i>Analyse M</i>	27
7.2	RESULTATER C	30
7.2.1	<i>Validitet og generaliserbarhed M</i>	30
7.3	OPSUMMERING C	30
8	INTERVIEWUNDERSØGELSE M	31
9	PRÆSENTATION AF INFORMANTER C	33
9.1	PRÆSENTATION AF LEA M	33
9.2	PRÆSENTATION AF SUSANNE C	33
10	TEORI M	34
10.1	GOVERNMENTALITY C	34
10.1.1	<i>Pastoralmagt M</i>	36
10.1.2	<i>Biopolitikken C</i>	37
10.1.3	<i>Liberalisme M</i>	38
10.2	SEKSUALITETENS HISTORIE C	40
10.2.1	<i>Foucaults magtteori M</i>	40
10.2.2	<i>Seksualitetens samfundsmæssige konstruktion C</i>	41
10.2.3	<i>Seksualitetens perversioner M</i>	42
10.3	OPSUMMERING C	43
11	ANALYSEDEL 1- TEKST OG DISKURSIV PRAKSIS M	45
11.1	FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF STRAFFELOVEN C	45
11.1.1	<i>Tekstanalyse M</i>	46
11.2	FORSLAG TIL FOLKETINGSBESLUTNING OM FRIT LEJDE FOR PROSTITUERED E M	55
11.2.1	<i>Tekstanalyse C</i>	55
11.3	DISKURSIV PRAKSIS M	60

11.4	DELKONKLUSION AF TEKST OG DISKURSIV PRAKSIS C	61
12	ANALYSEDEL 2 - DEN SOCIALE PRAKSIS C	63
12.1	DELKONKLUSION AF DEN SOCIALE PRAKSIS M	71
13	KONKLUSION C & M	72
14	RESULTAT, VALIDITET OG GENERALISERBARHED C & M	75
15	PERSPEKTIVERING C & M	76
16	BIBLIOGRAFI	78
BILAG A	INTERVIEWGUIDE	A-1
BILAG B	FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF STRAFFELOVEN	B-1
BILAG C	FORSLAG OM FRIT LEJDE FOR PROSTITUERED E	C-1

1 Problemfelt

I nærværende speciale har vi valgt at beskæftige os med prostitution. Vi har bemærket, at implementering af lovgivningen på prostitutionsområdet internationalt er meget forskelligartet. Derfor fremhæver vi indledningsvis forskellige lovgivningsmæssige grundlag på prostitutionsområdet, som også kan repræsentere forskellige forståelser af prostitution. På denne måde er det muligt at vise, hvordan Danmark positionerer sig i forhold til lande, som Danmark sammenligner sig med (kvinfo 2009). De forskellige forståelser af prostitution kan blandt andet ses ved, at Danmark, Holland og New Zealand på forskellige vis har valgt at afkriminalisere prostitution, mens Sverige har besluttet at kriminalisere køb af seksuelle ydelser (kvinfo 2009) (NZPC New Zealand Prostitutes Collective u.d.) (Retsinformation 1998) (Jensen og Hansen 2004, 32-33). Med afsæt i de forskellige forståelser af prostitution finder vi det interessant at undersøge, hvordan Danmark forholder sig til og forstår prostitution. Derfor vil vi, igennem en kritisk diskursanalyse, undersøge folketingets handlinger af prostitutionsområdet, for på denne måde at klarlægge hvilke diskurser, som omtales i den danske prostitutionsforståelse. Vi vil desuden undersøge, hvorvidt de fundne diskurser har indflydelse på de prostitueredes egne oplevelser af deres egen tilværelse.

Inden vi præsenterer specialets problemstilling, vil vi introducere henholdsvis Holland, New Zealand, Sverige og Danmarks forståelse af prostitution og deres lovgivning på prostitutionsområdet.

1.1 Lovgivningen i Holland

I oktober 2000 legaliserede det hollandske parlament prostitution. Legaliseringen betød at prostitution skulle anses som et erhverv på lige fod med andre selvstændige erhvervsdrivende (kvinfo 2009) (Daalder 2007, 11). Parlamentet ønskede, med denne vedtagelse, at ændre tilværelsen for de prostituerede, så de havde mulighed for at leve et så normalt liv som muligt. Parlamentet understregede med denne legalisering, at de prostituerede *selv* valgte deres erhverv. Dette betød blandt andet, at banker samt forsikringselskaber ikke havde mulighed for at afvise licensregistrerede prostituerede som erhvervs kunder. Med denne prostitutionsforståelse repræsenterer Holland hermed en meget kontroversiel holdning til prostitution, som kan betragtes som en modpol til mange andre prostitutionsmodeller (Jensen og Hansen 2004, 33).

Med vedtagelsen af lovgivningen blev bordelejerne underlagt strenge krav såsom statslig kontrol. Ifølge: ”*A Business like any other? Managing the sex industry in the Netherlands*” af Marieke Van Doorninck var formålet med legaliseringen at forbedre de prostitueredes rettigheder, deres positionering i samfundet samt begrænse forskellige prostitutionsformer, særligt trafficking¹ (Doorninck 2002, 201-217). Desuden skelnes der

¹ FN definerer trafficking som: ” at rekruttere, transportere, huse eller modtage en person ved brug af magt eller trusler, bortførelse eller udnyttelse af en sårbar stilling eller ved at købe samtykke fra en tredjeperson, der har kontrol med en anden person, med det formål at udnytte vedkommende. Det er uden betydning om den handlede person har givet sit samtykke til udnyttelsen, hvis der er blevet anvendt nogle af de førnævnte midler.” (Københavns bymuseum, Københavns stadsarkiv og skoletjenesten 2008)

i lovgivningen imellem frivillig og ufrivillig prostitution, det betyder at alfonseri, trafficking og andre former for profit fra tvungen prostitution fortsat er ulovligt (Doorninck 2002, 193-200).

I rapporten: ”*Prostitution in the Netherlands since the lifting of the brothel ban*” fra 2007 af A.L. Daalder ses en kritik af lovgivningen (Daalder 2007). Daalder konkluderer, at der er sket en stigning i antallet af unge som prostituerer sig og i brugen af beroligende medicin (Daalder 2007, 11-15). Ligeledes påpeger Van Doorninck, at en anden konsekvens af legaliseringen er, at gade prostituerede skal arbejde i afgrænsede zoner. Ifølge Van Doorninck medfører dette at gade prostituerede bliver stigmatiseret, eftersom prostitution kun må foregå i de særligt markerede zoner (Doorninck 2002, 194-195).

1.2 Lovgivningen i New Zealand

I juni 2003 valgte parlamentet i New Zealand, ligesom det hollandske parlament, at legalisere prostitution (NZPC New Zealand Prostitutes Collective u.d.). Parlamentet valgte med indførelsen af: ”*The Prostitution Law Reform Act*” at legalisere prostitution ved at fjerne alle diskriminerende love og dermed sidestille prostitution med ordinær beskæftigelse (Phoenix 2002) (Seksualpolitisk Forum 2008). Parlamentet inddrog i forbindelse med legaliseringen de prostitueredes egen interesseorganisationen: ”*The New Zealand Prostitutes Collective*” også kaldet NZPC. Igennem dette samarbejde blev det muligt for parlamentet at blive opmærksom på hvilke behov og problemer de prostituerede havde. Efter reformens indførelse er NZPC blevet en statsstøttet organisation, som ikke kun varetager de prostitueredes interesser, men også yder en social indsats for kvinder, der sælger seksuelle ydelser. Den sociale indsats består blandt andet af rådgivning og støtte til de prostituerede, som har behov for det (Seksualpolitisk Forum 2008).

Samtidig med legaliseringen af prostitution blev der indført en statsreguleret licensordning, som rettes mod *administrator* (Seksualpolitisk Forum 2008). En *administrator* anses for at have en ledelsesmæssig funktion i forhold til de prostituerede og må ikke være dømt for vold, have begået narkokriminalitet eller lignende (Reden 2010). Licensordningen medfører at *administrator* skal have licens, det vil sige tilladelse til at drive bordel. Hermed forpligter *administrator* sig til at sørge for gode arbejds-, sanitære-, og sikkerhedsmæssige forhold samt videreformidling af rådgivnings- og informationsmateriale til både de prostituerede og kunderne om prostitueredes rettigheder. Endvidere skal der årligt ske en fornyelse af licensordningen samt inspektion af bordellerne fra myndighedernes side (Seksualpolitisk Forum 2008).

Parlamentet formodede med vedtagelsen af: ”*The Prostitution Law Reform Act*” at kvinder, der solgte seksuelle ydelser, ville vælge at arbejde fra deres private bopæl, hvilket formentligt, ifølge parlamentet, ville resultere i en reduktion af salg af seksuelle ydelser på gadeplan. Men ifølge prostitutionsforsker Melissa Farley, er gadeprostitution ikke blevet begrænset som parlamentet havde håbet på, men tværtimod øget flere steder i New Zealand (Phoenix 2002). Ligeledes fremhæver Nina Hagenauer en anden konsekvens af legaliseringen i rapporten; ”*Prostitution in Austria and New Zealand Comparison and important Facts*”. Hagenauer påpe-

ger, at legaliseringen har medført, at politiet ikke længere har ret til at kontrollere hverken bordellerne, bordelejerne eller kvinderne som arbejder på bordellerne, hvilket har resulteret i at politiet ikke har mulighed for at undersøge forholdene på bordellerne. Eksempelvis om der arbejder mindreårige på bordellerne og om kravene, som er anført i licensordningen, bliver overholdt af *administrator* (Hagenauer 2009, 30-32). Endvidere fremhæver Hagenauer, at sexindustrien er blevet mere synlig i gadebilledet efter legaliseringen af prostitution (Hagenauer 2009, 30).

1.3 Lovgivningen i Sverige

I januar 1999 trådte *sexköpslagen* i kraft (Jensen og Hansen 2004, 32). Det svenske parlament valgte i modsætning til Holland og New Zealand at kriminalisere kunderne. Lovgivningen kriminaliserer ikke kvinder som prostituerer sig, men kunderne der køber seksuelle ydelser, bagmænd, alfonser² og bordelejere (Jensen og Hansen 2004, 32, 147). Parlamentet fremsætter med *sexköpslagen* en prostitutionsforståelse, som baseres på, at prostitutionskunderne er centrale aktører i prostitutionsproblematikken frem for de prostituerede. Derfor kan prostitutionskunderne, ved lovovertrædelse, straffes med bøde eller fængsel i op til 6 måneder. Parlamentet ønsker med denne lovgivning at sende et signal til omverdenen om, at prostitution i det svenske samfund ikke kan og vil accepteres (Danna 2001, 40). Desuden bygger denne prostitutionsforståelse på en antagelse om, at der forekommer et ulige magtforhold mellem mænd og kvinder i samfundet, hvilket også konkluderes af Vibeke Jensen og Stinne Louise Hansen i specialet: "*Prostitutionsforståelser blandt danske og svenske politikere - et sammenlignende studie af parlamentsdebatter*" (Jensen og Hansen 2004, 147). Denne ulighed ses som en forudsætning for eksistensen af prostitution og derfor en manifestation af differentiering mellem kønnene i samfundet. Det svenske parlaments prostitutionsforståelse fokuserer på, at prostitution ikke alene er skadeligt for det enkelte individ, men at prostitution er til skade for hele samfundet (Jensen og Hansen 2004, 147). På baggrund af denne prostitutionsforståelse anser parlamentet derfor prostitution som et køns- og ligestillingsproblem og behandler prostitution under overskriften: "*Vold mod kvinder*" (Jensen og Hansen 2004, 32) (Dodillet 2009).

I artiklen: "*Problemet prostitution*" af Anders Haahr Rasmussen fremstiller professor og leder for centret: "*The Study of Gender and Sexuality*" Don Kulick en kritik af *sexköpslagen*. Kulick vurderer, at lovgivningen i praksis forværrer tilværelsen for de prostituerede kvinder, den hævder at skulle beskytte. Ifølge Kulick skyldes dette, at lovgivningen har medført; at handlen med kvinder stadig er uforandret, at kunderne ikke tør anmelde menneskesmuglere til politiet samt en øget stigning i vold og usikkerhed for de prostituerede, som nu er nødt til at tilbyde seksuelle ydelser i det skjulte (A. H. Rasmussen 2007).

² Alfons: En alfons er en der udnytter en prostitueret (Gyldendal 1999)

1.4 Lovgivningen i Danmark

I 1999 valgte Folketinget at afkriminalisere prostitution ved at ophæve løsgængeriparagrafferne fra 1906, som fremgik af straffelovens §§ 198 og 199 (Pedersen 2000, 142) (Pedersen 2007, 220). Løsgængeriparagrafferne anså arbejdsløse personer som en byrde for samfundet. Derfor kunne politiet tildele selvforskyldte arbejdsløse advarsler og desuden skulle politiet så vidt muligt anvise den arbejdsløse arbejde. Blev personen selvforskyldt arbejdsløs inden for et år, kunne politiet straffe vedkommende for løsgængereri med bøde eller fængsel. Såfremt politiet havde en rimelig grund til at antage, at den arbejdsløse ernærede sig på ulovlig vis, eksempelvis ved utugt, kunne politiet pålægge personen at ansøge om et lovligt erhverv. Et lovligt erhverv omfattede ifølge løsgængeriparagrafferne ikke spil, utugt eller forsørgelse fra kvinder der ernærede sig ved utugt³ (Pedersen 2000, 142-143) (Pedersen 2007, 220). Merete Bøge Pedersen fremhæver i bogen *"Den reglementerede prostitution i København 1874-1905"*, at løsgængeriparagrafferne, op igennem årene blev minimalt benyttet, hvilket medførte at Justitsminister Frank Jensen i 1998 fremsatte et forslag til lov om en ændring af straffeloven fordi §§ 198 og 199 blev anset for at være forældet (Pedersen 2000, 143). SR-regeringen fremhævede i lovforslaget et ændret syn på prostitution:

"En ophævelse af straffebestemmelsen skal alene ses som udtryk for et ændret syn på de enkelte prostituerede (...) Prostitution bør også fortsat bekæmpes, blot ikke med straf, og fjernelsen af den formelle straftrussel over for de prostituerede bør således ikke medføre, at prostitution anses som et lovligt erhverv i forhold til anden lovgivning, f.eks. arbejdsmarkedslovgivningen."

(Retsinformation 1998)

Og videre:

"Den foreslåede afkriminalisering af prostitution m.v. har således alene til formål at markere, at prostitution i sig selv ikke bør anses som en kriminel aktivitet. Prostitution er derimod både et udtryk for og årsag til sociale problemer, som bedst løses i det socialpolitiske regi. Afkriminaliseringen skal ikke indebære, at prostitution i øvrigt anses som et lovligt erhverv."

(Retsinformation 1998)

Lovgivningen tager udgangspunkt i, at prostituerede ikke skal straffes, men at der i stedet skal ydes en social indsats for at få prostituerede kvinder, der ønsker det, ud af prostitutionen (webarkiv 1989 -1999) (Socialministeriet, socialministeriet 2005). Den sociale indsats som Folketinget blandt andet har iværksat i forhold til prostitution kan ses i handleplanen: *"Et andet liv"* fra 2005. Socialminister Eva Kjer Hansen kommer i handleplanen med forslag til en helhedsorienteret indsats på prostitutionsområdet (Socialministeriet, Det Fælles ansvar II 2006) (Socialministeriet 2005). Indsatsen indeholder for eksempel; opsøgende arbejde, anonym telefon- og internetrådgivning, sundhedsmæssige tiltag, psykolog hjælp samt hjælp til anden beskæftigelse eller uddannelse (Socialministeriet 2005).

³ Utugt betyder hor eller usædelighed og kan i dag sidestilles med prostitution (Ordbogen A/S 2010)

Med afkriminaliseringen af prostitution er det lovligt at sælge og købe seksuelle ydelser af prostituerede over 18 år, og prostitution accepteres beskatningsmæssigt på linje med ordinær beskæftigelse. Kvinder, der har prostitution som ”erhverv”, er dog ikke berettiget til de samme ydelser som et lovligt erhverv omfatter. Dette ses blandt andet i forhold til arbejdsmarkedslovgivningen, hvilket betyder at de prostituerede ikke har ret til dagpenge, arbejdsskadeerstatning m.m. I bekendtgørelsen af straffeloven fremgår det endvidere, at rufferi er ulovligt og kan medføre op til 1 års fængsel ved lovovertrædelse. Det vil sige, at det er forbudt at tjene penge på, at andre sælger seksuelle ydelser (Justitsministeriet 2005). Desuden er det også ulovligt at sælge seksuelle ydelser på gaden, hvis man færdes på en kortere strækning og på den måde vækker offentlig forargelse (Retsinformation 1998).

Jeppe Berg Sandvej fremsætter i artiklen: ”*Prostitution og dobbeltmoral*” fra 1999, en kritik af afkriminaliseringen af prostitution. Artiklen hævder, at SR-regeringens formål med afkriminalisering af prostitution var baseret på at tilgodese de prostitueredes situation. Afkriminaliseringen har, ifølge Sandvej, dog ikke medført nogle juridiske positive konsekvenser for de prostituerede, da SR-regeringen ikke ville legalisere prostitution og derved sidestille prostitution med et lovligt erhverv. Med ophævelsen af straffelovens §§ 198 og 199, forsøgte SR-regeringen ifølge Berg Sandvej ”bare” at fjerne den legale grund til at dømme de prostituerede, hvis ikke de søgte et lovligt erhverv (Sandvej 1999).

Efter at have givet et overblik over Holland, New Zealand, Sverige og Danmarks forståelse af prostitution i problemfeltet, kan vi fastslå, at lande som Danmark sammenligner sig med, har valgt forskellige prostitutionsforståelser, som kommer til udtryk via landenes lovgivning, til håndteringen af prostitution. Vi ser, at Holland og New Zealand, på hver deres måde, har legaliseret prostitution, mens Sverige har kriminaliseret kunder, der køber seksuelle ydelser. Derimod har Danmark har afkriminaliseret prostitution, og fastslår med vedtagelsen af lovforslaget om ændring af straffeloven, at prostitution skal anses som et socialt problem og derfor bedst løses i socialpolitisk regi.

2 Problemstilling

Oversigten over de forskellige prostitutionsforståelser sætter Danmarks positionering på prostitutionsområdet i relief, da Holland, New Zealand og Sverige præsenterer forskellige prostitutionsforståelser og samtidig ligner Danmark på andre måder. Vi finder det bemærkelsesværdigt, at Folketinget har valgt at afkriminalisere prostitution og på den måde ændre position. Denne ændrede position indebærer, at Folketinget ikke anser prostitution som et lovligt erhverv, men et socialt problem.

På baggrund af at Folketinget skifter position, finder vi det relevant at fokusere på Folketingets omtale af prostitution i årene 1998 - 2010 med særlig fokus på 1998 - 1999 og 2008 - 2010. Ligeledes finder vi det relevant at se på, hvilken betydning denne omtale har for de prostitueredes egen oplevelse af deres egen tilværelse. Vores problemstilling lyder derfor som følgende:

Hvilke diskurser kommer til udtryk i folketingets behandlinger af prostitutionsområdet og hvilken betydning kan de fundne diskurser have i forhold til at forbedre/forværre tilværelsen for kvinder, der sælger seksuelle ydelser.

For at kunne besvare denne problemstilling finder vi det nødvendigt at finde svar på følgende arbejds spørgsmål:

- § Hvordan konstrueres prostitution i folketingets første behandlinger af: ”*Forslaget til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*” samt ”*Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*”?
- § Hvilken indflydelse kan Folketingets diskurser have for de prostitueredes egen oplevelse af deres egen tilværelse?

Denne problemstilling ønsker vi at belyse da vi i problemfeltet er blevet opmærksomme på, at Danmark positionerer sig anderledes end Holland, New Zealand og Sverige. Vi er af den oplevelse, at Folketinget har svært ved at forholde sig til prostitution og derfor finder vi det interessant at undersøge, hvilke diskurser som forefindes i folketingets første behandlinger af henholdsvis: ”*Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*” samt ”*Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*”. Vi ønsker at undersøge dette, da vi har en antagelse om, at Folketingets omtale af prostitution har indflydelse på, hvordan de prostituerede oplever deres egen tilværelse. Problemstillingen er relevant i forhold til det sociale arbejde, fordi vi mener, at der kan være en uoverensstemmelse mellem Folketingets forståelse af hvordan prostituerede skal hjælpes og hvad de prostituerede selv mener de har behov for.

3 Argumentation for specialets struktur

Her argumenteres for de valg vi har foretaget os i forbindelse med udarbejdelse af specialet.

3.1 Specialets empiriske grundlag

I specialet har vi, for at belyse prostitution i Danmark, inddraget relevant forskning fra blandt andet Servicestyrelsen, Kompetencecenter Prostitution og prostitutionsforsker Margaretha Järvinen. Vi har valgt at anvende denne forskning, fordi undersøgelserne tilbyder et billede af, hvad prostitution indeholder og dets konsekvenser. Samtidig viser undersøgelserne, hvordan de forskellige aktører konstruerer prostitution og hvilke diskurser de anvender.

Specialets empiri er henholdsvis L 43: *"Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)"* samt B 72: *"Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede"* (webarkiv 1989 -1999) (Folketinget 2008). Vi har fra specialets start været bevidste om, hvad vi var interesseret i at undersøge, derfor har beslutningsforslag og lovforslag om prostitution været i fokus under vores søgning. Behandlingerne er fundet på folketinget.dk. På folketinget.dk er det muligt at finde skriftlige behandlinger af eksempelvis lovforslag og beslutningsforslag, der eksisterer på prostitutionsområdet. Vi har søgt på beslutningsforslag og lovforslag i perioden 1985 – 2011 ved at anvende søgeordet prostitution. Ved søgning på beslutningsforslag er der fremkommet 567 dokumenter. Dokumenterne indeholder spørgsmål, bilag, folketingsbeslutninger m.v. som indeholder ordet prostitution. På grund af den målrettede søgning fandt vi frem til tre beslutningsforslag, som vi fandt relevante at undersøge nærmere. Disse var beslutningsforslag B 55: *"Forslag til folketingsbeslutning om en forbedret social og helhedsorienteret indsats over for prostitution"* som blev debatteret i 2003, B 43; *"Forslag til folketingsbeslutning om en dansk prostitutionspolitik"* og B 72; *"Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede"*. B 43 og B72 er debatteret i 2008 og er endnu ikke færdig behandlet (dog er B 72 bortfaldet⁴). Vi har fravalgt B 43 og B 55 fordi B 43 har for stort et fokus på trafficking, mens B 55 er færdigbehandlet men ikke er blevet vedtaget. Desuden er der fremkommet 14 dokumenter ved at søge på Folketingets lovforslag i ovenstående periode. Vi har fundet frem til at L 43: *"Forslag til Lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)"* er interessant at se nærmere på. Fordi de andre lovforslag primært handlede om rufferi og forebyggelse af prostitution på børne- og ungeområdet. Selvom lovforslaget også debatteret en kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år, har vi valgt ikke at beskæftige os med denne del af lovforslaget.

Som Tina Ussing Bømler og Bettina Bertelsen fremhæver i deres undersøgelse: *"Prostitution og meninger der brydes..."* har det vist sig at være vanskeligt at få etableret en god kontakt til de prostituerede, fordi de

⁴Dette forklares senere

prostituerede ofte ikke ønsker at medvirke i eksempelvis interviews. Desuden mener Bømler og Bertelsen at det kræver en langvarig kontakt til de prostituerede for at opnå deres tillid uden garanti for deltagelse (Bømler og Bertelsen, 2004). Derfor har vi, for at besvare problemstillingen, valgt at inddrage to interviews med to sexarbejdere. Ved at henvende os pr. mail til Sexarbejdernes Interesseorganisation (SIO) har vi fået kontakt til disse to sexarbejdere. SIO repræsenterer ikke alle sexarbejdere, men vi har fundet det relevant at inddrage sexarbejderne fra organisationen, da organisationen profilerer sig i forhold til Folketingets italesættelse af prostitution. På denne måde repræsenterer de en moddiskurs til Folketingets diskurser. SIO fremstår desuden som en organisation, der varetager de sexarbejdernes interesser, uden at være en fagforening (SIO 2008). Vi er dog bevidste om, at sexarbejderne ikke definerer sig selv som prostituerede, men vi har valgt at anvende ordet prostituerede i stedet for sexarbejdere, fordi det er den måde Folketinget har valgt at omtale kvinder, der sælger seksuelle ydelser.

Vi kunne også have valgt at tage kontakt til andre instanser, eksempelvis Kompetencecenter Prostitution, for derigennem at have fået kontakt til mennesker som prostituerer sig. Men dette har vi valgt ikke at gøre, da vi igennem specialets empiriske overblik, er blevet opmærksomme på at Kompetencecenter Prostitution, repræsenterer de samme diskurser på prostitutionsområdet som Folketingets behandlinger, da organisationen hører under Socialministeriet (Socialministeriet 2006). På grund af specialets metode som baseres på en kritisk diskursanalyse finder vi det relevant at inddrage sexarbejderne, fordi vi i specialet forsøger at se på magtforholdene i samfundet for derigennem at stille os på de undertrykte side (Fairclough 2008, 12, 87).

Ligeledes vil vi gøre opmærksom på, at vi har fravalgt et fokus på gadeprostituerede og prostitutionskunderne. Vi har fravalgt gadeprostituerede fordi de oftest, udover prostitution, har andre problemstillinger såsom misbrugsproblemer (N. Rasmussen 2007, 44). I forbindelse med indsamling af empiri i form af interviews med sexarbejderne har vi udarbejdet en interviewundersøgelse med udgangspunkt i Steinar Kvaales syv trin, da han tilbyder en metodisk tilgang til udformning og opbygning af en interviewundersøgelse (Kvale 1997, 95).

3.2 Specialets teoretiske og analytiske grundlag.

Specialets videnskabsteoretiske metode er baseret på Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse, som forsøger at afdække samfundsmæssige forandringer, herunder sociale og kulturelle forandringsprocesser igennem sprogbrug, hvilket gør det muligt for os at stille os kritisk overfor vores tilegnede viden (Fairclough 2008). Videnskabsteoretisk kan Fairclough bruges til at undersøge, hvorledes virkeligheden kan fortolkes og opleves og derved hvilken indflydelse hegemoniske kampe kan have på diskurser i samfundet (Fairclough 2008, 92).

For at kunne besvare vores problemstilling har vi ligeledes metodisk valgt at anvende Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse. Den kritiske diskursanalyse kan anvendes til at belyse, hvilken rolle den diskursive

praksis har i forhold til at opretholde en ulige magtfordeling (Jørgensen og Phillips 2008, 75-76). Derved er det muligt at se på, om den diskursive praksis medvirker til at reproducere eller transformere diskursordner som den indgår i, og derved om den påvirker den sociale praksis (Fairclough 2008, 62). Den kritiske diskursanalyse kan i specialet anvendes til at analysere, hvordan Folketingets diskurser kan påvirke de prostituerede. Faircloughs metodiske tilgang består af tre dele; tekst, diskursiv praksis og social praksis (Fairclough 2008, 73). Som præsenteret anvender vi to henholdsvis *"Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)"* og *"Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede"*. De to behandlinger analyseres igennem tekst og diskursiv praksis. I tekstanalysen udarbejdes en detaljeret lingvistisk analyse. Herefter analyserer den diskursive praksis for at finde frem til, hvilke diskurser som karakteriserer handlingerne. For at belyse de prostitueredes egne oplevelser af deres egen tilværelse har vi inddraget to interviews med to kvindelige sexarbejdere. Interviewene analyseres i den sociale praksis sammen med relevant teori.

Da Fairclough fremhæver, at det er relevant at inddrage anden teoretisk viden for at kunne belyse den sociale praksis, inddrager vi to teorier. Den første teori er Mitchell Deans tilgang til governmentality studier, som er anvendelige til belyningen af den sociale praksis, fordi den kan bidrage til en forståelse af prostitution som et samfundsmæssigt fænomen. Ligeledes kan Deans governmentality tilgang medvirke til belyse, hvordan de prostituerede vælger at styre sig selv i forhold til Folketingets diskurser (Dean 2008). Den anden teori, vi anvender, er Michel Foucaults dekonstruktion af seksualitet, som viser hvordan magten sætter sig igennem i samfundet. Desuden beskriver Foucault hvordan det er muligt at påvirke magten og hvordan magt kan forstås (Foucault 2006). Denne teori kan bidrage til at klarlægge hvilken forståelse af seksualitet, som ligger bag Folketingets diskurser på prostitutionsområdet. Vi finder det relevant at belyse denne forståelse, da vi har en antagelse om at konstruktionen af seksualiteten der finder sted, i handlingerne på prostitutionsområdet, kan synliggøre en ændret samfundsmæssig forståelse af prostitution.

Efter at have foretaget en kritisk diskursanalyse, forsøger vi i konklusionen at besvare specialets problemstilling. Efterfølgende vurderes de fremlagte resultater ud fra Steinar Kvaales retningslinjer til kvalitative metoder for på denne måde at vurdere gyldigheden af vores speciale (Kvale 1997). Afslutningsvis vil vi sætte resultaterne ind i en perspektivering.

4 Specialets opbygning

Specialet opdeles i kapitler og repræsenterer henholdsvis empiri, videnskabsteori, metode, teorier samt analyse, konklusion, proces og resultat samt perspektivering.

I *kapitel 1* fremlægges specialets problemfelt. Problemfeltet indeholder forskellige prostitutionsforståelser, hvori vi finder vores problemstilling.

I *kapitel 2* præsenteres specialets problemstilling og arbejdsspørgsmål. Efterfølgende argumenteres for specialets fremgangsmåde i *kapitel 3* herunder specialets empiriske-, metodiske- og videnskabsteoretiske overvejelser, valg af teori, analysens fremgangsmåde og konklusion. Mens specialets opbygning findes i *kapitel 4*.

Kapitel 5 viser relevant forskning på prostitutionsområdet. Her finder vi det væsentligt at præsentere en definition af prostitution, eftersom det er relevant at klarlægge opgavens forståelse af prostitution. Ligeledes belyses minimumsantallet af de prostituerede for at give indblik i prostitutionens antal og prostitutionsformerne. Dette ses i afsnittet prostitutionens omfang og former. Endvidere vil vi i afsnittet: ”*Et liv i prostitution*” se på mulige årsager til og konsekvenser af et liv i prostitution. Under *kapitel 5* præsenteres også et afsnit om Sexarbejdernes Interesseorganisation. Derudover har vi valgt at fremhæve tre perspektiver som er dominerende indenfor socialforskningen og som har præget opfattelsen af prostitution.

Kapitel 6 viser specialets videnskabsteoretiske grundlag, der tager udgangspunkt i Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse. Her fokuseres på Faircloughs begreber om diskurser, diskursordener, ideologi, hegemoni samt den tre-dimensionelle model.

I *kapitel 7* vises specialets metode overvejelser med udgangspunkt i Faircloughs kritiske diskursanalyse. Efterfølgende vises i *kapitel 8* specialets interviewundersøgelse og i *kapitel 9* præsenteres specialets informanter.

Specialets teori fremhæves i *kapitel 10*. Her forklares Mitchell Deans tilgang til governmentality studier samt Michel Foucaults dekonstruktion af seksualitet.

I *kapitel 11* og *12* behandles første og anden del af analysen som indeholder henholdsvis tekst og diskursiv praksis samt den sociale praksis.

Specialets konklusion præsenteres i *kapitel 13*, mens resultater, validitet og generaliserbarhed fremgår i *kapitel 14* og specialets perspektivering ses i *kapitel 15*.

5 Forskning på prostitutionsområdet

I de følgende afsnit præsenteres et udsnit af forskningen på prostitutionsområdet, for at fremhæve hvordan prostitution bliver omtalt.

5.1 Definition af prostitution

I dette afsnit vil vi give et overblik over forskellige forståelser af prostitution og anvende disse forståelser til at udarbejde specialet definition af prostitution, for at give læseren indblik i hvordan vi forstår prostitution.

Nedenfor vil vi vise, hvorledes Margaretha Järvinen forstår prostitution samt hvordan Michael Frühling og Hanna Olsson definerer prostitution, da disse forklaringer og definitioner ofte anvendes indenfor prostitutionsområdet.

Järvinen forklarer prostitution på følgende måde:

"... en transaktion där minst två handlande parter köper respektive säljer sexuella handlingar".

(Järvinen 1990, 11)

Järvinen anvender denne forklaring i undersøgelsen: *"Prostitution i Helsingfors – en studie i kvinnekontrol,"* for at konkretisere sin forståelse af prostitution. Järvinen har ikke fremført en egentlig definition af prostitution, men afgrænser prostitutionsbegrebet i det sociale interaktions-/kontrolperspektiv hvori hun forsøger at afgrænse prostitution fra andre seksuelle forbindelser (Järvinen 1990, 24). Dog er vi blevet opmærksomme på at andre undersøgelser har valgt at afgrænse Järvinens forklaring på følgende måde:

"Når mindst to handlende parter under markedsbetingelser køber/sælger fysisk adgang til en krop eller andre seksuelle handlinger. Handlen foregår i en kort tidsafgrænset periode og betalingen for den seksuelle tjeneste sker umiddelbart før eller efter den seksuelle tjeneste leveres".

(Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 16)

Frühling og Olsson har i: *"Vad 'ar Prostitution?"* udarbejdet en detaljeret beskrivelse af begrebet prostitution. Denne definition er følgende:

"Prostitution – som till innehåll och former präglas av de existerande samhällsförhållandena – föreligger när mindst två handlande parter under marknadsmässiga betingelser köper respektive säljer fysiskt tillträde till kropp eller andra sexuella handlingar. Den ene parten, köparen, koper sig således fysiskt tillträde till den andra partens kropp eller förfoganderätt över vissa av den andra partens fysiska beröringar för egna sexuella syften under viss tid. Den andra parten, den prostituerade, säljer fysiskt tillträde till sin kropp eller förfoganderätten över vissa fysiskt berörande handlingar för köparens sexuella syften under viss tid. Den transaktion som prostitutionen innefattar betalas vanligen i pengar, men även andra betalningsmedel kan förekomma."

(Frühling og Olsson 1981, 49-50)

Som det fremgår af definitionen anskuer Frühling og Olsson, i citatet, at prostitution kan anses som et samfundsmæssigt fænomen, som præges af eksisterende samfundsforhold. Derfor opfattes prostitution som et fænomen forårsaget af samfundsmæssige betingelser. Endvidere kan prostitution anskues fra flere forskellige vinkler, ikke kun fra den prostitueredes synsvinkel, men også fra køberens. Ligeledes gør Frühling og Olsson opmærksom på, at den prostituerede ofte betales med penge, men at der også kan forekomme andre former for betaling (Frühling og Olsson 1981, 50).

Ud fra forklaringen om og definitionen af prostitution, definerer vi prostitution som følgende: *Prostitution ses som en kortvarig relation mellem to parter hvor køberen køber adgang til en krop eller andre seksuelle handlinger hos sælgeren. Transaktionen betales oftest med penge men andre betalingsformer kan også forekomme.*

Efter at have vist hvordan vi i specialet definerer prostitution, vil vi dernæst forsøge, via undersøgelser, at vise det formodede antal prostituerede på prostitutionsområdet og efterfølgende vil vi beskrive de forskellige former for prostitution, som eksisterer inden for området.

5.2 Prostitutionens omfang og former

For at skabe overblik over prostitutionens omfang og dens former har Socialministeriet forsøgt at gennemføre undersøgelser, som kan være medvirkende til at belyse prostitutionsområdet. Men da det ikke er muligt at specificere antallet af prostituerede, kan Socialministeriets undersøgelser kun anskues som et vejledende skøn, blandt andet fordi der forekommer mørketal⁵ på området (N. Rasmussen 2007, 39-40) (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 10).

Tina Ussing Bømler og Bettina Bertelsen fremhæver i bogen: *"Prostitution og meninger der brydes..."* at SR-regeringen påbegyndte debatten omhandlende afkriminalisering af prostitution på baggrund af en kortlægningsundersøgelse fra 1990 udarbejdet af Socialforskningsinstituttet⁶ (SFI) (Bømler og Bertelsen 2004, 17). Kortlægningsundersøgelsen: *"Prostitution i Danmark – en situationsrapport"* fokuserede på at klarlægge antallet af prostituerede i Danmark. SFI anslog i rapporten, at der på et hverdagsdøgn var ca. 1600 kvindelige prostituerede fordelt på forskellige prostitutionsformer (Bechmann Jensen, et al. 1990) (Bømler og Bertelsen 2004, 17).

På baggrund af denne undersøgelse vurderede VK-regeringen⁷, at det var nødvendigt at oprette et forsøgscenter, Pro-Centret⁸, som kunne forske i, vejlede og rådgive om prostitution både til socialarbejderne og de

⁵ Mørketal forklares senere.

⁶ SFI hed tidligere Socialforskningsinstituttet men kaldes nu "Det Nationale Forskningscenter For Velfærd". SFI er et uafhængigt nationalt forskningscenter under Socialministeriet. SFI er det største danske forskningsmiljø på velfærdsområdet, og samarbejder forskellige universiteter. SFI løser dels opgaver for egne midler og dels opgaver på kontrakt for ministerier, kommuner og organisationer (SFI 2001)

⁷ VK-regeringen i 1990 bestod af Venstre og Konservativ (Aarhus Universitet 1998).

prostituerede (Bømler og Bertelsen 2004, 20). Pro-Centret kritiserer i deres årsberetning fra 2001, SFIs tidligere anslåede antal af prostituerede og deres beregningsmetode. I årsberetningen blev SFIs anslåede antal kritiseret for at kunne give anledning til misforståelser, da man kunne tolke resultat som værende det samlede antal af prostituerede i Danmark (Pro-Centret 2001, 12-13). Desuden havde beregningsmetoden primært været foretaget på baggrund af prostitutionsannoncer i Ekstra Bladet, hvilket Pro-Centret anså for at være en uigennemskuelig beregningsmetode og derved et usikkert resultat (Pro-Centret 2001, 12).

Pro-Centret valgte på baggrund af kritikken at udarbejde en ny beregningsmetode. Pro-Centret baserede deres beregningsmetode på indhentning af data fra; nøglepersoner i udvalgte politikredse, institutioner og projekter med kontakt til prostituerede og optælling af annoncer i aviser, blade og på internettet samt overvågning af chat mellem prostituerede og kunder på internettet (Pro-Centret 2001, 14). Indsamlingen af data blev foretaget via stikprøver over en periode af 10 måneder i 2001. På baggrund af det indsamlede data skønnede Pro-Centret, at der i 2001 var mellem 5.450-7.800 prostituerede i Danmark (Pro-Centret 2001, 11, 30).

Det skøn som Pro-Centret fremkom med i 2001, kritiserede Servicestyrelsen, for at være uigennemskueligt, da det var vanskeligt at reproducere denne beregningsmetode i forhold til at få et overbliksbillede over udviklingen af prostitutionen i Danmark⁹ (Grassov, et al. 2004, 18). Derfor valgte Servicestyrelsen at udarbejde en ny beregningsmetode, hvorpå det var muligt at give et kvalificeret bud på minimumsantallet af prostitutionens omfang. Denne beregningsmetode var baseret på udviklingen af synlige prostitutionsannoncer i nyhedsaviser og blade, frem for udviklingen af prostitution (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 1). Servicestyrelsen mente dermed, at denne beregningsmetode ville være medvirkende til at synliggøre udviklingen af prostitutionsannoncer frem for udviklingen i antallet af prostituerede igennem årene (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 2). Servicestyrelsen antog med beregningsmetoden, at det var muligt at minimere usikre vurderinger og antagelser om antallet af prostituerede i Danmark men at det ikke var muligt at komme med en endelig konklusion af det samlede antal af prostituerede (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 2).

Servicestyrelsen anvendte nedenstående inddelinger af prostitution til at definere prostitutionens omfang:

- § Gadeprostitution: Prostitution, hvor kontakten mellem kunden og den prostituerede skabes på gaden.
- § Klinikprostitution/massageklinikker: Prostitution på massageklinikker, hvor kunden opsøger klinikken.
- § Escortprostitution: Prostitution, hvor den prostituerede bestilles og kommer til kundens hjem eller opholdsted.

⁸ Pro-Centret er et landsdækkende videnscenter for prostitution som skal forebygge/bremse udviklingen af prostitution, bidrage med løsningsmuligheder til de prostitueredes sociale og sundhedsmæssige problemer samt videreformidle viden og erfaring (Bømler og Bertelsen 2004, 20).

⁹ Det er endnu ikke lykket at få et samlet overblik over prostitutionens omfang, derfor vil forskere fra SFI, i perioden 2010 til april 2011 gennemføre en optælling af antallet af prostituerede samt hvem de er, da grundlaget for den danske prostitutionsdebat ikke er godt nok (MSN 1999).

- § Prostitution i eget hjem/privatprostitution: Prostitution, hvor den prostituerede modtager kunden i sit eget hjem eller i andre private rammer.
- § Barprostitution: Prostitution forbundet med strip- eller andre barer.
(Staun, Brocks og Sørensen 2009, 3) (N. Rasmussen 2007, 37)

Servicestyrelse mente desuden at nogle prostituerede kombinerede forskellige prostitutionsformer såsom:

- § Klinik- og escortprostitution.
- § Escortprostitution og prostitution i eget hjem.
(Staun, Brocks og Sørensen 2009, 3) (N. Rasmussen 2007, 37)

Med udgangspunkt i ovenstående kategoriseringer, har Servicestyrelsen i perioden 2002 – 2009 fremlagt følgende anslåede antal over den synlige prostitution i Danmark.

Tabel 1 Oversigt over det anslåede antal af prostituerede i perioden 2002 -2009 (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 15).

ÅRSTAL	2002 -2003	2003 -2004	2004 -2005	2005 -2006	2006 -2007	2007 -2008	2008 -2009
Gadeprostituerede	665	575	725	809	1415	1421	1141
Klinikprostituerede	2453	2463	2731	3074	3278	3267	3317
Escortprostituerede	466	352	379	381	460	442	391
Prostitution i eget hjem	58	87	152	161	134	183	259
Barprostitution	148	148	148	148	148	148	148
Klinik og escortprostitution	78	82	127	105	99	187	193
Privat og escortprostitution	18	26	8	30	33	31	72
Prostituerede i alt	3886	3733	4270	4708	5567	5679	5521

Tabellen viser en samlet opgørelse over minimumsantallet af personer i prostitution fordelt på syv perioder. Tabellen angiver kun omfanget af den synlige prostitution, som har været muligt at indfange med Servicestyrelsens anvendte metode (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 16). Servicestyrelsen understreger, at det på baggrund af tabellen ikke er muligt at vurdere på, hvorvidt der er sket en reel stigning i omfanget af prostitution, men at de fremlagte tal udelukkende er baseret på en skønsmæssig beregning og derfor kun kan give et skønsmæssigt indblik i prostitutionens omfang (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 16). Da den skønsmæssige beregning kun afdækker den synlige del af prostitutionsomfanget, pointerer Servicestyrelsen, at der eksisterer mørketal på området. Mørketallene dækker blandt andet over, at det kan være svært at fastslå antallet af kvinder bag en prostitutionsannonce, fra eksempelvis en massageklinik, og at der er flere grupper af prostituerede som optræder uden annoncer og dermed besværliggør en opgørelse af prostitutionens omfang¹⁰ (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 38). Mørketallene betegner også mænd i prostitution, prostituerede i sex- og

¹⁰ Forskellige undersøgere antyder at de igennem deres erfaring har en formodning om antallet af prostituerede bag en specifik annonce (Staun, Brocks og Sørensen 2009)

swingerklubber samt transseksuelle prostituerede, da det er svært at vurdere omfanget af disse prostitutionsformer (N. Rasmussen 2007, 39-40) (Staun, Brocks og Sørensen 2009, 16).

Efter at have belyst prostitutionens omfang og former vil vi herefter se på mulige årsager til prostitutionsdebut og hvilke konsekvenser et liv i prostitution kan medføre.

5.3 Et liv i prostitution

Da vi ønsker at se på, om Folketingets omtale af de prostituerede og prostitutionsområdet kan medvirke til at forbedre eller forværre tilværelsen for de prostituerede, vil vi i denne sammenhæng redegøre for, hvorfor nogen vælger at prostituere sig samt nogle af de fysiske, psykiske, seksuelle og sociale konsekvenser som kan være forbundet med et liv i prostitution. Et fokus på disse problemstillinger kan bidrage til en synliggørelse af, hvordan de prostitueredes hverdagsliv påvirkes. Skildringen er hovedsagelig baseret på forskellige undersøgelser fra Servicestyrelsen omhandlende prostitution. Vi finder det desuden vigtigt at gøre opmærksom på, at organisationen Sexarbejdernes Interesseorganisation fremhæver et andet syn på kvinder, der sælger seksuelle ydelser og derfor mener vi at det er relevant at inddrage denne organisation.

5.3.1 Mulige årsager til et liv i prostitution

Servicestyrelsens undersøgelse fra 2004: *"Prostitution på massageklinikker"* udarbejdet af Gunvor Christensen & Lise Barlach var baseret på en spørgeskemaundersøgelse, af 128 kvinder, som forløb over en fire måneders periode i 2003 (Christensen og Barlach 2004, 6). Undersøgelsen havde til formål at belyse prostitution på massageklinikker, herunder fokuserede undersøgelsen på de forskellige karakteristika af kvinder der solgte seksuelle ydelser, kvindernes baggrund og motiverne for at debutere i prostitution (Christensen og Barlach 2004, 5, 12). Undersøgelsen skulle danne grundlag for idéer til forebyggende og sundhedsfremmende tilbud til kvinder som prostituerede sig (Christensen & Barlach, 2004; 6). I *"Prostitution på massageklinikker"* blev det fremhævet, at debutalderen for de kvindelige prostituerede gennemsnitligt var 26 år. Undersøgelsen viste at ca. 58 pct. af kvinderne var mellem 15-25 år, da de debuterede, mens 23 pct. var over 30 år. Undersøgelsen påpegede desuden, at den yngste kvinde på debuttidspunktet var 15 år, mens den ældste var 55 år (Christensen og Barlach 2004, 24). Ligeledes viste undersøgelsen at langt de fleste af de prostituerede, det vil sige ca. 88 pct., havde afsluttet folkeskolens 9. eller 10. klasse (Christensen og Barlach 2004, 24). Hertil havde ca. 57 pct. af kvinderne afsluttet en adgangsgivende eller en erhvervsrettet uddannelse eksempelvis i form af studentereksamen, mens 43 pct. aldrig havde videreuddannet sig efter 9. eller 10 klasse (Christensen og Barlach 2004, 21-22). I forlængelse af dette konkluderede Christensen og Barlach, at den typiske prostituerede havde svag tilknytning til arbejdsmarkedet, da de ofte ikke havde arbejde ved siden af prostitutionen. De få prostituerede, som havde tilknytning til arbejdsmarkedet havde ufaglært arbejde eller en kortere uddannelse, som gav adgang til arbejdsmarkedet. Grundet den svage tilknytning til arbejdsmarkedet havde kvinderne ofte begrænsede muligheder for at opnå økonomisk velstand. Det økonomiske aspekt blev

derfor afgørende for, at kvinderne debuterede i prostitution eller genoptog prostitution efter en pause (Christensen og Barlach 2004, 23). Endvidere beskriver Christensen og Barlach, at en økonomisk gæld samt muligheden for at give deres familie flere materielle goder, ligeledes er årsager til at kvinderne vælger prostitution som en alternativ løsning på deres økonomiske problemer (Christensen og Barlach 2004, 23).

Ligeledes fremhævede Margaretha Järvinen i sin undersøgelse: ”*Prostitution i Helsingfors – en studie i kvinnekontrol*” at en mulig faktor til, at kvinder prostituerede sig, kunne være økonomiske problemer (Järvinen 1990, 17). Denne undersøgelse var baseret på 1381 personmapper fra politiet i Helsingfors i perioden 1945-1986/1987 og havde til formål at analysere forholdet mellem prostitution og prostitutionskontrollen (Järvinen 1990, 52, 59).

5.3.2 Mulige konsekvenser ved prostitution

De fysiske, psykiske, seksuelle samt sociale konsekvenser, som fremhæves i dette afsnit, kan optræde i forbindelse med følgerne af et liv i prostitution. Det er dog vanskelig at adskille de skadesvirkninger, som kan være forårsaget af prostitution, da de lige så vel kan være blevet dannet i barndommen og derved nogle problemstillinger som kvinderne har med sig, når de debuterer i prostitution (Grassov, et al. 2004, 36). Det vil sige at et liv i prostitution muligvis kan medvirke til at forværre de skadesvirkninger, som kvinderne muligvis allerede har pådraget sig (Grassov, et al. 2004, 36) I forlængelse af dette mener Christensen og Barlach, at skadevirkningerne er et udfald af en lang række faktorer og derfor ikke kun kan henføres til en enkelt årsag (Christensen og Barlach 2004, 37).

Ifølge Christensen og Barlach kan de fysiske, psykiske og sociale skadevirkninger være dårligt selvbillede, selvtillid, selvværd, socialfobi og angst (Christensen og Barlach 2004, 36-37). Disse skadevirkninger ses også i hæftet: ”*Ingen må vide det - Tolv kvinder fortæller om et liv i prostitution*” af Servicestyrelsen, Kompetencecenter Prostitution. I ”*Ingen må vide det – Tolv kvinder fortæller om et liv i prostitution*” gives et nuanceret billede af livet som prostitueret på godt og ondt (Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 1). Fortællingerne har alle det tilfælles, at ingen må vide, at kvinderne er prostituerede, derfor lever kvinderne et dobbeltliv, hvor sandheden skjules med løgne af frygt for at familie og venner skal opdage at kvinderne sælger deres kroppe (Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 39, 46, 86, 101-102). Kampen for at bevare prostitutionen som en hemmelighed beskrives af Louise på følgende måde:

”De færreste er åbne om deres liv som prostituerede, men for Louise er der ikke engang en dør på klem mellem de to verdener. Ikke den mindste fleg af livet som prostitueret må slippe ind i hendes tilværelse som alenemor og fuldtidspædagog”

(Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 101).

Det er vigtigt for Louise, at så få som muligt kender til hendes arbejde som prostitueret. For børnene, resten af familien, kollegerne og alle hendes bekendte er hun en kvinde med et almindeligt liv som enlig mor og med fuldtidsjob som pædagog. I forbindelse med at føre et dobbeltliv beretter flere af de interviewede kvin-

der i *"Ingen må vide det - Tolv kvinder fortæller om et liv i prostitution"* også om mistillid, følelsesmæssige svækkelse og depression (Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 10-11, 16, 24, 46, 97, 102).

Løgnen fylder også meget hos de prostituerede. Dette ses i Tina Ussing Bømler og Bettina Bertelsens undersøgelse: *"Prostitution - og meninger der brydes..."* hvor en af de syv prostituerede kvinder, som Bømler og Bertelsen, igennem en længere periode har mailkorresponderet med, udtaler følgende:

"Det er blandt andet løgnen, som til at begynde med er et nødvendigt onde, men som sagtens kan komme til at tage overhånd. Man bliver bedre og bedre til det. Det skal man være meget opmærksom på. Og så er en løgn aldrig så nem at huske som sandheden (...)"

(Bømler og Bertelsen 2004, 120).

En af konsekvenserne ved dobbeltlivet og løgnen kan være, at de prostituerede kvinder bliver marginaliseret. Denne marginalisering kan også ses i: *"Redegørelse om prostitution i Danmark – Oplæg til en handlingsplan på prostitutionsområdet"* af Martina Grassov et al. hvor der tegnes et billede af hvordan kvinderne kan ende i en marginaliseret position:

"Erkendelsen af den samfundsmæssige stemplings styrke ændrer dog ikke de sociale og individuelle belastninger, som danner baggrund for og er forbundet med prostitution, og som gør prostituerede til en meget udsat gruppe"

(Grassov, et al. 2004, 45).

Grassov et al. henviser i deres redegørelse til undersøgelsen: *"Daphne-syndromet; om følger af et liv i prostitution"* af Janne Bjørnholt. I undersøgelsen konkluderede Bjørnholt at ca. halvdelen af de 84 interviewede prostituerede oplevede social isolation, stemping og marginalisering som følge af prostitutionen (Grassov, et al. 2004, 35). Bjørnholt fandt, at de prostituerede ofte havde svært ved at skjule prostitutionsaktiviteterne for familie og venner. Derfor valgte de i stedet at lægge større og større distance til netværket af frygt for at blive afsløret som prostitueret. Denne afstandstagen kunne resultere i en marginalisering, da de prostituerede havde svært ved at redegøre for, hvor de opholdt sig, når de befandt sig på massageklinikken eller hvor indtægten stammede fra (Grassov, et al. 2004, 35). Denne marginalisering og distancering til familien kan også ses i: *"Ingen må vide det - tolv kvinder fortæller om et liv i prostitution"*. Her udtaler Emma: *"Man bliver følelsesmæssigt svækket. Man mister tilliden til andre mennesker - også til dem, man troede, var ens nærmeste"* (Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 16). En anden kvinde fortæller: *"De (familien) kom ikke engang til den mindstes barkedåb, selv om dåben er en vigtig begivenhed (...)"* (Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 40). Citaterne antyder, at det lige så vel er kvinderne som ligger afstand til familien og vennerne, som det er familien og vennerne der lægger afstand til kvinderne.

En anden konsekvens ved et liv i prostitution er det fysiske arbejdsmiljø. Sanne Maja Funch Christensens speciale: *"Venus eller offer"* omhandler den afstand mellem forskerens udredninger om årsagssammenhænge, vilkår og konsekvenser i forbindelse med prostitution og offentlighedens forståelse af fænomenet prosti-

tution. Funch Christensen har i sit speciale interviewet fire prostituerede kvinder. En af de interviewede nævner, at der er risiko for vold på massageklinikken, hvilket har medført, at det har været nødvendigt for hende at anskaffe sig ulovlige håndvåben såsom tåregasspray og politistav (Funch Christensen 2008, 17). Ligeledes nævner Christensen og Barlach, at mange prostituerede har oplevet, at kunderne overskrider deres grænser. De fleste af kvinderne har oplevet, at prostitutionskunderne begår aftalebrud, hvilket kan omfatte at kunderne prøver at kysse kvinderne, prøver på at tage kondomet af eller penetrerer med en finger i skede eller anus. Enkelte kvinder fortæller, ifølge Christensen og Barlach, at de har været udsat for fysisk vold og/eller voldtægt (Christensen og Barlach 2004, 7). I: *"Ingen må vide det – tolv kvinder fortæller om et liv i prostitution"* beretter en af de interviewede kvinder, at grænseoverskridelserne har været medvirkende til at rykke hendes personlige grænser, da hun er blevet truet til- og har, skullet gøre ting som hun frygtede, fordi hun ikke havde lyst til at gøre det (Bramstrup, Gutte Petersen og Orthmann 2008, 32).

For at beskytte sig selv psykisk i den seksuelle akt kan de prostituerede benytte en tilbagetrækningsteknik, som betyder, at den prostituerede psykisk lukker af og kun er fysisk tilstede. Tilbagetrækningsteknikken kan sidestilles med en overlevelsesstrategi, hvor den prostituerede beskytter sig selv imod at blive følelsesmæssigt involveret i kunden (Grassov, et al. 2004, 37). Overlevelsesstrategien, der anvendes som forsvar mod de psykiske konsekvenser, kan på længere sigt resultere i psykiske problemstillinger hos den prostituerede i form af mangel på følelsesmæssig nærhed, kærlighed og intimitet, eksempelvis i et parforhold. De psykiske konsekvenser kan resultere i, at nogle kvinder genoplever traumer fra opvæksten. Disse reaktioner kan sidestilles med posttraumatisk belastningsreaktion også kaldet PTSD. PTSD er en psykisk forstyrrelse, der kan udvikles hvis et individ har været udsat for traumatiske oplevelser. PTSD kan vise sig i form af angst, depression eller fysiske lidelser (N. Rasmussen 2007, 87)

På baggrund af forskellige undersøgelser har vi forsøgt at vise mulige årsager og konsekvenser ved et liv i prostitution. I det følgende inddrages organisationen Sexarbejdernes Interesse Organisation SIO, for at fremhæve at der også er andre måder at forstå prostitution på.

5.3.3 Sexarbejdernes Interesse Organisation

SIO er en organisation for sexarbejdere, og består af ca. 165 anonyme medlemmer. SIO omtaler alle der sælger seksuelle ydelser som sexarbejdere for at understrege at salg af seksuelle ydelser, for dem, er det samme som ordinær beskæftigelse. Sexarbejdernes Interesseorganisation pointerer, at det at sælge seksuelle ydelser er et valg, sexarbejderne selv har truffet og at sexarbejderne er glade for deres "erhverv". SIO er fortalere for sexarbejdernes rettigheder og deres arbejdsvilkår. SIO bestræber sig på, at sexarbejdere der sælger seksuelle ydelser, bliver omfattet af de samme rettigheder som man omfattes af i et lovligt erhverv, eksempelvis i forhold til arbejdsmarkedslovgivningen. Desuden arbejder SIO for, at rufferiparagraffen bliver fjernet så det er lovligt at have en telefondame, lovligt at leje sig ind på et bordel, lovligt at leje lokaler samt at der nedsættes

et udvalg hovedsagelig bestående af sexarbejdere, der rådgiver myndigheder og politikere om, hvad det vil sige at arbejde med seksuelle ydelser (SIO 2008).

Vi har valgt at inddrage to informanter fra SIO, som anvendes i analysen af den sociale praksis, da de repræsenterer en anden synsvinkel end den, der kan forefindes i Folketingets behandlinger af prostitutionsområdet. Andre vinkler på prostitution kan ses i det følgende afsnit omhandlende perspektiver på prostitutionsområdet.

5.4 Perspektiver på prostitutionsområdet

Med udgangspunkt i Margaretha Järvinens forståelse præsenteres i afsnittet nedenfor det funktionalistiske-, det feministiske- samt det sociale interaktions-/kontrolperspektiv. Disse perspektiver har ifølge Järvinen været de dominerende inden for forskningen på prostitutionsområdet, da disse perspektiver udtrykker forskellige diskurser, der eksisterer inden for prostitutionsområdet.

5.4.1 Det funktionalistiske perspektiv

Det funktionalistiske perspektiv blev især benyttet i 1960-1970'ernes forskningslitteratur. I perspektivet anses prostitution som *kvindens ældste erhverv*, og opfatter prostitution som et universelt og naturligt fænomen (Järvinen 1990, 11). I perspektivet påpeges, at prostitution eksisterer i samfundet, fordi mænds seksuelle behov ikke kan tilfredsstilles på anden vis, hvilket betyder at prostitution bliver et supplement til at ægteskabet (Järvinen 1990, 11-12). Derfor anses prostitution, i det funktionalistiske perspektiv, som nødvendigt for at kunne tilfredsstille seksuelt frustrerede mænd, mænd med specielle seksuelle ønsker, som ikke kan opfyldes inden for ægteskabets rammer, enlige eller fraskilte mænd, som savner en seksualpartner og fysiske eller psykiske handicappede med seksuelle behov (Järvinen 1990, 12).

I det funktionalistiske perspektiv fremhæves årsagsforklaringer for, hvorfor nogle kvinder ender i prostitution. Perspektivet beskriver eksempelvis, at prostitution er en nem måde at tjene penge på eller at de prostituerede er hyperseksuelle. Derudover antager perspektivet, at kvinder som vælger at sælge seksuelle ydelser er psykisk ustabile, seksuelt eller socialt afvigende i samfundet (Järvinen 1990, 13).

Det funktionalistiske syn på prostitutionskontrollen er, at restriktioner ikke reducerer prostitution, men at den *offentlige prostitution* bliver erstattet af diskrete former for prostitution, hvilket resulterer i at prostitution drives under jorden (Järvinen 1990, 14).

5.4.2 Det feministiske perspektiv

Det feministiske perspektiv har, ifølge Järvinen, været meget vigtigt for nyere nordisk prostitutionsforskning. Perspektivet har sine rødder tilbage til århundredeskiftets prostitutionsdebat, men er udviklet og anvendt inden for prostitutionsforskningen omkring 1970 til 1980'erne (Järvinen 1990, 15).

Perspektivet forstår seksualitet ud fra et patriarkalsk syn, hvor mænd anses som individer med et naturligt seksuelt behov, som ikke nødvendigvis kan opfyldes inden for ægteskabets eller familielivets rammer. Det patriarkalske syn anser ”normale” kvinder som ikke-seksuelle individer, da kvinders seksuelle behov er begrænsede eller monogame. I stedet ses kvinder som havende en reproduktionsfunktion i samfundet. Konsekvensen af denne uoverensstemmelse mellem opdelingen af mænd og kvinders seksuelle behov, er medvirkende til at en gruppe *almene* kvinder bliver *offentligt* prostituerede i samfundet. Disse kvinder betragtes i modsætning til de ”normale” kvinder som individer med seksuelle behov og repræsenterer det mørke, erotiske og spændende i samfundet, men samtidig også det mest degraderende og foragtede (Järvinen 1990, 16).

Prostitutionsforståelsen er i det feministiske perspektiv baseret på en ulighedsproblematik mellem mænd og kvinder i samfundet. Prostitution er ud fra dette perspektiv ikke naturligt men et fænomen som er i konstant forandring, fordi prostitution afhænger af magtfordelingen i samfundet. Järvinen anvender begrebet kønshandel, da hun mener, at prostitution kan betragtes som et marked, der bygger på, at kvinder udbyder seksuelle ydelser, mens mændene er garanter for efterspørgslen (Järvinen 1990, 15). Magtforholdene afspejles herved i samfundet, da magten anskuer forskellen mellem kønnene ud fra økonomiske -, sociale - og politiske ressourcer. Perspektivet viser derfor, at mændenes økonomiske magt omfatter rettigheden til at kræve seksuel tilfredsstillelse, også selv om at det sker på bekostning af kvinden (Järvinen 1990, 15).

5.4.3 Det sociale interaktions-/kontrolperspektiv

Det sociale interaktions-/kontrolperspektiv har lige som det feministiske perspektiv været fremtrædende inden for prostitutionsforskningen siden 1970'erne (Järvinen 1990, 23).

Et af kendetegnene i perspektivet er, at prostitution kan forstås som en socialkonstruktion hvis indhold kan variere afhængigt af tid og rum i samfundet. Prostitution er derfor et relativt fænomen (Järvinen 1990, 23). Järvinen mener, at hvis prostitution analyseres som en social konstruktion, eksisterer der ikke klare grænser mellem prostitutionsforbindelser og ikke-prostitutionsforbindelser (Järvinen 1990, 24).

Fokusset i perspektivet er på interaktionen mellem subjekt og objekt, i dette tilfælde de kontroludøvende myndigheder og de prostituerede. Derved viser perspektivet, hvordan den samfundsmæssige kontrol indvirker på prostitution og hvorledes prostitution former kontrollen (Järvinen 1990, 23).

Prostitution er ifølge Järvinen svært at definere. Järvinen anvender i den forbindelse fem kriterier for at afgrænse kønshandlen fra andre seksuelle forbindelser. De fem kriterier er følgende:

- § Kommercialitet: Den seksuelle relation skal knyttes til en godtgørelse i form af en økonomisk ydelse eller i en anden form¹¹ (Järvinen 1990, 24-25).
- § Promiskuitet: Den seksuelle forbindelse skal ikke være unik, hvilket vil sige at den prostituerede ikke kun kan nøjes med én mand. En kvinde der sælger seksuelle ydelser til én mand opfattes ikke som prostitueret uanset, hvor langvarig relationen er (Järvinen 1990, 24-25).
- § Ikke-selektivitet: Den prostituerede skal tage imod de kunder, som er villige til at betale hende, hun må ikke selv vælge, hvem hun vil have. De mænd, der kan og vil betale skal tages imod (Järvinen 1990, 25).
- § Kortvarighed/tilfældighed: Relationen mellem kunden og den prostituerede er præget af en kortvarig og ubunden relation (Järvinen 1990, 26).
- § Emotionel ligegyldighed: Transaktionsforholdet skal være upersonligt og uengageret. Det vil sige, at den prostituerede ikke må vise ømhed, omsorg, venskab og skal undgå at blive forelsket i kunden (Järvinen 1990, 26).

Ifølge Järvinen kan de fem kriterier ikke definitivt anvendes til at afgrænse prostitutionsfænomenet fra andre seksuelle forhold. Järvinen argumenterer for, at det eneste holdbare kriterium i det sociale interaktions-/kontrolperspektiv er det økonomiske aspekt (Järvinen 1990, 27).

Efter at have udfoldet specialet problemfelt, problemstilling samt fremhævet forskning på prostitutionsområdet, vil vi efterfølgende forklare specialets videnskabelige grundlag.

¹¹ Margaretha Järvinen nævner ikke hvilke andre former for betaling det drejer sig om (Järvinen 1990).

6 Specialets videnskabsteoretiske grundlag

Her introduceres specialets videnskabsteoretiske grundlag, som er baseret på Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse. Vi finder den kritiske diskursanalyse anvendelig, da den empirisk fokuserer på relationerne mellem den diskursive praksis og de sociale og kulturelle udviklinger i samfundet (Jørgensen og Phillips 2008, 89).

6.1 Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse

Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse er en lingvistisk tilgang, som fokuserer på diskurserne i samfundet (Fairclough 2008, 9). Ifølge Fairclough er der behov for en kritisk metode i socialvidenskab, da relationen mellem diskursive praksisser, sociale samt kulturelle forandringer er transparente (Fairclough 2008, 9). Faircloughs kritiske diskursanalyse distancerer sig derfor fra andre diskursanalyser ved netop at være kritisk funderet og indeholder en reference til kritisk teori, det vil sige at Fairclough fokuserer på magtforhold som bringer nogle mennesker i en magtesløs position (Fairclough 2008, 12, 87).

Den kritiske diskursanalyse stiller spørgsmål til det, individet anser for viden og som en naturlig opfattelse af samfundet [common sense] (Fairclough 2008, 92). Diskursanalysen er baseret på en antagelse om, at sproget er en del af det sociale liv og eksisterer i et samspil imellem ethvert tilfælde af sprogbrug. Disse tilfælde af sprogbrug er dialektisk, det vil sige indbyrdes forbundne med andre elementer i det sociale liv (Fairclough 2009, 2). Den kritiske diskursanalyse forsøger derved, igennem sin tilgang, at give en forståelse af hvordan sproget er struktureret i forskellige mønstre og hvorledes individet følger disse sproglige mønstre, når det agerer inden for sociale domæner. Denne forståelse indebærer en bestemt måde at italesætte og forstå verden på (Jørgensen og Phillips 2008, 9).

For at kunne analysere kommunikation og samfundet, introducerer Fairclough en tre-dimensionel model, som indeholder følgende tre dimensioner: tekst, diskursiv praksis og den sociale praksis. *Tekst* består af tekstens egenskaber i form af skreven eller offentliggjort tekst [written and printed texts] (Fairclough 2009, 3) (Jørgensen og Phillips 2008, 80). *Den diskursive praksis* defineres som processen af tekstens produktion, distribution samt hvorledes en tekst konsumeres [consumption] (Fairclough 2008, 78). *Den sociale praksis* konkretiseres som værende forskellige typer af sociale elementer såsom individer, sociale relationer, interaktioner og diskurser (Fairclough 2009, 25). Eftersom elementerne i den tre-dimensionelle model står i dialektisk forbindelse med hinanden, er det ikke muligt at opdele begreberne i stringente kategorier. Derfor vil elementerne altid stå i nær forbindelse med hinanden og påvirke hinanden (Jørgensen og Phillips 2008, 77). En analyse af disse tre elementer er medvirkende til at klarlægge om diskurser og diskursordner [order of discourses] forandres eller reproducere i samfundet (Fairclough 2008, 62).

Inden vi gennemgår den tre-dimensionelle diskursmodel mere detaljeret, finder vi det relevant at konkretisere begreberne diskurs og diskursordnen, ideologi samt hegemoni, som er en del af Faircloughs kritiske diskursanalyse.

6.1.1 Diskurs og diskursorden

Fairclough anvender diskursbegrebet på to måder. For det første dækker begrebet over diskurs som sprogbrug og dermed som social praksis, og for det andet dækker diskurs over måder at tale på, som giver betydning til oplevelser ud fra et bestemt perspektiv (Jørgensen og Phillips 2008, 79). Diskurser er både konstituerende eller formende og konstitueret (formet) af sociale konstruktioner blandt andet normer og værdier af både diskursive og ikke-diskursive karakter (Fairclough 2008, 64). Diskurser er en vigtig form for social praksis, som både reproducerer og forandrer viden, identiteter og sociale relationer, herunder magtrelationer. Samtidig formes diskurserne af andre sociale praksisser og strukturer. Diskurser medvirker til at udtrykke, udgøre og konstruere den sociale verden (Fairclough 2008, 64).

Når man analyserer en diskurs, er det vigtigt at fokusere på den kommunikative begivenhed, som er tilfælde af sprogbrug samt diskursordnen. Diskursordnen består af genre, diskurser og stilarter, og er summen af de diskurstyper, som anvendes indenfor en given social institution eller et socialt domæne (Jørgensen og Phillips 2008, 79-80) (Fairclough 2009, 24). Diskursordnen reproduceres ikke kun igennem den kommunikative begivenhed, men også igennem sprogbuget. Diskursordnen former og formes derfor af specifikke tilfælde af sprogbrug, og er både struktur og praksis. Hvis sprogbuget trækker på forskellige diskurser eller genrer på nye måder eller fra andre diskursordner, er det muligt for diskursordenen at ændre sig. Denne ændring kan ske igennem hegemoni og ideologi (Jørgensen og Phillips 2008, 83).

6.1.2 Ideologi

Ideologi defineres som: ”*Meaning in the service of power*” og figurerer som implicite antagelser, forestillinger eller konstruktioner af virkeligheden (Fairclough 2009, 9) (Fairclough 2008, 46). Ideologier er konstruktioner af virkeligheden, der synliggør, hvordan eksisterende magtforhold eller magtrelationer og herskende ideologier kan medvirke til at producere, reproducere eller forandre diskurser i samfundet (Fairclough 2008, 87). En ideologi kan derved bidrage til at etablere, bibeholde eller forandre sociale relationer og magten i samfundet. Ifølge Fairclough er en ideologi, som er indlejret i en diskursiv praksis, særlig virksom når den bliver naturliggjort og derved opnår status som *common sense*¹² (Fairclough 2008, 87).

Formålet med den kritiske diskursanalyse er at afdække, hvordan diskursive praksisser kan påvirke en skabelse af ulige magtforhold imellem sociale grupper og hvorledes denne magt opretholdes (Jørgensen og Phillips 2008, 75-76). Det vil sige, at den kritiske diskursanalyse ikke er politisk neutral, men engageret i

¹² Common sense betyder almindelig sund fornuft (Ordbogen A/S 2010).

social forandring og kæmper for at udligne magtforholdet. Den kritiske tilgang sigter imod: ”*At stille sig på de undertrykte sociale gruppers side. Kritikken skal afsløre den rolle, som en diskursiv praksis spiller i opretholdelsen af ulige magtforhold*” (Jørgensen og Phillips 2008, 79-81).

Fairclough mener, at ideologier er indlejret i diskursive praksisser, der medvirker til at bidrage eller rekonstruere magtrelationerne (Jørgensen og Phillips 2008, 86). Magtrelationer må i princippet være påvirket af den diskursive praksis. Dette er dog ikke tilfældet, da ikke alle diskurser er ideologiske (Fairclough 2008, 91). Ideologier opstår i et samfund, som er karakteriseret ved en dominans af klasser, køn, kulturelle grupper osv. og så længe mennesker er i stand til at overskride disse ideologier, er det muligt at overskride samfundets ideologier (Fairclough 2008, 91).

6.1.3 Hegemoni

Fairclough forstår hegemonibegrebet som virkningsfulde og common sense ideologier, der fører til tanker omkring den dominerende magt eller den herskende diskurs i samfundet (Fairclough 2008, 92). Hegemoni foregår på tværs af økonomiske, politiske, kulturelle og ideologiske områder og fokuserer på kampen mellem klasser og blokke, som medvirker til at skabe, fastholde eller knække alliancer og relationer, som tager enten en økonomisk, politik eller ideologisk form (Fairclough 2008, 92). Hegemoni kan ikke blot forstås som en form for dominans, men også som en forhandlingsproces, hvori der skabes en betydningskonsensus (Jørgensen og Phillips 2008, 86-88). Hegemoni er aldrig statisk og stabil, men en skiftende og ufærdig proces, hvor en given konsensus i sidste ende er et gradsspørgsmål (Jørgensen og Phillips 2008, 86-88).

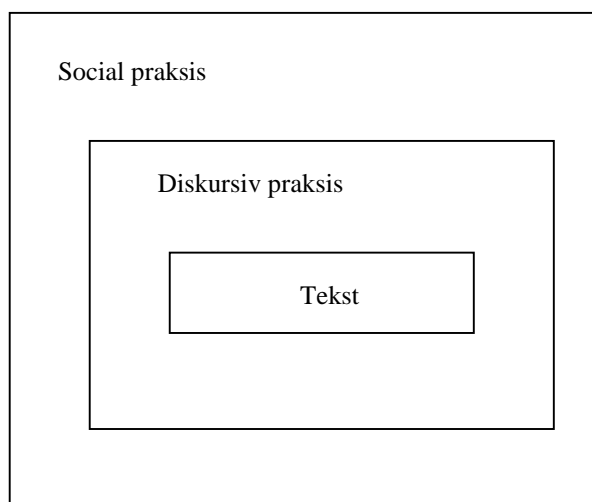
6.2 Den tre-dimensionelle diskursmodel

Fairclough introducerer som nævnt i den kritiske diskursanalyse en tre-dimensionel diskursmodel, som er et forsøg på at sammenkoble tre analytiske traditioner (Fairclough 2008, 72). Disse traditioner er følgende:

- § En detaljeret tekstanalyse inden for disciplinen lingvistisk,
- § en makro-sociologisk analyse af social praksis, i relation til sociale strukturer,
- § og endelig en fortolkende mikro-sociologisk tradition indenfor sociologien, hvor hverdagen betragtes som noget, folk selv skaber gennem brug af et sæt fælles common sense regler og procedurer.

I det følgende præsenteres Faircloughs tre-dimensionelle diskursmodel:

Faircloughs tre-dimensionelle model

Figur: 1 Den tre-dimensionelle diskursmodel for kritisk diskursanalyse

(Fairclough 2008, 73)

Modellen indeholder tre dimensioner, som ifølge Fairclough anses som nødvendige at inddrage i en diskursanalyse af en kommunikativ begivenhed (Jørgensen og Phillips 2008, 80). Modellen består af henholdsvis; tekst, diskursiv praksis og den sociale praksis. Fairclough mener dog, at det er vigtigt at fremhæve, at tekst, diskursiv praksis og den sociale praksis ikke kan opdeles stringent i en analyse, fordi elementerne i den tre-dimensionelle diskursmodel overlapper hinanden (Fairclough 2008, 73-74). Desuden kan den diskursive praksis ikke sidestilles med den sociale praksis, men den diskursive praksis er medvirkende til at forme den sociale praksis (Fairclough 2008, 73). I nogle tilfælde er den sociale praksis konstitueret af den diskursive praksis, mens den i andre tilfælde involverer en blanding af diskursive og ikke-diskursive praksisser, eksempelvis sociale og kulturelle forhold (Jørgensen og Phillips 2008, 82). Analyser af diskurser, som en del af den diskursive praksis, fokuserer på processen af en teksts produktion, distribution og konsumtion (Fairclough 2008, 78). Disse processer er sociale og kræver henvisning til økonomiske, politiske og institutionelle områder, hvori diskurserne bliver italesat (Fairclough 2008, 71-73).

Efter at have præsenteret den tre-dimensionelle diskursmodel, vil vi introducere en arbejdsplan, som ifølge Fairclough, kan anvendes til at vise, hvordan den kritiske diskursanalyse kan udføres fra problemformulering over analyse til resultater.

7 Specialets metode overvejelser

Inden vi påbegynder en forklaring af specialets teoretiske grundlag, er det nødvendigt at klarlægge specialets metode. Metodisk anvendes Norman Faircloughs arbejdsplan, som også introduceres i forbindelse med den kritiske diskursanalyse.

7.1 Den kritiske diskursanalyses arbejdsplan

Norman Fairclough introducerer en arbejdsplan i fem trin, som er anvendelige i udarbejdelsen af en opgave. De fem trin er; problemformulering, som vi i specialet sidestiller med problemstilling, valg af materiale, transskription, analyse herunder tekst, diskursiv praksis samt den sociale praksis samt resultater (Fairclough 2008, 225-230) (Jørgensen og Phillips 2008, 89-93). Vi har valgt at undlade arbejdsstrinnet *transskription* i opgaven.

7.1.1 Problemformulering

Allerede i udformningen af problemformuleringen kan den tre-dimensionelle diskursmodel anskues (Jørgensen og Phillips 2008, 89). Udgangspunktet for problemformuleringens sociale praksis er, at diskursive praksisser står i dialektisk forhold til andre sociale praksisser, det vil sige den diskursive praksis' karakter er afhængig af den sociale praksis, som den er en del af (Jørgensen og Phillips 2008, 89) (Fairclough 2008, 225-226). Ifølge Fairclough er det vigtigt at indkredse den pågældende sociale praksis i forsøget på at udforme forskningsspørgsmål ved at anvende anden teoretisk viden. Eksempelvis inden for sociologi, socialpsykologi, statskundskab eller historie (Fairclough 2008, 226) (Jørgensen og Phillips 2008, 89).

I nærværende speciale vil folketingsbehandling af forslagene: "*Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*" samt "*Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*" udgøre tekst og diskursiv praksis. Mens den sociale praksis omhandler de prostitueredes egen oplevelse af deres egen tilværelse, som belyses ved at inddrage interviews med to sexarbejdere.

7.1.2 Valg af materiale

En opgaves valg af materiale afhænger af forskellige ting, blandt andet er det vigtigt at være opmærksom på, hvad der ønskes undersøgt i forhold til problemformuleringen, herunder forudsættes at undersøger har en vis viden om hvilket materiale, der er anvendeligt indenfor feltet og hvorvidt det er muligt at få adgang til materialet (Jørgensen og Phillips 2008, 91) (Fairclough 2008, 226). Ved materialeudvælgelsen er det væsentligt at være bevidst om, at en tekstanalyse er en detaljeret og tidkrævende diskursanalyse, hvilket medfører, at det er nødvendigt at begrænse sit materiale. Valget af materialet kan medvirke til en konkret og fyldestgørende analyse af specialets problemformulering (Jørgensen og Phillips 2008, 92) (Fairclough 2008, 227).

Da tekstanalysen, som nævnt, er detaljeret og tidskrævende, har vi valgt at begrænse empirien til to af folketingets behandlinger. Meningen med inddragelse af empiri fra de to behandlinger er at finde frem til, hvilke forståelser af prostitution som italesættes i Folketinget.

7.1.3 Analyse

Fairclough anvender i forbindelse med analysen den tre-dimensionelle model, som adskiller tekst, diskursiv praksis og den sociale praksis (Fairclough 2008, 73-74).

Vi vil gøre opmærksom på, at vi, i brugen af den kritiske diskursanalyse, *ikke* anvender alle elementer i denne metodiske tilgang. Derfor har vi nøje udvalgt, hvilke af de diskursanalytiske begreber, der er brugbare i forhold til at muliggøre en kritisk og detaljeret besvarelse af specialets problemstilling.

Tekst

Fairclough forstår en tekst som et produkt, der fremstilles når en del af den eksisterende virkelighed betegnes og tillægges mening. Igennem tekstens egenskaber kortlægges, hvordan diskurserne iværksættes tekstuel og hvordan diskurserne kan anvendes til at understøtte en fortolkning af teksten (Jørgensen og Phillips 2008, 94-95). En tekst er ofte åben for ambivalente fortolkninger, men da en tekst skal forstås i forhold til fortolkeren, den diskursive praksis og den sociale praksis, som er meningsskabende i teksten, bliver der ifølge Fairclough konstrueret én mening frem for andre potentielle meninger, det vil sige én diskurs (Fairclough 2008).

Til at udarbejde en tekstanalyse anvender vi følgende begreber: ordvalg, aktøranalyse, modalitet, metafor og kohæsion.

Ordvalg [vocabulary]

Tekstens ordvalg henviser hovedsagelig til tekstens anvendelse af ord og dens ordvalg, blandt andet hvorledes nogle ord og områder italesættes frem for andre (Fairclough 2008, 75). Ordvalget anvendes også til at præsentere personer, begreber eller handlinger. Endvidere fokuseres i ordvalget på meningspotentialer for et ord, frem for andre ord, og hvilken mening ordet tillægges (Fairclough 2008, 77). Den kritiske diskursanalyse lægger således vægt på, hvordan bestemte ordvalg bliver gennemgående, samt hvilken rolle ordvalgene har i den givne tekst (Fairclough 2008, 77).

Transitivitet/Aktøranalyse

Her er der tale om en analyse af tekstens aktører og deres fremlagte interesser, det vil sige en aktøranalyse (Fairclough 2008, 235). Formålet med transitivitet er at beskrive og fremhæve særlige processer eller begivenheder, som forbindes med subjekter og objekter (Fairclough 2008, 178). Transitivitet undersøger i hvor høj grad visse individer eller forhold fremhæves frem for andre og ser på hvilke roller vigtige personer indta-

ger. Herunder hvilke aktiviteter disse individer tillægges og hvilke identiteter, der defineres. Der rettes desuden opmærksomhed på de aktuelle individers indbyrdes relationer (Fairclough 2008, 177-179, 235).

Modalitet [modality]

Modalitet forsøger at fastlægge mønstre i teksten og henviser til den grad af sandhed en tekst postulerer. Med modalitet undersøges producentens grad af tilknytning til udsagnet og hvilke konsekvenser det får for dialogen og konstruktionen af virkeligheden (Fairclough 2008, 236).

Ifølge Fairclough er det vigtigt at skelne mellem subjektiv og objektiv modalitet. Objektiv modalitet henviser til udsagn, hvor holdninger og meninger bliver udtrykt som en kategorisk sandhed. Det betyder, at modtageren får et indtryk af, at et givent udsagn er udtryk for en sandhed uden modifikationer, derved bliver andre tolkninger fejlagtige. Modsat objektiv modalitet er subjektiv modalitet udsagn, hvor afsenderen af teksten gør opmærksom på, at det artikulerede er udtryk for en personlig mening eller holdning (Fairclough 2008, 158-161). Den subjektive modalitet medvirker derfor til at fremhæve, at afsenderens fremførte holdning ikke er den eneste, men at der forekommer andre tolkningsmuligheder (Jørgensen og Phillips 2008, 95-96).

Metafor

Ifølge Fairclough eksisterer metaforer i alle sproggenre og i alle former for diskurser. En metaforisering kan være en så naturlig del af sproget, at individet ikke lægger mærke til denne (Fairclough 2008, 195). Metaforer er ikke kun en overfladisk del af en diskurs, ved at benytte bestemte billedlige forklaringer [metaphor], frem for andre, konstruerer afsenderen en konkret virkelighed i forhold til den valgte metafor (Fairclough 2008, 237). Anvendelsen af metaforer i en tekst har til hensigt at fremkalde affekt og følelsesmæssige reaktioner hos modtageren. Disse billedlige forklaringer, som er sprogets billedside, kan være medvirkende til at give en fælles referenceramme hos læsere (Fairclough 2008, 194).

Kohæsion [cohesion/coherence]

Kohæsion omhandler, hvorledes sætninger og delsætninger sammensættes til større tekststrukturer og derigennem skaber en virkelighed. Tekstsammensætningen kan opnås på flere måder, blandt andet igennem brug af ord fra samme semantiske område, ved at genbruge ordvalg eller ved at anvende leksikalsk kohæsion som også betegnes "næstensynonymer" [lexical] (Fairclough 2008, 176-177, 235). Kohæsion betragtes som en forståelse eller fortolkning af tekstens egenskaber, og er meningsdannende, selv når der er relativ få meningsmagere på området (Fairclough 2008, 83).

Diskursiv praksis

I analysen af den diskursive praksis, er undersøgt interesseret i, hvordan den diskursive praksis skaber, fortolker og modtager tekster (Fairclough 2008, 78). I den diskursive praksis har Fairclough fokus på produktion, distribution og fortolkninger af en tekst, og karakteren af disse processer varierer mellem forskellige typer af diskurser i forhold til sociale faktorer (Fairclough 2008, 78). Den diskursive praksis kan undersøges

fra flere forskellige vinkler, eksempelvis kan man finde frem til forandringer, hvis undersøger har adgang til en kæde af tekster, intertekstuel kæde, hvor det er muligt at se den samme tekst i forskellige udformninger (Jørgensen og Phillips 2008, 93). Ifølge Fairclough kan undersøger igennem en intertekstuel kæde, blive opmærksom på, hvordan opbygningen og indhold af en tekst transformeres. Igennem den diskursive praksis kan der ske en reproduktion eller en forandring af diskurserne, som finder sted i samfundet (Fairclough 2008, 65, 85).

Til at analysere den diskursive praksis benyttes begreberne; udsagnskraft, intertekstualitet og interdiskursivitet, som præsenteres nedenfor (Fairclough 2008, 10)

Intertekstualitet

Intertekstualitet undersøger, hvorledes en tekst eller udtalelser kan forandre tidligere tekster og på den måde ændre eksisterende genre og diskurser. Det er derfor interessant at analysere sprogbruget, da undersøger kan se, hvordan tekst og diskurser videreføres på andre tekster, samt hvorledes reproduktionen eller forandringen af diskurserne finder sted gennem nye sammensætninger, der eventuelt medfører forandringer i den sociale praksis (Fairclough 2008, 102, 105). Det betyder, at man kan se på sammensætningen af en tekst ud fra diskursordner, som benævnes af Fairclough som interdiskursivitet [interdiscursivity] (Fairclough 2008, 10).

Social praksis

Jævnfør ovenstående er tekst og diskursiv praksis nu undersøgt og skal herefter sættes i forhold til den bredere sociale praksis. Fairclough mener, at en analyse af den sociale praksis er svær at reducere, da en analyse af den sociale praksis ikke kan konkretiseres til en checkliste (Fairclough 2008, 237). Formålet er at analysere den sociale praksis som den diskursive praksis er en del af, blandt andet ved at se på hvilken effekt den diskursive praksis har på den sociale praksis (Fairclough 2008, 237). Den sociale praksis kortlægger de ikke-diskursive elementer i den diskursive praksis, såsom sociale, kulturelle relationer og strukturer (Jørgensen og Phillips 2008, 98). Udgangspunktet i den sociale praksis er derfor at specificere de sociale og hegemoniske relationer samt klarlægge det strukturelle niveau, som bidrager til den sociale praksis samt den diskursive praksis. Analysen omhandler derfor de effekter, som bidrager til reproduktionen eller forandring af diskurser samt diskursorden i den sociale praksis (Fairclough 2008, 237-238).

For at kunne konkludere på forhold mellem den diskursive praksis og den sociale praksis er det ifølge Fairclough nødvendigt at inddrage anden teori. Fairclough anser den kritiske diskursanalyse som en ressource til socialforskningen men mener, at en tekstanalyse er begrænset, hvis den anvendes uden inddragelse af anden teoretisk viden (Fairclough 2008, 15-16). Derfor har vi valgt at inddrage Mitchell Deans tilgang til governmentality studier og Michel Foucaults dekonstruktion af seksualitet (Dean 2008) (Foucault 2006).

7.2 Resultater

Ifølge Fairclough kan resultaterne i den kritiske diskursanalyse anvendes til at fremme mere lighed og liberale diskurser, det vil sige en organisatorisk demokratisering. Desuden kan resultaterne anvendes til at gøre individer bevidste om diskurser som en del af den sociale praksis, der er medvirkende til at afspejle og forstærke ulige magtrelationer (Jørgensen og Phillips 2008, 100).

7.2.1 Validitet og generaliserbarhed

I forlængelse af en evaluering af specialets resultater, som fremgår efter konklusionen, mener vi at det er nødvendigt at validere og generalisere på opgavens resultater og derved forholde os kritisk til egne resultater (Kvale 1997, 272-232). Vi finder det relevant at inddrage validitet, fordi det refererer til et udsagns sandhed og korrekthed og fokuserer på, om observationerne afspejler de fænomener og variable, som vi er interesseret i at undersøge, det vil sige måler vi det, vi tror vi måler (Kvale 1997, 233). Ved at evaluere på specialets generaliserbarhed er det på denne måde muligt at bedømme resultaterne af vores undersøgelse og derved vurdere, om disse kan være anvendelige i lignende undersøgelser (Kvale 1997, 227-228, 230).

7.3 Opsummering

Faircloughs kritiske diskursanalyse undersøger henholdsvis tekst, den diskursive praksis og den sociale praksis, som alle indgår i en tre-dimensionel model. Igennem modellen er det muligt at afdække og klarlægge, hvordan den diskursive praksis indvirker på ulige magtforhold i samfundet og på denne måde at stille sig på de undertrykte side. Den kritiske diskursanalyse forsøger at afdække diskurser og diskursordner. Den antager, at diskurser dels er konstituerende, konstitueret og fungerer ideologisk. Hermed er diskurser også en form for social praksis, der dels konstituerer den sociale verden, men samtidig konstitueres af de sociale praksisser. Desuden inddrager Fairclough i sin videnskabsteoretiske tilgang ideologi og hegemoni, da han anser disse elementer som væsentlige, fordi de bidrager til at synliggøre ændringerne i de fundne diskurser og diskursordnerne. Fairclough tilbyder derudover en arbejdsplan, for hvordan den kritiske diskursanalyse kan håndteres i en opgave.

8 Interviewundersøgelse

Steinar Kvale angiver i bogen; *"Interview. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview"* en udførlig metode til, hvorledes en interviewundersøgelse udføres (Kvale 1997, 94-96). Kvale benytter i sin metode syv stadier, som beskriver fremgangsmåden i en interviewundersøgelse. Disse syv stadier er følgende; tematisering, design, interview, transskribering, analyse, verificering og rapportering. Vi har dog kun valgt at lade os inspirere af stadiene tematisering, design, interview samt transskribering i forhold til udarbejdelsen af vores interviewundersøgelse (Kvale 1997, 95). I det følgende præsenteres de overvejelser og baggrunden for udformningen af interviewspørgsmålene.

I forlængelse af, at Fairclough i sin metodiske tilgang finder det nødvendigt at anvende andet materiale til belysning af den sociale praksis, anser vi det for relevant at inddrage empirisk materiale i form af to interviewundersøgelser med to sexarbejdere, udover de teoretiske tilgange. Med det empiriske materiale ønsker vi at påvise, hvordan de prostituerede oplever deres egen tilværelse for derigennem at vise hvilke betydninger Folketingets fremlagte diskurser kan have for de prostituerede. Materialet skal medvirke til at beskrive, hvorledes diskurser i henholdsvis tekst, diskursiv praksis og den social praksis gensidigt kan påvirke hinanden.

Interviewundersøgelsen er baseret på forskningsspørgsmål, som tager udgangspunkt i teoriene om Mitchell Deans tilgang til governmentality studier samt Michel Foucaults dekonstruktion af seksualitet (Kvale 1997, 134). Vi har formuleret tre forskningsspørgsmål, som danner grundlag for interviewundersøgelsen og formuleret interviewspørgsmål på baggrund af disse. Interviewspørgsmålene er udformet i et dagligdagssprog og halvstruktureret. Dette betyder, at interviewspørgsmålene delvist er styret af de på forhånd valgte forskningsspørgsmål, der er udarbejdet i forhold til specialets problemstilling (Kvale 1997, 129). En halvstruktureret interviewguide kan medvirke til at udløse spontane og uventede aspekter af de undersøgte fænomener fra informanten. Derved har vi som interviewere også mulighed for at respondere på interessante overvejelser og problemstillinger, som informanten fremkommer med under interviewet (Kvale 1997, 107).

Det første forskningsspørgsmål lyder således: *"Hvordan påvirker regeringens italesættelse af seksualitet og prostitution de prostitueredes oplevelse af sig selv?"*. Dette forskningsspørgsmål tager afsæt i de holdninger, som folketingets ordfører fremfører i forhold til seksualitet og prostitution og forsøger at undersøge, hvordan disse holdninger præger de prostitueredes egen oplevelse af deres egen tilværelse. Forskningsspørgsmålet belyser, hvordan de prostituerede håndterer deres dagligdag og hvordan de forholder sig til forskellige problemstillinger, som kan forekomme i hverdagen, eksempelvis ubehagelige og grænseoverskridende oplevelser. Forskningsspørgsmålet svarer til governmentality tilgangens begreb *to conduct oneself* (Dean 2008, 31). Ligeledes kan Michel Foucaults dekonstruktion af seksualitet ses i forskningsspørgsmålet da vi er interesseret i at finde frem til, hvordan de prostituerede omtaler seksualitet.

Andet forskningsspørgsmål lyder som følgende: *"Hvilken indflydelse har styringsteknikkerne på de prostitueredes adfærd, handling og hverdagsliv?"* Dette betyder, at vi ser på hvilken indflydelse de valgte behandlinger har på de prostitueredes egen oplevelse af deres egen tilværelse. Vi er interesseret i at vise, hvordan Folketinget vælger at styre igennem behandlingerne og hvilke konsekvenser denne styring medfører for de prostitueredes hverdagsliv. Dermed belyser vi igennem forskningsspørgsmålet governmentality tilgangens formulering af *conduct og conduct*.

Det tredje forskningsspørgsmål lyder: *"Hvilken indflydelse har Sexarbejdernes Interesseorganisation (SIO) på Folketingets italesættelse af seksualitet og prostitution?"* I dette forskningsspørgsmål forsøger vi at skildre, hvordan de prostituerede igennem deres organisation prøver på at påvirke Folketingets holdning til seksualitet og prostitution. Hermed benytter vi Michel Foucaults forståelse af, hvordan magt indvirker på diskurser i samfundet, som han beskriver i dekonstruktionen af seksualitet, og derved hvordan de prostituerede, via magt, kan påvirke Folketingets omtale af prostitution.

For at kunne udføre interviewundersøgelsen har det været nødvendigt at finde informanter som har været villige til at deltage. Vi har som tidligere skrevet valgt at kontakte organisationen SIO, via mail, for på denne måde at opnå kontakt til sexarbejderne. Sexarbejderne har været meget villige til at deltage og vi har fået tilsagn fra to informanter om interviewdeltagelse.

Vi har løbende, igennem speciale perioden, haft mailkontakt med informanterne. Det har været op til informanterne, hvordan de ønskede at interviewet skulle foregå. Dette har resulteret i to telefoninterviews af ca. 1½ times varighed. Vi har ved hvert interview anvendt diktafon da det var vigtigt for os at være ordentligt tilstede (Kvale 1997, 108, 161). Ved at anvende diktafon har vi ligeledes haft mulighed for at dokumentere interviewene, og efterfølgende har vi valgt at transskribere interviewene, for på denne måde at benytte de optagede interviews i analysen. En transskribering af interviewene vil give en skriftlig strukturering og en dybere forståelse af det indsamlede empiri. Vi har valgt at transskribere interviewene i fuld længde og så ordret som muligt. Interviewene er blevet læst og hørt igennem flere gange for at kontrollere, at transskriptionerne er korrekte. Dette gør vi for at højne validiteten og undgå at værdifulde udsagn går tabt eller bliver misforstået undervejs (Kvale 1997, 161). Vi har valgt at vedlægge en cd-rom med interviewene i stedet for en udskrift af de transskriberede interviews.

Vi vælger, af etiske grunde, at anonymisere interviewpersonerne, og eventuelt omtalte personer og steder, hvis informanterne ønsker dette, ved transskriptionen. Dette vælger vi, da informanterne ikke skal kunne genkendes, hvilket skaber tryghed for informanterne, således at de giver os umiddelbare og ærlige svar.

Efter at have præsenteret forskningsspørgsmål og overvejelser til interviewundersøgelsen vil vi nu præsentere de to informanter, som har deltaget i vores interview.

9 Præsentation af informanter

I dette afsnit præsenteres de to informanter, som vi har interviewet. Informanterne er medlem af SIO og kæmper for bedre vilkår for sexarbejdere. Dette gør de fordi, de ønsker at understrege at salg af seksuelle ydelser er et valg, kvinderne selv har taget og derved burde sexarbejde ifølge SIO anses som et legalt erhverv.

9.1 Præsentation af Lea

Lea er 52 år og har i 20 år arbejdet som sexarbejder på forskellige bordeller. De sidste 10 år har Lea været tilknyttet det samme bordel og sælger avancerede ydelser, såsom SM. Ligeledes har Lea i de seneste 5 år solgt avancerede ydelser i Sverige, da hun finder det fascinerende, at man har valgt at kriminalisere køb af seksuelle ydelser. Lea bor i en betonforstad til storbyen og er desuden involveret i politisk- samt feministisk aktivisme. Lea har haft uendelig mange parforhold med både kvinder og mænd, men har efter mange forliste forhold valgt at være single.

9.2 Præsentation af Susanne

Susanne Møller vil gerne stå frem med eget navn, da hun er fortaler for SIO. Susanne er politisk involveret og interesseret i at formidle rettigheder, bedre arbejdsvilkår m.v. til sexarbejderne og politikerne. Susanne er 46 år og har været sexarbejder i 6 år. Susannes familie har accepteret at hun har valgt at sælge seksuelle ydelser. Susanne arbejder tre dage om ugen flere forskellige steder i landet og sælger almindelige seksuelle ydelser primært dansk og fransk¹³.

Interviewene med de to informanter vil indgå i en analyse af den sociale praksis, hvor vi også vil anvende relevant teori, som præsenteres nedenfor.

¹³ Dansk er regulært samleje, fransk er oralsex.

10 Teori

For at belyse den sociale praksis har vi inddraget to teoretikere. Specialets teoretiske tilgang er baseret på dele af Mitchell Deans tilgang til governmentality studier samt Michel Foucaults dekonstruktion af seksualitet som han præsenterer i *"Viljen til viden"*. Vi vil, igennem analysen, forsøge at belyse, hvordan Folketingets styring påvirker de prostituerede, for på denne måde at se på, hvordan de prostituerede oplever denne styring og hvordan denne styring indvirker på deres adfærd og handlemuligheder. Ligeledes anvendes Michel Foucaults dekonstruktion af seksualiteten til at vise, hvorledes Folketingets forståelse(r) af seksualitet har indflydelse på diskurserne i samfundet.

10.1 Governmentality

Mitchell Deans tilgang til governmentality studier betegner en særlig magtanalyse, som er inspireret af Michel Foucault og hans opfattelse af magtens former i det moderne samfund (Dean, 2010; 1) (Dean, 2008; 11). Governmentality tilgangen kan anvendes til politiske og sociologiske problemstillinger, da den fokuserer på, hvorledes magtudøvelsen i en moderne velfærdsstat kan analyseres. Tilgangen forsøger at analysere de problemstillinger, som ses i spændingsfeltet mellem styring og forpligtelse kontra individets frihed og selvstændighed, som eksisterer i relationen mellem stat og borger (Dean, 2010; 2) (Dean, 2008; 9-10). Deans tilgang til governmentality studier tilbyder dermed en række analysebegreber, der kan anvendes i forsøget på at analysere forskellige styringsteknikker i samfundet. Styringsteknikkerne er de forskellige midler, mekanismer og instrumenter styringen udøves igennem (Dean, 2010; 269) (Dean, 2008, 340).

I governmentality tilgangen kan der fokuseres på, hvordan man styrer og hvordan man bliver styret. Hermed retter studiet sig imod at undersøge, hvordan styringen i samfundet muliggør opkomsten af bestemte måder at producere sandhed på, det vil sige bestemte diskurser (Dean, 2008; 15). Der undersøges derfor, hvordan styringen kan have indflydelse på produktionen af en given sandhed, da tilgangen forsøger at beskrive, hvordan viden og magt forbindes på særlige måder, der resulterer i bestemte konsekvenser i det moderne samfund (Dean, 2008;15) (Dean, 2008; 134).

Ifølge Dean forstår Foucault governmentality tilgangen som en måde at konkretisere magten i det moderne samfund på og fremsætter i den forbindelse tre måder at forstå governmentality på. For det første som en ny styringstænkning, som opdager økonomien som en afgørende realitet, der har befolkningen som mål (Dean, 2008; 14). For det andet retter governmentality tilgangen sig imod at betegne en *tendens* i det vestlige samfund, der fokuserer på, hvorledes en bestemt magtform, nemlig moderne styring, som også benævnes *"government"*, opnår dominans i forhold til andre magtformer, eksempelvis suverænitæt (Dean, 2008; 14, 56). For det tredje skal governmentality tilgangen betegne, hvorledes staten gradvist er blevet *"governmentaliseret"*. Dean fremhæver, at Foucaults udtryk *"governmentalisering af staten"* kan forstås som en langstrakt udviklingsproces. Igennem *"governmentalisering af staten"* påviser Foucault, ifølge Dean, at kunne se hvor-

dan bestemte elementer i tidligere magtformer vokser frem ved siden af hinanden, erstatter hinanden eller supplerer hinanden. Hermed mener Foucault, at en moderne stat er en sammenkædning af tidligere styringsteknikker bestående af suverænitet, disciplin og styring (Dean, 2008; 167-18, 173). Suverænitet er en monarkisk styringsteori, som forefindes i forfatninger, love og parlamenter og udøves igennem statens lovgivende og udøvende myndighed. Den suveræne magt udøves overfor *undersåtter* og magtens mål er inden for statens afgrænsede territorium at udøve myndighed overfor disse *undersåtter* (Dean, 2010; 28-29) (Dean, 2008; 56-57). Derimod er disciplinen en magtform som udøves over og gennem individet, kroppen, dens kræfter og kapaciteter. Disciplinens formål er at regulere og forme mennesket inden for et bestemt territorium (Dean, 2008; 56-56). Ved hjælp af Foucaults udtryk *conduct of conduct* forsøger Dean at forklare visse fænomener vedrørende diskurs, styring og magt i en moderne styring. *Conduct* betyder at lede, guide eller dirigere og kan fortolkes på to måder; *to conduct oneself* og *conduct*. *To conduct oneself* henviser til den selvledelse som er passende i bestemte situationer i forhold til normerne i samfundet. Mens ordet *conduct* betegner adfærd, handling og opførsel (Dean, 2008; 43) (Dean, 2010; 17-18). Når betydningen af *conduct of conduct* inddrages, kommer styring til at fremstå som ethvert forsøg på at forme individets adfærd i overensstemmelse med bestemte normsæt og med bestemte mål for øje. Herved antager Dean, at det via *conduct of conduct* er muligt at kontrollere og regulere individets adfærd til det ønskede og at en aktør sikrer, at en regulering af individets adfærd finder sted. Derved stiller *conduct of conduct* spørgsmål ved måden, hvorpå vi styrer og bliver styret samt relationen mellem selvstyring, vores styring af andre og styring af staten (Dean, 2008; 31) (Dean, 2008; 43).

Definition af styring som *conduct of conduct* kan derfor ifølge Dean forstås som:

”Government is any more or less calculated and rational activity, undertaken by a multiplicity of authorities and agencies, employing a variety of techniques and forms of knowledge that seeks to shape conduct by working through the desires, aspirations, interests and beliefs of various actors, for definite but shifting ends and with a diverse set of relatively unpredictable consequences, effects and outcomes.”

(Dean, 2010; 18)

I citatet præsenteres en bred definition af styring. Styring kan, ifølge Dean, forklare på følgende måde; styring udføres af en aktør, som anvender vidensformer, teknikker og andre midler til at styre de styrede. Styringen udøves med henblik på konkrete mål og har uforudsigelige resultater og konsekvenser.

I forlængelse af konstruktionen om styring er det, ifølge Dean, relevant at se på, hvilken rolle tidligere styringsteknikker har spillet i forhold til den moderne styring, som finder sted i velfærdsstaten. Det vil sige at vise, hvordan historiske styringsteknikker er indlejret i nutidens erfaringer og på denne måde er det muligt at beskrive, hvilken indflydelse tidligere styringsteknikker har på den moderne styringsform. Herved skildres genealogiens betydning (Dean, 2008, 91).

Under indtryk af forståelsen om *conduct of conduct* har vi i forlængelse af vores problemstilling en antagelse om, at de styringsteknikker, som anvendes af Folketinget, påvirker de prostitueredes oplevelse af deres egen tilværelse. Derfor er Deans governmentality tilgang anvendelig i forhold til en analyse af Folketingets handlinger af: ”*Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*” samt ”*Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*”. Ved at anvende governmentality tilgangen er det muligt igennem *conduct of conduct* at undersøge Folketingets handlinger af prostitution og derved finde frem til, hvilken indflydelse handlingerne har på styringen af de prostituerede. Ved at inddrage *to conduct oneself* kan vi, se hvordan de prostituerede vælger at agere i forhold til Folketingets styringsteknikker det vil sige, at vi vil forsøge at vise hvorledes de prostitueredes handlinger, adfærd og opførsel påvirkes.

For at kunne forstå baggrunden for Folketingets valgte styringsteknikker er det desuden relevant at inddrage genealogien, som præsenteres i de følgende afsnit omhandlende pastoralmagt og biopolitikken. Disse styringsteknikker danner også grundlaget for den liberale styring, den moderne styring.

10.1.1 Pastoralmagt

Dean påpeger i sin tilgang til governmentality studier, at det er væsentligt at inddrage pastoralmagten, da denne styringsform er central for at forstå, hvorledes et samfund begyndte at give kollektive og materielle goder til de svageste i samfundet (Dean 2008, 135). Pastoralmagten fokuserer på styringen af mennesker i et religiøst fællesskab og repræsenterer en kilde til bekymringer for individets og befolkningens velfærd. Pastoralmagten tager afsæt i kristendommen, særligt næstekærligheden, og er en styringsteknik, som er anvendelig i forhold til at drage omsorg for de fattige i samfundet (Dean 2008, 135, 142).

For at vise hvordan pastoralmagten kan forstås inddrager Dean i hans governmentality tilgang Michel Foucaults forståelse af hyrde/hjord-forestillingen samt Paul Veynes og Peter Browns arbejde med by/borger-forestillingen (Dean 2008, 135-138) (Dean 2010, 91).

Hyrde/hjord-forestillingen karakteriseres som relationen mellem Gud-hyrden og hjorden (Dean 2008, 135). Det er hyrdens opgave at føre hjordene sammen og lede dem. Hyrdens individualiserede godhed medfører frelse for hjordene og det er hyrdens pligt konstant at være hengiven. Desuden er det hyrdens opgave at have kendskab til hjorden som helhed og hjordene hver for sig *i flokken* (Dean 2008, 136). Denne forestilling modificeres i den kristne tænkning til at hyrden, det vil sige staten, i det moderne samfund, bliver ansvarlig for alle individers handlinger. Endvidere er det vigtigt at hjorden, det vil sige individet, er lydigt og derved adlyder hyrden, ikke fordi det er lovpligtigt, men på grund af de moralske bindinger, som finder sted mellem hyrde og hjord.

By/borger-forestillingen er en anden, men forholdsvis uudforsket forestilling (Dean 2008, 138). Denne forestilling indebærer, at den herskende klasse, via velgørenhed, hjælper de fattige borgere i samfundet udeluk-

kende for at fremstå som noble og mindeværdige mennesker (Dean 2008, 140-141). I forestillingen bliver styringens genstand byen og opfattes som et fællesskab af frie borgere, som tilhører borgerskabet, inden for en større politisk enhed (Dean 2008, 140). Dermed bliver forholdet mellem de styrende og de styrede kendetegnet ved en hensynsløs solidaritet mellem frie borgere (Dean 2008, 140).

Ifølge Dean hævder Foucault, at magtudøvelsen i forestillingerne om hyrde/hjord og by/borger kan forstås forskelligt i de to forestillinger. Hyrde/hjord-forestillingen er baseret på befolkningen deres liv, død, individuelle eksistens og identitet, det vil sige de problemstillinger livet måtte medføre og som virker igennem biopolitikken (Dean 2008, 137-138). Derimod kan by/borger-forestillingen benævnes som et fællesskab af frie individer som et symbol på den politiske magt, der udøves i og af et selvstyrende politisk fællesskab, som er underkastet egne love (Dean 2008, 138). Ifølge Dean, mener Foucault derfor at by/borger- og hyrde/hjord-forestillingen udgør en kombination af politisk magt. På den ene side er magtudøvelsen udøvet af juridisk-politiske individer og på den anden side ses pastoralmagten, udøvet over levende individer i samfundet, med afsæt i en bekymring for hvert enkelt individ (Dean 2008, 137).

Set i forhold til forståelsen af by/borger- og hyrde/hjord-forestillingen har vi en antagelse om, at Folketinget, i deres behandlinger omhandlende prostitution, igennem en styret omsorg ønsker at hjælpe de prostituerede med at komme ud af prostitution. Vi mener, at vi, med afsæt i teorien om pastoralmagten, kan se hvordan Folketinget italesætter en bekymring for de prostitueredes velfærd.

10.1.2 Biopolitikken

Ifølge Dean mener Foucault at biopolitikken er en magtform, som bliver fremtrædende i det 18. århundrede og sammen med suveræniteten danner baggrund for opkomsten af liberalismen (Dean 2008, 117, 119). Biopolitikken udgør en fundamental styringsdimension og fokuserer på eksterne processer i forhold til formelle politiske institutioner og adskiller sig derved fra andre magtformer (Dean 2008, 19-20, 167, 170). Disse eksterne processer kan være økonomiske, psykologiske, sociale, biologiske eller en kombination heraf (Dean 2008, 167).

Biopolitikken fokuserer på administrationen af livet og dets processer og opfatter befolkningen som en biologisk størrelse (Dean 2008, 169) (Dean 2010, 118). Opkomsten af biopolitikken er, fra de politiske institutioners side, et forsøg på at rationalisere de problemstillinger i samfundet, som udøvelsen af styringen står overfor. Udgangspunktet for biopolitikken er derfor at observere befolkningens livsfunktioner, eksempelvis igennem fødselsrater, sygelighed og dødelighed for på denne måde at konkretisere forskellige fænomener, som karakteriserer en gruppe mennesker. Ved hjælp af denne observation er det muligt for biopolitikken at iværksætte mulige tiltag, overfor specifikke grupper, for at forbedre velfærden (Dean 2010, 119) (Dean 2008, 169). Med befolkningen i fokus bliver biopolitikken en indadrettet social styringsform, der også om-

handler de sociale, kulturelle, miljømæssige, økonomiske og geografiske forhold i forbindelse med befolkningens "livsstil" (Dean 2008, 169-170) (Dean 2010, 119).

Som styringsform har biopolitikken en tendens til at inddele en befolkning i undergrupper, eksempelvis kriminelle og seksuelt afvigende. Denne inddeling er medvirkende til at opretholde eller begrænse optimeringen af befolkningens velfærd (Dean 2008, 169-170) (Dean 2010, 119). Ifølge Deans tilgang til governmentality studier fremhæver Foucault at biopolitikken inddeling af en befolkning i disse undergrupper, kan ses som en moderne form for statsracisme. Denne raceopdeling bliver et forsvar mod befolkningens liv og velfærd overfor indre og ydre fjender (Dean 2008, 170) (Dean 2010, 119).

Ifølge Dean er biopolitikken i kraft af sin befolkningsbevarende og forbedrende målsætning forskellig fra suveræniteten, men benytter suveræne magtmidler såsom retten til at tage liv og lade leve (Dean 2008, 172). Endvidere baseres biopolitikken især på medicinsk samt biologisk viden undersøgt på individniveau, for derigennem at udøve styring på befolkningsgrupper gennem suveræn magt (Dean 2008, 20).

Biopolitikken er en forudsætning for liberalismen som styringskritik. Dean fremhæver en påstand om at biopolitikken og liberalismen befinder sig i et spændingsfelt i forhold til hinanden. På et plan kan liberalisme sidestilles med en version af biopolitikken og på et andet plan forener liberalismen og biopolitikken ideen om styringen af befolkningen og imperativer¹⁴, og gør liberalismen til en kritik af imperativerne (Dean 2010, 133) (Dean 2008, 187).

Med afsæt i forståelsen om biopolitikken har vi en antagelse om at reguleringen af prostitution også er en form for biopolitik. Derfor vil vi i analysen vise, hvorledes Folketinget forsøger at regulere de prostituerede igennem deres måde at styre på.

10.1.3 Liberalisme

Liberalismen er ikke en magtform, men en moderne styringsteknik, som forsøger at operere gennem de styredes frihed eller deres kapaciteter (Dean 2008, 20, 50). Liberalismen som styringsteknik fremhæver et sæt af overvejelser over styringens mål, genstande, midler og dens legitime udøvere og er afhængig af de processer, som finder sted i befolkningen, økonomien og samfundet (Dean 2010, 133). Liberalismen fremsætter en kritik over for tiltroen til, at det er muligt at opnå tilbunds gående viden om styringens objekter og forme dem efter forgodtbefindende og anser sig selv som en kritik af overdreven disciplinær magt med henvisning til individets rettigheder og privilegier (Dean 2010, 133) (Dean 2008, 20, 187). Samfundet anskues i den liberale styringsform som en grundlæggende selvregulerende mekanisme, men må samtidig også skabes, sikres og støttes. Ifølge liberalismen opfattes individet i samfundet som et selvansvarligt, selvregulerende og frit menneske, som har behov for oplæring, dannelse og tilrettevisning (Dean 2008, 21).

¹⁴Imperativer: påbud om at gøre noget bestemt (Ordbogen A/S 2010)

Dean fremhæver i sin governmentality tilgang, at der i forbindelse med den liberale styringsteknik forefindes fire vigtige aspekter, som kan belyse liberalismens styringskarakter. Disse er økonomi, sikkerhed, ret og norm og samfund (Dean 2010, 134). Vi har dog valgt kun at inddrage sikkerhed samt ret og norm, da disse er anvendelige i analysen af den sociale praksis.

Sikkerhed

Et af de vigtigste formål med liberal styring er at bevare sikkerheden i samfundet (Dean 2008, 191). I liberalismen er hovedformålet; *"den største lykke for flest mulige"* og dens underordnede formål er; at sørge for livsunderhold, producere overflod, begunstige lighed og opretholde sikkerhed (Dean 2008, 191). Desuden anses sikkerhed, herunder personlig sikkerhed, ejendom, ære og stand, som en høj prioritet af staten, da de danner *grundlaget for livet* hvor af alt afhænger (Dean 2008, 191). Sikkerheden udtrykkes igennem liberalismen eksempelvis ved økonomisk at hjælpe de fattige, for på den måde at forebygge statens sikkerhed. Ifølge Dean er det vigtigt at fremhæve, at den økonomiske hjælp gives på en måde, så den ikke hæmmer individets naturlige mekanismer og samtidig sikre at individet udøver en ansvarlig og disciplineret frihed i forhold til arbejdsmarkedet og familien (Dean 2010, 137-138). Liberalismen forsøger på denne måde at producere frihedsformer, som egner sig til markedsdeltagelse (Dean 2010, 138). Igennem denne styringsteknik forsøger staten at skabe sikkerhed som en betingelse for frihed, på denne måde er det muligt for de naturlige processer at finde sted. Denne styring medfører, at bestemte individer og grupper kan reguleres med henblik på at få dem til at vælge at anvende deres frihed på en disciplineret og ansvarlig måde for derigennem at sikre statens trivsel (Dean 2008, 192-193) (Dean 2010, 138-139).

Ret og norm

I liberalismen anvendes en norm som en målestok og et middel til at producere denne målestok. Normen skaber stabilisering i samfundet og regulerer individet. Norm er ikke noget absolut, men en foranderlig størrelse, som afhænger af værdier, som står i forhold til en gruppe og adskiller sig fra andre værdier, ved ikke at være afledt af et generelt syn på væren eller den menneskelige natur. En norm er indbegrebet af karakteristika eller egenskaber ved de ting, aktiviteter, fakta eller befolkninger, som den er gældende for (Dean 2008, 196). Ved at anvende normen er det muligt at skabe ensartethed, da alle individer er sammenlignelige i samfundet. Ligeledes skaber normen forskelle og uligheder, da den muliggør en individualisering af individet. Desuden skaber normen en hierarkisk inddeling i samfundet (Dean 2008, 196) (Dean 2010, 42).

Et af de mest karakteristiske aspekter ved liberalismen er relationen mellem liberalisme og loven (Dean 2010, 140). Liberalismen formår at transformere lovgivningen ved at forene suveræn magt med et komplet sæt af disciplinære og styringsmæssige værktøjer (Dean 2008, 194). I kraft af at biopolitikken er en del af liberalismen, har liberalismen mere tilfælles med normen i samfundet end med juraen. Igennem loven transformeres jura til et sæt af regulerende mekanismer, som rettes mod styringen af processer (Dean 2008, 191). Hermed ikke sagt, at loven ikke er relevant for liberalismen, men at normerne implicit er indskrevet i loven,

hvilket bevirker at loven fungerer og opererer som normen i samfundet. Ifølge Deans governmentality tilgang handler det derfor ikke om juraens generelle betydning og konsekvenser, men om den rolle juraen tildeles inden for bestemte styringsregimer. Dette viser Foucault, ifølge Dean, i seksualitetens historie, hvor han hævder at normernes værdier tillægges større værdi end det juridiske system (Dean 2008, 195). Foucault anser loven som et vigtigt redskab i forhold til styring af samfundet, men argumenterer for, at loven i stigende grad indpakkes i normer og opererer som norm. Eksempelvis fremhæver Foucault at juridiske institutioner ofte har en regulerende og derved normaliserende funktion over for individet (Dean 2008, 195).

Ligeledes anvender liberalismen normerne til at begrænse det biopolitiske imperativ om at skabe optimale betingelser for befolkningen (Dean 2008, 199). En anden måde normen er indlejret i liberalismen på er, at den er optaget af praksisser, som anvendes til at forme borgernes udøvelse af politisk frihed og som en garant for rettigheder og privilegier og at befolkningen udøver deres frihed på en ansvarlig og disciplineret måde (Dean 2008, 200).

Med afsæt i liberalismen har vi en antagelse om at staten igennem normer i form af lovgivning, forsøger at normalisere og regulere de prostituerede. Vi vil i analysen derfor se på, hvordan normerne kommer til udtryk i de fundne diskurser.

10.2 Seksualitetens historie

I: "*Viljen til viden*" dekonstruerer Foucault seksualiteten. Foucault forsøger igennem en historisk gennemgang af seksualiteten at forklare hvordan magt- og videnssystemer påvirker hinanden og sætter sig igennem på intime områder. Derved anvender Foucault seksualiteten til at, vise hvor dybt et samfund regulerer menneskelivet (Foucault 2006, 24, 26-59) (Foucault 2006, 8). Foucaults dekonstruktion af seksualitet omhandler ikke sex og dens konkrete adfærdshistorie, men fokuserer i stedet på, hvordan de vestlige samfund har gjort den seksuelle adfærd til objekt for viden og dermed, hvordan seksualiteten er blevet italesat (Foucault 2006, 8, 13). Foucault forsøger igennem seksualiteten at konkretisere de moderne vestlige samfunds produktion af diskurser, der til en vis grad indeholder en særlig sandhedsværdi, som er forbundet med forskellige magtmechanismer og magtinstitutioner (Foucault 2006, 14). Foucault prøver at indkredse signifikante punkter, som kommer til udtryk i forskellige diskurser omhandlende seksualiteten, den vilje til viden samt de strategier som opretholder de herskende diskurser i samfundet (Foucault 2006, 21).

10.2.1 Foucaults magtteori

I: "*Viljen til viden*" danner Foucault en magtteori. Magten foreskriver, ifølge Foucault hvad der er lovligt eller ulovligt i samfundet, hermed handler magten igennem fremsigelsen af en regel, taler samt regulerer magten, via lovgivningen i samfundet (Foucault, 2006; 89). Foucault pointerer i sin magtteori, at magt skal forstås som et iboende styrkeforhold, der konstitueres igennem kampe og sammenstød, der desuden er medvirkende til at omforme, styrke eller omstille magten (Foucault, 2006; 98). De herskende diskurser, som vin-

des igennem diskursive kampe, implementeres i lovgivningen eller igennem sociale hegemonier (Foucault; 2006; 98). Derfor er magten, ifølge Foucault, ikke en institution, en struktur eller en særlig kraft som udvalgte individer kan udføre, men magten er overalt, omfatter alt og kommer alle steder fra (Foucault, 2006; 99). Begrebet ”magt” bliver derfor ifølge Foucault ”bare” et navn på en kompliceret strategisk situation i et samfund (Foucault, 2006; 99). Foucault opstiller en række påstande omkring magtteorien som er følgende:

- § Magt er ikke noget, der kan erhverves, fordeles eller noget som individet kan udføre. Magten udøves fra utallige udgangspunkter og imellem utallige forhold.
- § Magtforholdene er iboende alle typer ydre forhold; blandt andet økonomiske processer, erkendelsesforhold, seksuelle relationer osv.
- § Magten kommer nedefra. Det vil sige, at magten bliver påvirket af individerne i samfundet og de hegemoniske effekter, som opretholder konfrontationerne.
- § Magtforholdene er på en gang intentionelle og ikke subjektive. Ingen magt udøves uden en række hensigter og mål, men disse hensigter og mål bæres af individerne i fællesskabet og tager ikke udgangspunkt i konkrete enkelte individer.
- § Hvor der er magt, er der modstand. Modstanden udgør en mulig revolution.

(Foucault, 2006; 99-102)

Foucault anvender magtteorien til at se på hvordan én bestemt sandhed om seksualiteten opretholdes igennem italesættelse og diskurser og hvorledes magten får held til at konstruere perversioner (Foucault 2006, 20).

10.2.2 Seksualitetens samfundsmæssige konstruktion

Repressionshypotesen er forestillingen om, at seksualiteten engang var fri og lykkelig, men så kom kristendommen og den borgerlige moral og lagde sin ”klamme hånd” på lysten, hvilket medførte, at seksualiteten blev undertrykt (Foucault 2006, 26). Ved at anvende repressionshypotesen viser Foucault, at seksualiteten anses som undertrykt i kraft af påstanden om, at alt hvad der ikke siges, ses eller vides, ikke eksisterer og kun eksisterer i form af forplantningen. Undertrykkelsen medfører, at seksualiteten bliver indespærret, det vil sige at den seksuelle akt kun må foregå i forældrenes soveværelse. Dermed bliver det legitime avlende par lov og denne forståelse af seksualiteten vinder hævd som norm (Foucault 2006, 15-16). Foucault pointerer, at hvis utilstedelige former for seksualitet skulle have en plads i samfundet, og ikke være en del af reproduktionen, skulle det foregå i det skjulte, eksempel i horehuse, hvor sex blev solgt til høje priser (Foucault 2006, 16-17). Foucault afviser ikke, at seksualiteten tidligere har været undertrykt og tabuiseret, men mener at magten gennem repressionshypotesen tales imod: ”At tale magten imod, at sige sandheden og give løfte om nydelse; at forbinde oplysningen, befrielsen og de mangfoldige former for vellyst; at opretholde en diskurs hvor videbegærligheden, viljen til at lave loven om og håbet om lysternes have forbindes” (Foucault 2006,

19). Ved at tale magten imod opretholdes en diskurs om, at subjektet har viljen til at påvirke magten, viljen til viden, og derved et ønske om viden, oplysning og frihed (Foucault 2006, 20).

Foucault forsøger med repressionshypotesen at finde svar på hvorfor vi siger, at vi er undertrykte og hvad der har resulteret i at seksualiteten fornægtes: *"Hvilken spiralbevægelse har ført os til at bekræfte, at det seksuelle er fornægtet, at vise med al tydelighed at vi skjuler det, at sige at vi fortier det..."* (Foucault 2006, 21, 26). Med denne påstand mener Foucault, at selvom at seksualiteten er skjult og fortiet, bliver dens fordele og positive effekter bekræftet (Foucault 2006, 21).

I perioden fra det 16. til det 19. århundrede sker der, ifølge Foucault, en diskursiv eksplosion omkring og angående sex, selvom seksualiteten stadig anses for undertrykt. Mens det seksuelle, ifølge Foucault, i 18. og 19. århundrede bliver det en offentlig interesse, da der opstår et teknisk, økonomisk og politisk incitament til at tale om sex. Seksualiteten bliver nu analyseret, kalkuleret, klassificeret og specificeret igennem undersøgelser (Foucault 2006, 33-35). Man bør nu tale om sex uden at skelne mellem det tilladelige og det utilladelige, hermed bliver seksualitet et emne som offentligheden bør tale om og som er nødvendigt for staten at styre og regulere til størst mulig gavn for alle: *"Sex er ikke bare et spørgsmål om at dømmes, men et spørgsmål om at administrere"* (Foucault 2006, 33-34). Ifølge Foucault skal denne regulering af seksualiteten ske igennem nyttige og offentlige diskurser. Eksempelvis bliver staten i det 18. århundrede opmærksom på befolkningen som et økonomisk og politisk problem, da der er behov for en balance mellem væksten i samfundet og de ressourcer samfundet råder over. Befolkningen ses nu som en population med særegne fænomener og særlige variabler. På den baggrund udformes der en ny diskurs, der opfatter befolkningens seksuelle adfærd som på én gang er genstand for analyse og mål for intervention. Dette medfører, at kønnet, i kraft af seksualiteten, i det 19. og 20. århundrede, bliver et anliggende mellem stat og individ som omkranses af diskurser, viden, analyser og påbud (Foucault 2006, 33-34).

10.2.3 Seksualitetens perversjoner

Ved at tale om kønnet forsøger Foucault at vise, hvilke former for seksuelle afvigelser der italesættes op igennem tiden, ud fra forståelsen om reproduktionen (Foucault 2006, 45). Indtil det 18. århundrede var seksualiteten som sagt centreret om den ægteskabelige pligt. Det vil sige, at hvis man brød med seksualitetens uskrevne regler inden for ægteskabet, blev det anset som en synd. Synden kunne indebære utugt, hor, voldtægt osv. (Foucault 2006, 45). Ifølge Foucault har samfundet defineret en norm for den seksuelle udvikling fra barndom til alderdom samt karakteriseret alle de mulige afvigelser (Foucault 2006, 45). Eksempelvis ses, at utallige diskurser har mangedoblet de juridiske fordømmelser af småperversjoner og at seksuelle særtilfælde placeres i det psykiatriske regi, da de bliver sammenlignet med sindssygdomme. Perversjonerne italesættelse medvirker til at danne en skillelinje med en verden af lov- eller moralbuds-overtrædelser, hvilket betyder at en lille flok individer i samfundet skiller sig ud fra mængden. Denne flok bliver defineret som: *"...måske nok syge, men i hvert fald forargelige; farlige ofre for et underligt onde, som også er at betegne*

som last eller af og til som forbrydelser” (Foucault 2006, 49). Dette illustrerer Foucault ved at fortælle om landmanden, som bliver anmeldt for at have tillokke sig kærtegn hos en lille pige, noget han ofte gjorde og havde set andre gøre. Men fordi landmanden blev anset som fattig, afvigende og udvidende betød dette, at han blev anmeldt og anklaget. Herved blev landarbejderen genstand for en kollektiv intolerance, og igennem undersøgelser, medicinske indgreb og juridisk behandling resulterede det i, at han blev genstand for lægevidenskaben og en genstand, der skulle gemmes væk. I kraft af denne historie er det muligt at, se hvordan videns og magtinstitutionernes diskurser dannede samfundets retningslinjer, for hvad der blev anset for lovligt (Foucault 2006, 40-41).

Foucault mener at kunne se, at den magt der udøves overfor de forskelligartede former for seksualitet, særligt perversioner, ikke er forbundet med forbud, men derimod handler om at bringe de afvigende seksuelle former frem i lyset og gøre dem til en del af virkeligheden (Foucault 2006, 51). Ved at italesætte perversionerne er det muligt for magten at mangfoldiggøre sine holdepunkter og virkninger, samtidig med at magten udvides, opdeles og forgrenes overfor perversionerne. Det betyder, at magten definerer, hvad der er perverst, så det er muligt for magten at kontrollere og regulere de perverse (Foucault 2006, 52-54).

Efter at have gennemgået Foucaults dekonstruktion af seksualiteten og fremkomsten af seksualitetens perversioner, antager vi, at der i samfundet er indlejret normer for det seksuelle og at disse normer medfører, at de prostituerede defineres som perverse. Derfor vil vi i analysen se på hvilken betydning disse seksuelle normer har på udøvelsen af kontrol overfor de prostituerede. Vi finder det desuden relevant at inddrage de prostitueredes egen opfattelse af perversitet og hvordan de forholder sig til samfundets normer omhandlende seksualiteten.

10.3 Opsummering

Deans tilgang til governmentality studier fokuserer i sin magtanalyse på, hvordan udøvelsen af magt i den moderne velfærdsstat kan analyseres. Den anvender genealogien til at vise, hvordan tidligere styringsteknikker er indlejret i nutidens styringsteknikker, eksempelvis i form af biopolitikken og pastoralmagten. Deans tilgang til governmentality studier forsøger igennem en magtanalyse at beskrive, hvordan magt og viden hænger sammen og medfører bestemte konsekvenser. Den undersøger derfor, hvordan styringen kan have indflydelse på konstruktionen af en bestemt sandhed. Foucault anvender begrebet *conduct of conduct* bredt i forhold til styring. Anvendelsen af begrebet *conduct of conduct* forudsætter at de styrede besidder en grundlæggende frihed i deres kapacitet til at tænke og handle med, men betegner samtidig også at en forudsætning for styring, er at staten skal lede, guide og dirigere individet. Deans governmentality tilgang undersøger derudover, hvordan man bliver styret og styres.

Foucault forsøger igennem en repressionshypotese at dekonstruere seksualiteten. Ved at undersøge hvordan samfundet igennem tiden har konstrueret diskurser omhandlende seksualiteten, er det muligt for Foucault at undersøge, hvordan de fundne diskurser er forbundet med forskellige magtinstanser i samfundet.

Efter en præsentation af specialets teorier, vil vi nu rette fokusset på analysen som består af tekst, diskursiv praksis samt den sociale praksis.

11 Analysedel 1- tekst og diskursiv praksis

I specialets analysedel er formålet at undersøge, hvilke betydninger eksisterende diskurser i tekst og den diskursive praksis har og hvordan den påvirker den sociale praksis. Det vil sige, vi er interesseret i at undersøge, hvordan prostitution omtales i Folketinget og om disse diskurser har betydning for den prostitueredes egen oplevelse af egne tilværelse.

I første del af analysen undersøger vi tekst og diskursiv praksis. Formålet er at se på de italesættelser som kan forefindes i første behandling af ”*Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*” og ”*Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*”. Denne analysedel er derfor opdelt i to afsnit, som hver især behandler de repræsentative empiriske tekster, som tager udgangspunkt i tekst og diskursiv praksis og efterfølgende sammenfattes de fundne resultater en delkonklusion.

11.1 Forslag til lov om ændring af straffeloven

Afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år.

Justitsminister Frank Jensen fremsatte i 1998 et lovforslag om en ophævelse af §§ 198 og 199 i straffeloven. Lovforslaget behandlede blandt andet afkriminalisering af prostitution. I forslaget foreslås, at prostitution ikke bør anses som en kriminel aktivitet, men at afkriminaliseringen i øvrigt ikke indebærer, at prostitution skal ses som et lovligt erhverv. I første behandling af forslaget om en afkriminalisering af prostitution argumenterer forskellige ordførere for og imod en ophævelse af paragrafferne i straffeloven. I behandlingen ses, at mange af ordførerne opfatter paragrafferne som utidssvarende og er derfor positiv indstillet over for forslaget, fordi de mener at der er behov for en ajourføring af straffeloven, da de samfundsmæssige forhold har ændret sig. Samtidig med lovforslaget om afkriminalisering af prostitution argumenteres der for, at prostitution skal anses som et socialt problem eller et symptom på et socialt problem og skal behandles derefter. ”*Forslaget til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution mv. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*” blev vedtaget ved afstemning den 4. marts 1999 med 81 stemmer mod 27 (webarkiv 1989 -1999).

For at undersøge hvilke diskurser der bliver specifikke for den danske forståelse af prostitution vil vi foretage en tekstanalyse med udgangspunkt i Fairclough.

Desuden har vi valgt at inddrage citater fra følgende ordfører: Line Barfod (Enhedslisten), Sonja Albrink (Centrum Demokraterne), Anne Baastrup (Socialistisk Folkeparti), Tom Behnke (Fremskridtspartiet), Else Marie Mortensen (Socialdemokratiet), Elisabeth Arnold (Det Radikale Venstre), Karen Rønde (Venstre), Gitte Seeberg (Det Konservative Folkeparti) og Jann Sjørnsen (Kristeligt Folkeparti). Vi har valgt at analyse-

rer et udkast af disse ordføreres udtalelser fordi, vi ser, at det hovedsageligt er dem som markerer sig i behandlingen af forslaget.

11.1.1 Tekstanalyse

Line Barfod

Enhedslistens ordfører Line Barfod udtaler følgende:

”Prostitution er et socialt problem og bør først og fremmest løses socialt. Det er derfor også for Enhedslisten utroligt vigtigt, at der fortsat ydes en social indsats, og at denne opprioriteres både over for dem, der er i prostitution, og for at forebygge, at der kommer flere ud i prostitution.”

(LB; B-8)

”Den forebyggende indsats består dels i at sikre, at der generelt er gode muligheder for uddannelse, arbejde og bolig, og dels i, at folk med sociale og økonomiske problemer kan få den fornødne rådgivning og hjælp. Det er desværre langt fra virkeligheden i dag, og den arbejdsmarkedsreform, som regeringen har foreslået, vil ikke ligefrem forbedre situationen for de svageste.”

(LB; B-8)

”... man ophæver afkriminaliseringen af ofrene, nemlig de prostituerede... Det er, som flere også har været inde på, meget vigtigt, at forslaget om afkriminalisering af ofrene ikke betyder, at prostitution gøres til et lovligt erhverv.”

(LB; B-8)

Ved at benytte ordvalgene *de svageste* og *ofrene* mener vi at Line Barfod italesætter de prostituerede som ofre, fordi vi mener hun gennem ordvalgene konstruerer en forståelse af de prostituerede som hjælpeløse mennesker med manglende ressourcer, som vi derfor mener, befinder sig nederst i samfundet. Vi ser at Line Barfod italesætter prostitution som et socialt problem da hun beskriver at mangel på uddannelse, arbejde og bolig samt sociale og økonomiske problemer, resulterer i prostitution. Ud fra dette finder vi blandt andet italesættelsen *folk med.. økonomiske problemer* interessant, fordi Line Barfod her skaber et fattigdomskriterium, da hun med denne omtale italesætter at mangel på økonomiske ressourcer bliver en af årsagerne til et liv i prostitution. En anden italesættelse som vi finder interessant, er forslaget *om afkriminalisering af ofrene ikke betyder, at prostitution gøres til et lovlig erhverv*, fordi vi mener at denne italesættelse er tvetydig. Udtalelsen er tvetydig fordi Line Barfod anvender ordet *erhverv* til at beskrive salg af seksuelle ydelser med. Dette finder vi interessant, da vi undrer os over Line Barfods anvendelse af ordvalget *erhverv* hvilket, åbner op for følgende spørgsmål: Hvordan kan man afkriminalisere et offer, som bestrider et ulovligt erhverv, for hvordan kan man bestride et ulovligt erhverv og samtidig være et offer og hvad er definitionen på et erhverv og et lovligt erhverv?

Ud fra de anvendte ordvalg tolker vi at Line Barfod italesætter en offerdiskurs fordi hun italesætter sociale problemer som årsag til et liv i prostitution. Vi antager at Line Barfod anvender denne offerdiskurs fordi hun

italesætter de prostituerede som individer, med problemstillinger, der kan føre til prostitution. Ved at benytte denne forståelse af offerdiskursen mener vi, at kunne se, at Line Barfod konstruere prostitution ud fra forståelsen om, at prostitution er et valg for dem som ikke har andre muligheder for at ”forbedre” deres tilværelse, hvilket resultere i at de er ofre.

Som aktør i behandlingen af lovforslaget gør Line Barfod opmærksom på Enhedslistens holdning ved at markere, at partiet har interesse i, at den forebyggende sociale indsats skal forbedres og udtaler: *Den forebyggende indsats består dels i at sikre, at der generelt er gode muligheder for uddannelse, arbejde og bolig, og dels i, at folk med sociale og økonomiske problemer kan få den fornødne rådgivning og hjælp.* Ved at anvende disse ordvalg ser vi at Line Barfod italesætter en forebyggende indsats som skal bestå i at svage mennesker får mulighed for beskæftigelse, uddannelse, bolig samt mulighed for at opsøge hjælp og støtte i det offentlige regi. Ved at fremhæve Enhedslisten holdning formår Line Barfod at skabe en sandhed uden modifikationer. Dette betyder at Enhedslistens måde at forstå prostitution på anses, fra partiets side, som den rigtige konstruktion af virkeligheden. Ud fra denne forståelse tolker vi, at Line Barfod konstruerer en beskyttelsesdiskurs med det formål at forebygge, gennem en social indsats, at mennesker med manglende ressourcer vælger prostitution. Vi ser, at denne beskyttelsesdiskurs fokuserer på, at svage mennesker skal ud på arbejdsmarkedet eller blive selvforsørgende igennem uddannelse for på denne måde at øge deres muligheder for at ændre deres tilværelse. Ligeledes mener, vi at denne diskurs, ifølge Line Barfod, skal beskytte de prostituerede mod konsekvenserne af at samfundets uddannelses- og rådgivningssystem ikke er tilstrækkeligt.

Sonja Albrink

Centrum Demokraternes ordfører Sonja Albrink udtaler:

”Prostitution er efter CD’s opfattelse i lige så høj et socialt problem, som det er et politimæssigt og strafferetsligt problem, selv om det formentlig ikke kan udelukkes, at nogle prostituerede, kvinder som mænd måske trives med deres erhverv.”

(SA; B-7)

”Prostitution er efter CD’s opfattelse i lige så høj grad et socialt problem,... Det faktum, at prostitution ikke ved en afkriminalisering anses som et lovligt erhverv, må medføre, at der fortsat og måske endda i højere grad end tidligere gøres en social indsats for at få de prostituerede ud og over i et andet erhverv.”

(SA; B- 7)

Sonja Albrink bruger ordvalget *et socialt problem* til at beskrive, hvordan prostitution opfattes og til at tale for en social indsats som kan hjælpe de prostituerede. Sonja Albrink forsøger at gøre opmærksom på, at der kan være mennesker, der lever fint med deres valg af erhverv selvom hun mener, at prostitution er noget der skal afhjælpes. Vi ser at Sonja Albrink ligesom Line Barfod anvender ordvalget *erhverv* i sætningen *et andet erhverv*. Vi tolker at ordvalget *et andet erhverv* får forståelsen af prostitution til at fremstå som uklar fordi der i lovforslaget er anført at prostitution ikke er et lovligt erhverv men derimod et socialt problem. Derfor

finder vi denne italesættelse interessant fordi vi undrer os over ordvalget *erhverv* også her anvendes til at betegne salg af seksuelle ydelser, hvilket rejser følgende spørgsmål: Hvordan defineres *et andet erhverv*?

Sonja Albrink repræsenterer Centrum Demokraternes opfattelse af prostitution og er derfor en aktør der via hendes ordvalg formår at italesætte prostitution som et socialt problem, da hun blandt andet udtaler: "*Prostitution er efter CD's opfattelse i lige så høj et socialt problem, som det er et politimæssigt og strafferetsligt problem*" Ved at anvende disse ordvalg konstruerer Sonja Albrink én sandhed uden modifikationer. Selvom hun dog også udtaler, som en ekstra bemærkning, at der kan være mennesker, som er tilfredse med at sælge seksuelle ydelser. Ud fra denne italesættelse mener vi at Sonja Albrink italesætter en offerdiskurs som vi dog ikke kan definere nærmere fordi hun ikke uddyber sin holdning til prostitution, men kun udtaler at prostitution er et *socialt problem*. Ligeledes tolker vi, at Sonja Albrink italesætter en beskyttelsesdiskurs, ligesom Line Barfod, eftersom hun omtaler prostitution som noget, der skal sættes ind over for via forskellige foranstaltninger.

I citaterne ses også, at Sonja Albrinks bemærkning om at der også findes prostituerede som er tilfredse med at sælge seksuelle ydelser kan være en udtalelse som trækker på en anden diskurs, men som vi ikke har mulighed for at identificere.

Anne Baastrup

SF's ordfører Anne Baastrup udtaler:

"Der er ingen begrundelse for at have en bestemmelse, hvorefter mennesker, der er placeret helt i bunden af samfundet, oven i købet kan straffes efter straffeloven for deres forsøg på at overleve."

(AB; B-5)

"Derfor skal vi holde fat i, at vi har en Justitsminister, der siger, at prostitution som regel er et socialt problem, og at indsatsen mod prostitution kun kan ske, hvis vi får en kontinuerlig udvikling."

(AB; B-5)

Anne Baastrup benytter sig af ordvalget *mennesker der er placeret helt i bunden* til at italesætte de prostituerede som udsatte mennesker hvilket vi tolker som en italesættelse af at de prostituerede befinder sig i en marginaliseret position i samfundet. Ligeledes anvendes ordvalget *forsøg på at overleve* til at italesætte, at de prostituerede ikke har andre muligheder for at overleve end at vælge prostitution. Igennem denne fortolkning ser vi at der konstrueres et fattigdomskriterium fordi hun mener at økonomisk fattigdom fører til prostitution.

Tom Behnke

Ordfører for Fremskridtspartiet Tom Behnke udtaler følgende:

”Den erfaring, jeg har gjort, er, at det største problem er, at man med lovgivningen går ind og siger, at de prostituerede er kriminelle. Dermed føler de sig kriminelle, og dermed begynder de også at blive mere opgivende overfor mange andre ting her i samfundet.”

(TB; B-10)

”De er jo helt nede på det lave niveau, hvor vi taler om misbrugsproblemer, hvor vi taler om de mindreårige, og hvor vi taler om dem, som er allernederst på rangstigen inden for prostitutionsmiljøet.”

(TB; B-10)

I sidste fremhævede citat af Tom Behnke, ses en kohæsiionsstruktur, som vi har valgt at markere, ved at ordvalgene hvor vi taler om er understreget. Tom Behnke anvender ordvalget *hvor vi taler om*, for på denne måde at forstærke sin italesættelse af prostitution. Tom Behnke henviser her til, at prostituerede, som har andre problemer udover prostitutionen, befinder sig derfor i bunden af prostitutionsmiljøet og henviser her til prostituerede med misbrugsproblemer. Tom Behnke omtaler ligeledes de prostituerede på følgende måde: *Dermed føler de sig kriminelle, og dermed begynder de også at blive mere opgivende over for mange andre ting i samfundet.* Ud fra disse ordvalg ses det, at Tom Behnke er imod et forslag om at kriminalisere de prostituerede, fordi han mener, at en kriminalisering er skyld i, at de prostituerede giver op. Hermed anvender han kriminalisering til at tale for en afkriminalisering af prostitution. I det viste citat ses ligeledes subjektiv modalitet, fordi vi mener, at denne omtale, af de prostituerede, fremstår som Tom Behnkes eget udsagn noget som, han ved, er sandt. Vi mener, at Tom Behnke igennem kohæsiionsstrukturen formår at trække på en anden diskurs, som vi ikke kan gennemskue, hvor kommer fra. Denne diskurs markerer, at de mest udsatte prostituerede er dem, som har et misbrugsproblem.

Tom Behnke anvender løsgængeriparagrafferne (§§198 og 199) forståelse af prostitution til at beskrive, hvordan de prostituerede oplever sig selv og deres egen tilværelse. Dette tolker vi, eftersom Folketinget, før afkriminaliseringen, betragtede prostitution som en kriminel handling, hvilket ifølge Tom Behnke, har resulteret i at de prostituerede anser sig selv som kriminelle og stemplet. Ved at italesætte de prostituerede på denne måde mener vi, at de prostituerede bliver ofre for den måde Folketinget vælger at italesætte prostitution på og dermed ofre for lovgivningen. Ligeledes er denne italesættelse med til at vise, hvilke konsekvenser en kriminalisering har for de prostituerede.

Tom Behnke taler derfor for en afkriminalisering, fordi han mener, at en afkriminalisering vil forbedre de prostitueredes tilværelse, så de ikke længere føler sig som kriminelle.

Else Marie Mortensen

Det næste uddrag fra behandlingen tager afsæt i Socialdemokratiets ordfører Else Marie Mortensens udtalelser:

”Med det udgangspunkt, at vi betragter det første lag i problemstillingen, dvs. den individuelle prostitution, som et socialt problem eller måske mere korrekt som et symptom på et socialt problem, finder vi det rigtigt at ophæve den sidste rest af kriminalisering af den enkelte prostituerede.”

(EMM; B-1)

”Noget af det, vi ved, er imidlertid, at skadesvirkningerne ved prostitution er større, jo tidligere prostitutionsdebut der er tale om”

(EMM; B-1)

”Med lovforslaget, som det er udformet fra justitsministeren nu, er det lykkedes at kombinere afkriminaliseringen af den individuelle prostituerede med den beskyttelse, i det der i overgangsbestemmelserne understreges, at prostitution ikke er et legalt erhverv, der kan implementeres og anvendes i anden lovgivning, eksempelvis a-kasselovgivningen og selskabslovgivningen.”

(EMM; B-1)

Det ses, at Else Marie Mortensen anvender ordvalget: *Noget af det, vi ved, er imidlertid, at skadesvirkningerne ved prostitution er større, jo tidligere prostitutionsdebut der er tale om.* Igennem denne virkelighedskonstruktion af de prostituerede, mener vi, at Else Marie Mortensen formår at italesætte hendes opfattelse af de prostituerede som sandheden, en sandhed som fremstår en et udtryk for konkret fakta, hvilke sidestilles med subjektiv modalitet. Ved at anvende italesættelsen *skadesvirkningerne ved prostitution* italesætter Else Marie Mortensen at de prostituerede, tager skade jo tidligere de vælger at sælge seksuelle ydelser. Her kan vi se, at Else Marie Mortensen skaber en ny offerdiskurs da hun mener at prostitution resulterer i sociale problemer. Denne nye diskurs benævner vi som offerdiskurs 2. Desuden ser vi at Else Marie Mortensen anvender vendingen *symptom på et socialt problem*, hvilket vi tolker som om, at prostitution kan være et tegn på, at de prostituerede har sociale problemer, også inden de vælger at prostituerer sig. Den italesættelse ser vi som en offerdiskurs 1, fordi sociale problemer kan være årsag til et liv i prostitution. Hermed kan vi se, at Else Marie Mortensen anvender både offerdiskurs 1 og 2, hvilket efter vores opfattelse kommer til at fremstå som en usikker holdning til forståelsen af prostitution, fordi Else Marie Mortensens italesættelse kommer til at fremstå som uklar, eftersom hun er tydelig i hendes omtale af, hvad der er årsag og virkning til et liv i prostitution.

Else Marie Mortensen anvender også ordvalget og *med den beskyttelse... at prostitution ikke er et legalt erhverv.* Ved at italesætte prostitution på denne måde tolker vi, at Else Marie Mortensen mener, at den bedste måde at beskytte de prostituerede på er, at de prostituerede ikke skal have samme rettigheder, erhvervsmæssigt, som andre mennesker. Hermed ser vi en ny beskyttelsesdiskurs, fordi vi som tidligere vist i analysen af Line Barfods udtalelser har fundet frem til en beskyttelsesdiskurs, som fokuserer på en forebyggende social indsats for de prostituerede. Else Marie Mortensens beskyttelsesdiskurs, som omfatter manglende rettigheder for de prostituerede, betegner vi derfor som beskyttelsesdiskurs 2, og Line Barfods italesættelse af en beskyttelsesdiskurs betegner vi derfor som beskyttelsesdiskurs 1.

Ud fra ovenstående mener vi, at beskyttelsesdiskurs 2 (manglende rettigheder) fremstår forholdsvis ambivalent, fordi en afkriminalisering af prostitution ikke medfører, at prostitution bliver et lovligt erhverv, men at prostitution skal forblive ulovligt i forhold til anden lovgivning. Derfor undrer vi os over, hvordan man kan beskytte de prostituerede, når de mangler rettigheder og stiller ligeledes spørgsmål til om en afkriminalisering af prostitution ikke burde være det samme som en legalisering af prostitution?

Elisabeth Arnold

Det Radikale Venstres ordfører Elisabeth Arnold siger følgende:

”Det er ikke ulovligt. Det er ikke det samme som at give det en blåstempling. Der er mange ulykkelige skæbner blandt disse mennesker (prostituerede), men der er også nogle, som ikke følger sig nedværdiget. Det er jo et stempel, som vi giver dem, og ikke et, som de selv føler.”

(EA: B-7)

”Jeg må indrømme, at jeg efter at have lyttet til debatten har det lidt svært med alle de ordførere, som har fortalt, hvor forfærdelig prostitution er, hvor meget den skal bekæmpes, hvor bekymrende den er, hvordan den skal forebygges og mindskes, og hvor nedværdigende den er når man tænker på, at der i årtier intet har været foretaget her fra Folketinget for at mindske prostitution eller for effektivt at forhindre den.”

(EA: B-7)

Elisabeth Arnold anvender metaforen *blåstempling* til at markere, at en tilslutning til en afkriminalisering ikke er det samme som at sige, at prostitution er i orden og dermed et lovligt erhverv. I forsøget på at italesætte de prostituerede som ofre anvender Elisabeth Arnold særlige ord og vendinger for på denne måde at forstærke at prostituerede er udsatte individer. Vi er af den opfattelse at ordvalg som *ulykkelige skæbner*, *nedværdigende* og *hvor forfærdelig prostitution er*, alle er begreber som medvirker til at konstruere de prostituerede som ofre for en socialt belastet tilværelse. Dog ser vi at ordene *hvor nedværdigende* og *hvor forfærdelig prostitution er* anvendes som referencer, da Elisabeth Arnold i sin udtalelse henviser til andre ordføreres omtale af prostitution. Elisabeth Arnold forstærker partiets holdning til prostitution ved at anvende kohæsiionsstrukturen *hvor* til at latterliggøre de andre ordføreres holdning prostitution.

Elisabeth Arnold nævner også, at der findes prostituerede, som er tilfredse med deres tilværelse og som ikke er ulykkelige skæbner og anvender en anden diskurs som vi ikke har mulighed for at tilegne os mere viden om igennem hendes udtalelser.

Karen Rønne

Venstres ordfører Karen Rønne udtaler:

”Prostitution er primært et socialt problem, der bør forebygges og løses via Sociallovgivningen. Prostitution kalder på hjælpeforanstaltninger og bør ikke straffes”

(KR; B-3)

”Det er vigtigt for os i Venstre, at der ikke er tale om en legalisering af prostitution, men alene en afkriminalisering, idet prostitution ikke bør blive et arbejde, der f.eks. kan bruges til at optjene anciennitet i dagpengesystemet ... I Venstre bryder vi os ikke om prostitution. Det er af stor betydning for os, at lovforslaget juridisk afkriminaliserer de prostituerede, men ikke legalisere prostitution.”

(KR; B-3)

Karen Rønne anvender ordvalget: *Prostitution er primært et socialt problem* til at beskrive, hvorledes hendes parti opfatter prostitution. Som tidligere nævnt er Karen Rønne ordfører og derved fremstår hun som en aktør der ved at anvende ordvalgene, *I Venstre bryder os ikke om prostitution og Det er vigtigt for os i Venstre, at der ikke tale om en legalisering men alene en afkriminalisering* forstærker sin holdning til prostitution, og via objektiv modalitet italesætter hun partiets stillingtagen til prostitution. Vi finder sidst nævnte anvendelse af ordvalg interessant, fordi at Karen Rønne her fremhæver, at de prostituerede gerne må sælge seksuelle ydelser, men at prostitution ikke skal være et lovligt erhverv, hvilket vi mener, fremstår som en tvetydig holdning til prostitution. Derfor er det igen muligt at rejse spørgsmålet: Hvad er definitionen på et lovligt og et ulovligt erhverv?

Endvidere ser vi, at Karen Rønne anvender ordvalgene: *Prostitution kalder på hjælpeforanstaltninger og idet prostitution ikke bør blive et arbejde, der f.eks. kan bruges til at optjene anciennitet i dagpengesystemet*. Ved at anvende disse ordvalg italesætter Karen Rønne en beskyttelsesdiskurs som på den ene side konstrueres med det formål at beskytte de prostituerede via forebyggende sociale indsatser, ligesom Line Barfod omtaler, hvilket vil sige en beskyttelsesdiskurs 1 og på den anden side kan vi se en italesættelse af at de prostituerede bedst beskyttes ved, at de ikke i har de samme rettigheder i forhold til anden lovgivning, ligesom Else Marie Mortensen også taler for. Det vil sige at Karen Rønne desuden taler for en beskyttelsesdiskurs 2.

Gitte Seeberg

Gitte Seeberg ordfører for det konservative Folkeparti udtaler følgende:

”...Hvad man mener om prostitution er langt hen ad vejen et etisk og moralsk spørgsmål, og i Det Konservative Folkeparti har vi den opfattelse, at prostitution er nedværdigende for den prostituerede, og derfor mener vi ikke, at vi via vores lovgivning fra Folketingets side, kan acceptere, at det gøres mere eller mindre legalt, som forslaget lægger op til. ... Vi kan være med til at sige, at vi ikke via de lovgivningsmæssige initiativer vil være med til at blåstemple det at være prostitueret.”

(GS; B-4)

”...Retsudvalget var for nogle år siden i Amsterdam. Sådan bliver det forhåbentlig aldrig i Danmark, vil jeg sige; ydmygende og nedværdigende kan man kun sig om de udstillede kvinders situation. Der findes måder at regulere det på – det gør der måske, det fremgår i hvert fald af forslaget – så vi ikke kommer i samme situation. Men vi mener alligevel, at vi kommer ind på et skråplan, hvis det her forslag bliver vedtaget i Folketinget.

(GS; B-4)

Gitte Seebergs ordvalg *ydmygende* og *nedværdigende* er negative ord som hun anvender til at omtale prostitution. Vi mener at kunne tolke at Gitte Seeberg ved at gøre brug af ordene *ydmygende* og *nedværdigende* undgår at forholde sig til årsager til prostitution. Desuden ser vi at Gitte Seeberg taler om prostitution i forbindelse med *et etisk og moralsk spørgsmål* og derfor mener vi at Gitte Seeberg italesætter prostitution som en adfærd der bryder normerne i samfundet og dermed ikke et som socialt eller samfundsmæssigt problem.

Gitte Seeberg benytter desuden ordene *blåstempling* og *skråplan* til at tale imod en legalisering af prostitution. Det ses også at Gitte Seeberg anvender metaforen *de udstillede kvinder* til at give læseren en større forståelse for, hvorfor det ikke vil være godt at legalisere prostitution. Metaforen kan forstås som om at de prostituerede kvinder, står bag store butiksvinduer og som alle forbipasserende kan kigge på.

Gitte Seeberg er en aktør der, i lovforslaget, forsøger at vise Det Konservative Folkepartis holdning ved at omtale en kriminalisering af prostitution, fordi det ikke anses som noget positivt for individet. Ved at anvende de tidligere omtalte ordvalg italesætter Gitte Seeberg én sandhed uden modifikationer da hun mener, at prostitution ikke er godt for mennesket og at prostitution skal ses som noget flovt eller pinligt. Ud fra dette tolker vi, at Gitte Seeberg italesætter en kriminalisering med det formål at beskytte de prostituerede, for at forhindre de prostituerede i at sælge seksuelle ydelser, fordi de som svage mennesker ikke kan overskue konsekvenserne af dette. Vi kan derfor, se at Gitte Seeberg anvender en beskyttelsesdiskurs, fordi prostitution har nogle konsekvenser, som kan være skadelige for det enkelte individ. Tidligere har vi fundet en beskyttelsesdiskurs, som bestod af beskyttelse i form af manglende rettigheder (beskyttelsesdiskurs 2) og en beskyttelsesdiskurs med forebyggende sociale indsatser (beskyttelsesdiskurs 1). Derfor vælger vi at kalde den fundne beskyttelsesdiskurs for beskyttelsesdiskurs 3, fordi vi ser, at Gitte Seeberg italesætter en ny form for en beskyttelsesdiskurs, da hun mener, at de prostituerede ikke formår at overskue konsekvenserne af deres handlinger.

Ved at Gitte Seeberg italesætter en beskyttelsesdiskurs mener vi at hun taler de ovenstående ordførere imod da de konstruerer andre beskyttelsesdiskurser end den Gitte Seeberg italesætter.

Jann Sjursen

Jann Sjursen ordfører for Kristeligt Folkeparti udtaler:

”Spørgsmålet er så om regeringens lovforslag bringer os nærmere det mål. Det er ikke Kristeligt Folkepartis opfattelse. Trods mange besværgelser både i lovforslaget og i debatten om, at dette lovforslag vil afkriminalisere og ikke lovliggøre prostitution, er det Kristeligt Folkepartis opfattelse, at lovforslaget i praksis legaliserer individuel prostitution og dermed egentlig – selv om jeg godt ved, det ikke er hensigten fra forslagsstillernes side – alligevel for os at se lader de prostituerede i stikken.”

(JS; B-11)

”Prostitution er i den grad en krænkelse af det enkelte menneskes værd og psykisk invaliderende. Derfor må vi gøre en aktiv indsats for at bekæmpe prostitution og hjælpe den enkelte prostituerede til et liv, hvor han eller hun ikke skal leve af at sælge sin egen krop og sjæl med.”

(JS; B-11)

”Jeg mener, at vi burde overveje reelle alternativer til blot at sløjfe § 199. Vi ønsker et forbud, hvor sanktionen så kunne være et påbud om at indgå i et samarbejde med de sociale myndigheder og/eller private hjælpeorganisationer. Sammen med den prostituerede skulle der så laves en form for handleplan for, hvordan vedkommende kunne komme ud af prostitutionen.”

(JS; B-11)

I første citat af Jann Sjørnsen ses en aktøranalyse, fordi Jann Sjørnsen fremhæver Kristeligt Folkepartis holdning til prostitution. Det ses, at partiet har en anden holdning til prostitution end den holdning mange af de andre partier taler for. Igennem citaterne mener vi, at Jann Sjørnsen stiller sig kritisk overfor afkriminaliseringen af prostitution, da han mener, at en afkriminalisering ikke vil forbedre de prostitueredes tilværelse. Hermed vi at Jann Sjørnsen taler for en kriminalisering ligesom Gitte Seeberg, og på denne måde forsøger at tale blandt andet Anne Baastrup, Else Marie Mortensen og Line Barfod imod.

Når vi ser nærmere på ordvalget mener vi at vendingen at *bekæmpe prostitution* er meget markant, da vi er af den opfattelse at dette ordvalg hentyder til, at prostitution ikke hører til i det danske samfund og at prostitution skal anses for at være en trussel for det enkelte individ. Vi er af den opfattelse, at partiet ved at benytte dette ordvalg viser, at de tager stærkt afstand fra prostitution.

Igennem citaterne tolker vi, at Jann Sjørnsen postulere en sandhed som går på, at der ikke kun er behov for en forbyggende indsats for at hjælpe de prostituerede, som gerne vil ud af prostitution, men at alle prostituerede skal tvinges til at komme ud af prostitution ved hjælp af handleplaner. På denne måde italesætter Jann Sjørnsen, at Folketinget skal gøre en aktiv indsats for at slippe af med prostitution. Her ser vi at Jann Sjørnsen taler for en beskyttelsesdiskurs fordi han fortsat ønsker at kriminalisere de prostituerede og fordi vi tolker at han mener at en afkriminalisering ikke hjælper de prostituerede ud af prostitution.

Ordvalget *krænkelse*, henviser til at et mere magtfuldt menneske overskrider et andet og svagere menneskes grænser. Vi mener at Jann Sjørnsen ikke anser prostitution som et frivilligt valg men mener, at prostitution er nedværdigende og til skade for det enkelte individ. Jann Sjørnsen forsøger igennem denne italesættelse at konstruere en kriminaliseringsdiskurs beskyttelsesdiskurs fordi han italesætter de prostituerede som individer

der ikke kan gennemskue konsekvenserne af deres handlinger, derfor mener Jann Sjursen at den bedste beskyttelse er en kriminalisering.

En metafor som er iøjefaldende er *lader de prostituerede i stikken*, hermed hentyder Jan Sjursen til, at hvis Folketinget afkriminaliserer prostitution hjælper man ikke de prostituerede ud af prostitution, men lader i stedet de prostituerede stå alene tilbage med deres sociale problemer. Ved at inddrage denne metafor antyder Jann Sjursen også en ulykke som han ikke uddyber nærmere.

Efter at have set nærmere på Jann Sjursens måde at italesætte prostitution på, tolker vi hans italesættelse af prostitution som noget der er til gene, ikke kun for det enkelte individ, men for hele samfundet. Prostitution bliver hermed også en årsag til sociale problemer, fordi Jann Sjursen italesætter prostitution som noget der påvirker menneskes selvværd, selvtillid og psyke. Denne italesættelse kan give associationer til offerdiskurs 2 fordi italesættelsen af prostitution er den samme men i dette tilfælde forbindes denne konstruktion med en kriminalisering fordi de prostituerede italesættes som svage mennesker der ikke ved hvilke konsekvenser prostitution har. Derved bliver denne konstruktion en beskyttelsesdiskurs som finder sted igennem en kriminalisering. Hermed får denne beskyttelsesdiskurs en anden betydning og kan sidestilles med beskyttelsesdiskurs 3 som Gitte Seeberg ligeledes italesætter. Derfor mener Jann Sjursen at prostitution forsat skal være en kriminel handling, da det på denne måde er muligt at sanktionere og tvinge de prostituerede ud af prostitution. Vi tolker, at Jann Sjursen ikke mener, at de prostituerede bliver beskyttet mod prostitution, hvis man vælger, fra Folketingets side, at afkriminalisere prostitution. Vi er af den opfattelse, at Jann Sjursen i stedet konstruere en beskyttelsesdiskurs, fordi at han postulere en sandhed om, at de prostituerede ikke kan tage vare på sig selv og at de i stedet har behov for at blive tvunget ud af prostitution igennem handleplaner.

11.2 Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede

Forslaget om et frit lejde er i december 2008 fremsat af ordførere fra Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti samt Enhedslisten. Formålet med beslutningsforslaget er at tage stilling til om der skal indføres særlige rettigheder for mennesker som ernærer sig ved prostitution men som gerne vil ud af prostitution. Lovforslaget lægger op til at de prostituerede der ønsker at komme ud af prostitution skal kunne henvende sig anonymt til kommunen og modtage hjælp og rådgivning uden at frygte en eventuel straffesag for socialt bedrageri. Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede er i 2010 bortfaldet (Retsinformation 2008).

11.2.1 Tekstanalyse

I tekstanalysen af forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede har vi valgt at tage uddrag ud fra Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen samt ordførerne Line Barfod (Enhedslisten), Pernille Vigsø Bagge (Socialistisk Folkeparti), Yildiz Akdogan (Socialdemokratiet) og Dennis Flydtkjær (Dansk Folkeparti).

Claus Hjort Frederiksen

Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen udtaler:

”Regeringen arbejder ihærdigt på at komme sort arbejde til livs. Vi ønsker at stoppe sorte indtægter og gøre dem hvide.”

(CHF; C-1)

”Men jeg tror da, at alle er optaget af at hjælpe mennesker ud af tvangssituationer, ud af social nød, men hovedindholdet i det her forslag er, at man skal kunne fritage sort arbejde i den her situation, sådan at man samtidig kan have kontanthjælp og have indtægter ved sort arbejde. Og der tror jeg, at vores samfund er bedst tjent med, at vi holder en ren linje og siger: Vi kan ikke have socialt bedrageri.”

(CHF; C-4)

”Vi mener, at det er et skråplan, at visse indtægtskategorier, der i nogle tilfælde medfører efterfølgende sociale problemer, skal have en særstilling og fritages fra gældende lovgivning.”

(CHF; C -1)

”Prostitution hører til blandt vore tungere sociale problemer, fordi nogle prostituerede ender i en fastlåst situation, som kan være skadelig for hende eller ham. Der er ingen tvivl om, at mange prostituerede kæmper med en bred vifte af sociale og menneskelige problemer. Desuden kan der være risiko for social udstødelse og marginalisering, for vi ved, at mange prostituerede har svært ved at komme ud af prostitution.”

(CHF; C-2)

Claus Hjort Frederiksen udtaler sig her om regeringens holdning til prostitution. Ved at anvende ordvalget *tvangssituation* ser vi, at Claus Hjort Frederiksen italesætter prostituerede som individer, der har været tvunget til at sælge seksuelle ydelser, fordi de prostituerede simpelthen ikke har haft andre muligheder for at komme ud af den tilværelse, de befinder sig i. Ligeledes ser vi, at Claus Hjort Frederiksen anvender ordvalgene *sociale og menneskelige problemstillinger*, *fastlåst situation* og at *prostitution kan være skadelig* til at italesætte de prostituerede som mennesker med massive problemstillinger, hvilket ifølge Claus Hjort Frederiksen kan resultere i, at de prostituerede bliver udstødt fra samfundet eller stemplet som afvigende. Claus Hjort Frederiksen mener igennem disse italesættelser, at prostitution medfører massive sociale problemer. Ud fra anvendelsen af ordvalgene ser vi, at Claus Hjort Frederiksen tilslutter sig offerdiskurs 1 fordi han forstår prostitution som et resultat af sociale problemer.

Frit lejde for prostituerede omhandler den diskussion som ligger bag et muligt tiltag i forhold til at tilbyde de prostituerede at komme ud af prostitution. Forslaget ligger op til, om det er muligt at udarbejde en paragraf som kan medføre, at de prostituerede kan få lov, for en tid, at blive fritaget for at betale skat af deres indkomst. I den forbindelse ser vi, at Claus Hjort Frederiksen italesætter ordvalg som *vi ønsker at stoppe sorte indtægter og gøre dem hvide*, *vores samfund er tjent med at have rene linjer*, *socialt bedrageri* og *komme sort arbejde til livs*. Ved at benytte disse ordvalg markerer beskæftigelsesministeren, at han tager afstand fra det, som forslaget ligger op til, fordi at han mener, at alle individer i samfundet er omfattet af samme regler,

som fremgår af lovgivningen og at regeringen generelt arbejder på, at alle skal bidrage til samfundet ved at betale skat af deres indkomst. Det vil sige, at de prostituerede også skal betale skat af deres indtjening, selv om prostitution er et ulovligt erhverv. Claus Hjort Frederiksen anser det som socialt bedrageri, hvis de prostituerede ikke betaler deres skat. Igennem denne konstruktion italesætter han de prostituerede som kriminelle og dermed ses en kriminalisering med et nyt formål nemlig problematiseringen af indkomstskatten for de prostituerede.

Line Barfod

Line Barfod fremsætter Enhedslistens holdning:

”Vi er selvfølgelig imod socialt bedrageri, imod skattesnyd osv., men når vi snakker om mennesker, der er ude i prostitution og er ude i store problemer, og som vi meget gerne vil hjælpe med at komme væk fra prostitution og få mulighed for at få sig et andet liv, er vi altså også nødt til at se på, hvad det er, der så skal til. Så nytter det ikke at stille sig op og være fuldstændig firkantet, så bliver man altså nødt til at se på, hvad det er, der forhindrer mange i at komme ud af prostitution, og her ved vi, at det er en forhindring for mange, at de er utrolig bange for at få en sag om socialt bedrageri og skattesnyd på nakken.”

(LB; C-16)

Her ved vi, at det er en forhindring for mange, at de er utrolig bange for at få en sag om socialt bedrageri og skattesnyd på nakken. I citatet ser vi, at Line Barfod fremhæver en sandhed, da hun udtaler, at de prostituerede ikke tør tage kontakt til de offentlige instanser i frygt for at de bliver anklaget for ikke at have betalt skat af deres indtægter. Endvidere ser vi, at Line Barfod anvender *et andet liv* som ordvalg. Hermed italesætter hun prostitutionstilværelsen som en ikke-værdig tilværelse og at de prostituerede, ud fra hendes synspunkt, har behov for en anden tilværelse. Vi finder Line Barfods ordvalg interessant, fordi vi har svært ved at finde frem til hvad Line Barfod mener med *et andet liv* og hvorfor skal hun udtale sig om hvilken tilværelse der er bedst for den enkelte prostituerede. Ud fra denne undren er det muligt at rejse følgende spørgsmål: Hvad er et andet liv og hvordan er det muligt for Line Barfod udtale sig om hvilken tilværelse der er bedst for den enkelte prostituerede?

Et andet ordvalg som vi vælger at fremhæve er, *at de (prostituerede) er utrolig bange for at få en sag om socialt bedrageri*. Dette fremhæver vi fordi Line Barfod igennem denne udtalelse italesætter socialt bedrageri på en anden måde end Claus Hjort Frederiksen. Igennem denne konstruktion kan vi se, at Line Barfod taler for muligheden for, at se igennem fingre med socialt bedrageri, for på denne måde at hjælpe de prostituerede til en bedre tilværelse. Her ser vi, at Line Barfod italesætter en offerdiskurs uden at definere denne nærmere, men vi har en formodning om, at Line Barfod anvender den samme offerdiskurs som hun gjorde opmærksom på i: ”Lovforslag til ændring af straffeloven,” nemlig at sociale problemer er årsagen til prostitution (offerdiskurs 1). Desuden så vi i: ”Lovforslag til ændring af straffeloven” at Line Barfod italesatte en beskyttelsesdiskurs med det formål at forebygge prostitution. I denne behandling ses ligeledes en beskyttelsesdiskurs

som består af rettigheder i form af frit lejde. Denne nye beskyttelsesdiskurs betegner vi som beskyttelsesdiskurs 4.

Pernille Vigsø Bagge

Vi har valgt at vise følgende citater fra SF's ordfører Pernille Vigsø Bagge:

"De sociale tilbud til de prostituerede har hidtil været begrænsede, og det skyldtes måske, at de prostitueredes problemer er af så kompleks karakter, samtidig med at prostitution er en slags tabu, som vi har svært ved at forholde os til. Vi lever hellere med myten om den lykkelige luder."

(PVB; C-16)

"Det er jo lige præcis det, det handler om. Det handler lige præcis om, at der i alle landets kommuner efter al sandsynlighed er prostituerede og efter al sandsynlighed er prostituerede, der kunne have brug for hjælp til at komme ud af prostitution... Er det ikke lige præcis det, Cdet her forslag går ud på? Er det ikke lige præcis det, vi diskuterer og kan Venstres ordfører ikke tilslutte sig, at det er en rigtig god idé, at kommunerne gør det, uden at forslaget så i øvrigt siger, lige præcis hvordan de enkelte exitpakker skal udformes?"

(PVB; C-10)

I første citat anvendes metaforen *den lykkelige luder*. Ved at anvende denne metafor, mener vi at Pernille Vigsø Bagge fremhæver, at Folketinget hellere vil leve med forestillingen om, at prostitution er en romantisk og idylliseret illusion end at prostitution indeholder meget komplekse problemstillinger, hvilket vi tolker som om, at hun mener, at Folketinget vender det blinde øje til når det drejer sig iværksættelse af foranstaltninger kan hjælpe de prostituerede bedre tilværelse.

Desuden ser vi, at Pernille Vigsø Bagge i sin udtalelse sammensætter sætninger i en større tekststruktur, hvor hun vælger at anvende det samme ordvalg *lige præcis* i kohæsiionsstrukturen. På denne måde formår Pernille Vigsø Bagge at forstærke sin holdning til lovforslaget. Pernille Vigsø Bagge formår her at italesætte en beskyttelsesdiskurs 4, da hun meget kraftigt pointerer at de prostituerede har behov for at blive beskyttet og hjulert. Derfor mener vi at kunne se at hun italesætter en nødvendighed i at Folketinget ser bort fra de strafbestemmelser som de prostituerede burde været omfattet af og i stedet fritager dem ved at udarbejde et frit lejde for de prostituerede, med det formål at hjælpe de prostituerede ud af prostitution.

Yildiz Akdogan

Socialdemokratiets ordfører Yildiz Akdogan udtaler:

"Når vi ønsker frit lejde til prostituerede, er det netop ud fra det menneskesyn, at disse kvinder også har rettigheder og i høj grad har brug for hjælp. Hensigten med frit lejde – udspillet er ganske enkelt at skabe nogle rammer, der giver disse kvinder muligheder og valg til at komme ud af prostitution."

(YA; C-11)

"Jeg ved godt, at det måske er lidt for nemt at sige, at det er socialt bedrageri, men hensigten med det her er jo ikke at drive folk ud i at begå socialt bedrageri. Hensigten med forslaget er jo netop at prøve at imødekomme en gruppe, der er så social dårligt stillet og meget, meget ressourcetsvag, og prøve at give dem en håndsrekning, en eller anden form for hjælp, der kan gøre, at de kan komme ud af det."

(YA; C-4)

"Vi har altså ikke at gøre med et idealiseret pretty woman-fænomen, der lever sit liv i sus og dus i Hollywoodstil. Nej, vi har at gøre med et socialt problem, som kræver sociale initiativer og i den grad politiske handlinger."

(YA; C-11)

"Når vi ser på hvem der havner i prostitution er det ifølge Servicestyrelsens rapport primært kvinder, som allerede er socialt marginaliseret. De har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet og en lav uddannelse. Et andet fællesstræk er, at knap 80 pct. af dem presses til prostitution på grund af økonomiske problemer. Mens nogle af disse kvinder får dagligdagen til at køre med indtægter fra prostitution, vælger andre at supplere kontanthjælpen med det... Frygten for gæld til skattevæsenet eller kravet om tilbagebetaling af offentlige ydelser holder mange tilbage og fast i miljøet, ligesom det er svært at få dem til at henvende sig til en socialrådgiver eller anden myndighed om hjælp."

(YA; C-11)

Yildiz Akdogan anvender ordvalgene *den udsatte gruppe*, *dårligt stillet* og *ressourcetsvage* til at vise hvorledes de prostituerede opfattes og til at give et billede af de mennesker som har valgt at prostituere sig. Yildiz Akdogan formår på denne måde at italesætte de prostituerede som en gruppe mennesker, der skal hjælpes fordi de ikke selv har mulighed for at komme ud af prostitution. Vi ser, at Yildiz Akdogan ligesom Line Barfod argumentere for en beskyttelsesdiskurs fordi de prostituerede er ressourcetsvage og har behov for et frit lejde for at kunne komme ud af prostitution. Dette kan igen ses som en beskyttelsesdiskurs 4.

Yildiz Akdogan anvender konkret fakta fra Servicestyrelsen til at skabe en kategorisk sandhed om de prostituerede for at forstærke sin holdning til et frit lejde til de prostituerede. Ved at benytte Servicestyrelsen undersøgelser beskriver hun de prostitueredes situation og italesætter derved at de prostituerede har sociale og økonomiske problemer inden de vælger at prostituere sig. Det vil sige at hun italesætter en offerdiskurs 1 fordi hun mener at sociale problemer er årsagen til prostitution. Vi tolker, at Yildiz Akdogan anvender Servicestyrelsens undersøgelser for at opnå tilslutning til forslaget om et frit lejde for prostituerede, fra andre ordførere. Ligeledes kan vi tolke at Yildiz Akdogan ved at anvende ordene *social dårlig stillet* og *ressourcetsvage* og samtidig læner sig op af Servicestyrelsen undersøgelser italesætter de prostituerede som mennesker, der ikke selv kan forlade prostitution fordi de ikke har ressourcerne til det. Desuden ser vi at Yildiz Akdogan skaber et økonomisk fattigdomskriterium ligesom Line Barfod og Anne Bastrup gjorde i: *"Lovforslag om ændring af straffeloven"*, da hun på baggrund af Servicestyrelsens undersøgelse italesætter at økonomiske problemer fører til prostitution. Derfor mener Yildiz Akdogan at der er behov for et frit lejde og derved at de prostituerede skal være omfattet af særlige rettigheder så de har mulighed for at komme ud af prostitution.

Yildiz Akdogan anvender metaforen *pretty woman fænomen der lever et liv i sus og dus*. Dette kan associeres til filmen: ”*Pretty Woman*”, hvor en velhavende finansmand, samler en prostitueret op og forelsker sig i hende og redder hende fra et liv i prostitution. *Et liv i sus og dus i Hollywoodstil* frembringer tanker om, at den prostituerede har masser af penge og har mulighed for at købe materielle goder. Samtidig fremhæves med ordet *Hollywoodstil*, at de prostituerede kan leve et luksuriøst og eksklusivt liv. Ved at benytte denne metafor italesætter Yildiz Akdogan, at prostitution ikke kan sidestilles med et liv, hvor tilværelsen er nem at takle, hvor pengene er let tjente og hvor alle ens drømme bliver opfyldt. Ved at anvende denne metafor til lægger hun sine modstandere en virkelighedsfjern forståelse af hvordan prostitution skal forstås.

11.3 Diskursiv praksis

I den diskursive praksis vil vi forsøge at redegøre for hvilke diskurser som kan forefindes i tekstanalysen og hvorledes disse diskurser italesættes. For at kunne analysere den diskursive praksis tilstrækkeligt mener vi at det er relevant at se på tekstens produktion og distribution, identificere tekstanalysens diskurser samt fokusere på intertekstualitet.

Produktion af teksterne

Forslagene er begge første behandlinger fra Folketinget, hvilket indebærer at partierne, til at begynde med, har redegjort for deres holdninger i Folketinget. Efterfølgende sendes lovforslaget til behandling i et udvalg som tager stilling om der eventuel skal laves ændringer i lovforslaget.

Forslagene er henholdsvis et lovforslag og et beslutningsforslag. Lovforslag er en langvarig proces og kan kun vedtages af Folketinget. Et lovforslag kræver ofte et stort arbejde og det er kun ministre som har medarbejdere ansat til at udarbejde dette forslag. Et beslutningsforslag er noget folketingsmedlemmer anvender, hvis de ønsker at gøre opmærksom på et eller andet som de mener, er relevant at tage stilling til. Som tidligere nævnt er de to forslag fundet på folketinget.dk og dermed noget som er frit tilgængeligt for alle. De skriftlige fremstillinger af forslagene kan ligeledes fremstå som dokumentation for det som behandles i Folketinget. Dokumentationen kan være interessant for andre offentlige instanser og andre som interessere sig for dette område eksempelvis pressen.

Identificering af diskurserne

Ud fra tekstanalysen ser vi at partierne italesætter forskellige offerdiskurser omkring forståelsen af prostitution. Ved at italesætte denne diskurs, mener vi, at partierne formår at konstruere én bestemt måde at forstå virkeligheden på, nemlig at prostitution er et socialt problem. Offerdiskursen opnår derved status som common sense fordi den kommer til at fremstå som den eneste rigtige måde at forstå prostitution på og dermed italesættes offerdiskursen som almindelig sund fornuft og kan derved ses som en ideologi. Offerdiskursen bliver også den herskende diskurs, fordi vi igennem tekstanalysen ikke ser nogle rationelle argumenter imod

denne diskurs. Vi mener at kunne identificere to forskellige måder at forstå prostitution på inden for offerdiskursen:

- § *I offerdiskurs 1* ses sociale problemer som årsag til et liv i prostitution,
- § mens vi i *offerdiskurs 2* ser at til at et liv i prostitution resultere i sociale problemer.

Ud fra disse forståelser har vi en antagelse om at offerdiskursen fremstår som skrøbelig, da ordførerne ikke formår at nå til enighed om hvordan prostitution skal italesættes. Vi antager at regeringen må tage udgangspunkt i offerdiskursen og dermed har offerdiskursen etableret sig som governmentality.

En anden diskurs vi har identificeret i tekst og diskursiv praksis er beskyttelsesdiskursen, som synliggøres i flere forskellige udformninger. Vi mener at kunne identificere at partierne fremhæver fire forskellige måder at beskytte de prostituerede på:

- § *Beskyttelsesdiskurs 1*: Beskytter de prostituerede med det formål at forebygge via sociale indsatser, fordi prostituerede er ofre og har sociale problemer.
- § *Beskyttelsesdiskurs 2*: Indebærer en beskyttelse i form af, at de prostituerede ikke skal have samme rettigheder, fordi prostitution er et ulovligt erhverv.
- § *Beskyttelsesdiskurs 3*: Indeholder en kriminalisering af prostitution for på den måde at forhindre at svage mennesker ender i prostitution, fordi de ikke selv kan se konsekvenserne af et liv i prostitution.
- § *Beskyttelsesdiskurs 4*: Denne beskyttelsesdiskurs fremkommer i frit lejde i form af rettigheder til de prostituerede så de slipper for at betale indkomstskat. Denne diskurs, mener vi, kan sidestilles med beskyttelsesdiskurs 1, da vi antager at frit lejde debatten omhandler en udvidelse af den forebyggende sociale indsats.

Intertekstualitet

Igennem den tekstanalyse er vi af den opfattelse at nogle af de identificerede diskurser i ”*Forslaget til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*” går igen i ”*Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*”. I begge forslag ses forståelsen af prostitution som et socialt problem fordi de prostituerede italesættes som ofre som har behov for at blive beskyttet og hjulet. Det betyder, at der sker en reproduktion af offerdiskursen og forståelsen af beskyttelsesdiskurs 1 ændres, fordi der tilføjes et nyt element.

11.4 Delkonklusion af tekst og diskursiv praksis

I tekst og diskursiv praksis har vi fundet frem til, hvordan folketinget omtaler prostitution i ”*Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostitu-*

erede under 18 år)” og ”*Forslag til folketingsbeslutnings om frit lejde for prostituerede.*” I behandlingerne italesættes en herskende offerdiskurs, fordi folketinget ikke længere ønsker at straffe de prostituerede for at sælge seksuelle ydelser. Desuden ses flere forskellige beskyttelsesdiskurser med forskelligt indhold. Disse diskurser synliggøres, fordi Folketinget mener, at de prostituerede har sociale problemstillinger og skal beskyttes på forskellige måder.

12 Analysedel 2 - den sociale praksis

De fundne resultater i tekst og diskursiv praksis, sættes i denne del af analysen i forhold til den bredere sociale praksis og sammenfattes i en delkonklusion. I den sociale praksis vil vi se på hvordan de fundne diskurser påvirker de prostitueredes egen oplevelse af egen tilværelse. Efter at have foretaget en analyse af tekst og diskursiv praksis har vi identificeret forskellige diskurser som Folketingets anvender til at omtale prostitution med. Vi kan identificere to offerdiskurser og fire beskyttelsesdiskurser. De fundne resultater i tekst og diskursiv praksis, som består af de identificerede diskurser, vil vi sætte i forhold til de præsenterede teorier, da det ifølge Fairclough er nødvendigt at inddrage andre teorier. Disse teorier kan medvirke til at belyse den sociale praksis og derved de hegemoniske kampe mellem den diskursive praksis og den sociale praksis. På den måde det muligt at se, hvorfra de diskurser, som vi har fundet i diskursive praksis, stammer fra, om diskurserne har ændret sig samt hvilke formål diskurserne eventuelt måtte have. Ligeledes har vi valgt at inddrage to interviews med to sexarbejdere fordi interviewene kan vise hvorledes sexarbejdere oplever deres egen tilværelse.

Som vi har refereret til i Foucaults dekonstruktion af seksualitet, mener Foucault at magten skaber normer for, hvordan seksualiteten opfattes i samfundet. I den diskursive praksis fandt vi frem til to offerdiskurser og fire beskyttelsesdiskurser, som vi formoder, afspejler Folketingets forståelse af seksualitet fordi vi ved at inddrage governmentality forståelsen af genealogi kan se, at Folketingets forståelse af seksualitet er tæt forbundet med den forståelse som forefindes i løsgængeriparagrafferne. Igennem genealogien kan vi se at Folketingets tidligere omtale af prostitution stadig kan forefindes i Folketingets behandlinger af prostitution. I løsgængeriparagrafferne fra 1906 betegnede man de prostituerede som løsgængere, der skulle reguleres og kontrolleres efter egen paragraf, på denne måde formåede den udøvende magt at skabe en beskyttelsesdiskurs, i form af en kriminalisering, fordi de prostituerede skulle anvise lovligt arbejde og samtidig være en norm for forståelsen af seksualitet. I analysen af tekst og diskursiv praksis fandt vi frem til at man ved afkriminaliseringen af prostitution alene valgte at fjerne strafbestemmelserne for de prostituerede men har bibeholdt opfattelsen af at prostitution er et ulovligt erhverv. De prostituerede skal i stedet opfattes som ofre fordi de bliver italesat som mennesker med sociale problemer, som skal hjælpes ud af prostitution via sociale indsatser. Derfor mener vi at kunne se træk fra tidligere styringsformer i Folketingets forståelse af prostitution fordi Folketinget stadig formår at konstruere seksualitet som noget pinligt, skamfuldt og tabuiseret og som noget der skal sættes ind over for. Denne forståelse omkring seksualitet afspejler repressionshypotesen forståelse om at seksualiteten er undertrykt fordi Folketinget stadig mener at sex er noget, der skal holdes inden for ægteskabets rammer og har en reproduktionsfunktion i samfundet. Folketingets forståelse af seksualitet omtales også af sexarbejderen Lea;

"... samfundsnormen er jo, mere eller mindre stadigvæk, sådan at, vi... bliver opdraget til at seksualitet og udfoldelse af seksualitet, skulle foregå udelukkende i ægteskabet... Der er så mange mennesker der lever uden at være gift, men der er stadig en meget udbredt ide om at sex og romantisk kærlighed er uadskillelige."

Ud fra dette citat tolker vi, at Lea mener at repressionshypotesen stadig danner normen for forståelsen af sex. Dette underbygges ligeledes af sexarbejderen Susanne som nævner;

"... vores samfund bygger på monogami... formålet er at finde den eneste ene som man så kan være tro mod... jeg tror at der er mange mennesker der har den grundopfattelse... at sex hører sammen med kærlighed."

I citatet italesætter Susanne samfundets opfattelse af at kærlighed og sex er uadskillelige, men både Lea og Susanne mener at kærlighed og sex ikke nødvendigvis behøver at hænge sammen;

"...men at seksualitet er noget af det mest fantastiske som voksne mennesker har... som både er sundt og som kan give.. en helt ufattelig livsglæde."

Her ser vi, at Susanne og Lea taler repressionshypotesen imod, fordi de argumenterer for at sex ikke behøver at finde sted inden for ægteskabets rammer. Igennem denne italesættelse skabes en anden holdning til seksualitet end den Folketinget fremsætter. Om Folketingets og samfundet holdning til seksualitet, udtaler Lea følgende:

"Vi har bare visse ideer om, hvad der er rigtig og hvad der er forkert seksualitet, og hvis man går længere tilbage i tiden og vi behøver egentligt ikke gå så frygtelig langt tilbage i tiden, så er seksualitet, desværre, blandet andet på grund af kristendommen, blevet forbundet med synd og skam og det har det været i århundrede og for ikke at sige årtusinder og er det stadig rigtig rigtig mange steder... Det har været fortrinsvis kvinders opgave at holde sig jomfrunalsk, eller holde sig som jomfru og skulle mere eller mindre anse seksualitet for at være en gave til manden og ikke noget som hun selv tog ansvar for og selv var nyder af, jamen det kunne jeg snakke rigtig rigtig længe om. Seksualitet er en fantastisk ting, det er bare så trist at der er så mange fordomme om hvad der er rigtig seksualitet..."

Leas udtalelse afspejler at samfundets forståelse af seksualitet er baseret på kønsroller. Dette beskriver Lea mere detaljeret:

"Det vil sige at uanset om vi vil det eller ej, så er der stadig en del pige socialisering og der er stadig større fordomme om hvad kvinder kan tillade sig i forhold til hvad mænd kan tillade sig... det hed sig jo at en fyr som havde mange engangsknald og hyggede sig, han var lidt sej, men en ung pige som gjorde det samme, hun var bare en billig luder, sagde de så dengang... Ja, der er desværre på de her 35 år, faktisk ikke sket særlig meget... Det er desværre sådan, at der er store forskellige på hvad mænd og kvinder kan tillade sig og hvor fri en seksualitet kvinder åbenbart tillades at have..."

I citaterne ser vi at normer for seksualitet også omfatter forståelsen af kønsroller. Vi tolker derfor at der i samfundet er normer for hvordan kvinder skal opføre sig. Ifølge citatet skal kvinder være jomfrunalsk, hvilket betyder at kvinder skal fremstå som kostbare og anstændige kvinder. Mens manden gerne må erobre

mange kvinder, og drage sig seksuelle erfaringer hvilket gør ham mere populær. Vi tolker derfor at Folketinget definerer de prostituerede som perverse fordi, vi ser, at der forekommer en forståelse for hvordan man som kvinde skal opføre sig i forhold til seksualitet. Igennem denne italesættelse bliver det muligt for Folketinget at synliggøre deres forståelse af prostitution, dette medfører at Folketinget har mulighed for at kontrollere og regulere de prostituerede igennem lovgivningen. Ved at inddrage Foucaults forståelse om, at magten sætter sig igennem på intime områder, ser vi at normer som kønsroller, reproduktion og normen for perversitet, igennem diskursive kampe skaber normerne for seksualiteten ved, at Folketinget, igennem lovgivningen, definere hvilke normer, som anses for acceptable i forhold til befolkningens seksuelle adfærd.

Efter at have analyseret hvilke normer der gør sig gældende, vil vi nu se på hvordan disse normer danner baggrund for, hvordan Folketinget vælger at styre de prostituerede og hvilke styringsteknikker Folketinget anvender overfor de prostituerede. Dette vil vi vise ved at anvende genealogien om biopolitikens forståelse om administrationen af livet og dets processer samt pastoralmagts forståelse af hyrde/hjord-forestillingen. I den diskursive praksis har vi vist, at de prostituerede ikke længere omtales som kriminelle, fordi vi ser at offerdiskursen er blevet den dominerende diskurs, fordi ordførerne er enige om denne offerdiskurs, tolker vi at italesættelsen af de prostituerede som et socialt problem der skal beskyttes og hjælpes, er blevet en norm. I interviewene med sexarbejderne ser vi, at de ikke er enige i denne italesættelse af de prostituerede som ofre:

”Det er en politisk beslutning, at vi er et socialt problem, det er ikke noget, der bunder i nogle undersøgelser eller noget videnskabeligt dokumentation overhovedet, det er simpelthen en politisk beslutning at vi skal være et socialt problem og høre ind under socialforvaltningen og socialministeriet... Vi accepterer ikke deres (Folketingets) udlægning af at det er et socialt problem, tværtimod mener vi, at det er demokratisk problem at vi, som voksne selvstændige kvinder, overhovedet ikke bliver hørt og at man tillader sig at opfatte os som ofre.”

Folketingets konstruktion af de prostituerede som et socialt problem, kan ifølge pastoralmagten tolkes som om Folketinget prøver at frelse de prostituerede, da de føler ansvar for individerne. Derfor italesætter Folketinget en beskyttelsesdiskurs da de prostituerede i kraft af italesættelsen om at de er et socialt problem bliver konstrueret som individer med behov for hjælp og beskyttelse. Dette bliver ud fra pastoralmagts forståelse Folketingets opgave at lede og guide de prostituerede igennem en styret omsorg. Den styrede omsorg tolker vi som værende eksempelvis udarbejdelsen af handleplanen: *”Et andet liv”* af Eva Kjer Hansen, fordi vi i handleplanen kan se konkrete forslag til, hvordan Folketinget mener, det er muligt at normalisere de prostituerede igennem forskellige sociale indsatser. Udarbejdelsen, af eksempelvis denne handleplan, kan anskues igennem en analyse af biopolitikken fordi den forsøger at observere befolkningens adfærd og igennem undersøgelser synliggøre hvilke problemstillinger samfundet står overfor og på den måde specificere hvilke grupper som har behov for en særlig indsats. Hermed konkretiserer Folketinget, ved hjælp af biopolitikken, hvilke problemstillinger som samfundet står overfor. Derfor tolker vi at biopolitikken med fokus på, at forbedre velfærden, kan være årsagen til, at Folketinget vælger betegnelsen *”de prostituerede”* om de kvinder som sælger seksuelle ydelser. Ligeledes kan vi se en form for biopolitik i beskyttelsesdiskurs 3 fordi man vil

afholde enkelte individer fra at skade sig selv og på den måde ønsker en kriminalisering af prostitution. I interviewene ses et andet syn på italesættelsen af prostitution. Lea udtaler;

"... for sexarbejderne og specielt for de sexarbejdere der har en politisk bevidsthed og som er gået sammen for at kæmpe for rettigheder og respekt... For dem og det vil sige for mig og en hel del af mine kolleger der er prostitution stærk stigmatiserende, fordi det er blevet brugt af staten og det er blevet brugt af alle de modstandere, som laver tvivlsomme undersøgelser, med det hovedformål at få prostitution fjernet... De (modstanderne) anser kvinder som værende ofre for mænds uhæmmede seksualitet... og som uselvstændige kvinder, der ikke ved hvad de selv laver og de er heller ikke klar over, hvor meget de bliver skadet af det sexarbejde, som de har involveret sig i, så vi tager skarpt afstand fra ordet prostituerede og opfatter det som en decideret fornærmelse."

Her fremstiller Lea, at Folketinget har en forkert forståelse af prostitution og mener at denne forståelse udelukkende er baseret på at Folketinget ønsker at fjerne prostitution. Susanne underbygger dette ved at fremhæve hvordan hun og SIO forstår ordet prostitution;

"... den betegnelse, som er så negativ, som alle forstår selv her i Danmark, den nægter jeg simpelthen at tage på mig, og mit erhverv så det er et begreb vi i SIO forkaster fuldstændigt..."

Lea og Susanne anvender i stedet ordet sexarbejder om det at sælge seksuelle ydelser:

"Vi bruger ordet sexarbejde, som siger neutralt, hvad vi gør. Vi arbejder og vi sælger sex og det er også vigtigt for os at pointere, at det er et arbejde, det er ikke fordi vi er nogle sølle mennesker eller sådan nogle liderlige nogle hele tiden, det er kun for at tjene penge at vi gør det her... Ordet sexarbejder er for at pointere, at det er et helt legalt arbejde, det er en helt legal måde at tjene penge på, det er en helt legal ydelse, det er en seksuel ydelse, som bliver solgt for penge til en, der selv vil købe den".

I citatet ses at sexarbejderne tager afstand fra ordet prostitution og i stedet anvender ordet sexarbejder, hermed ser vi, at der konstrueres en anden holdning til salg af seksuelle ydelser, fordi sexarbejderne understreger at de opfatter deres arbejde som legalt og mener at ordet sexarbejde er et mindre stigmatiserende begreb for at sælge seksuelle ydelser.

Vi ser at Folketinget italesætter de prostituerede som ofre. Ved at anvendes biopolitikken, i form af undersøgelser, ser vi at Folketinget forsøger at vise de negative konsekvenser som en tilværelse i prostitution kan medføre. Som vist i specialets forskningsafsnit påpeger mange af undersøgelserne, at de prostituerede oplever grænseoverskridelser, som kan skade den enkelte prostituerede. Lea har været udsat for én enkelt grænseoverskridende episode i de 15 år, hun har været sexarbejder:

"Der var en gang, hvor jeg havde to slaver på samme tid... jeg smider ikke alt tøjet... jeg var nøgen fra livet af og opefter, det vil sige at mine bryster var helt fri og den ene slave var spændt fast på korset og den anden slave var fri og stod ved siden af mig... og pludselig mens jeg var meget optaget af ham den anden slave (ham på korset) så tog han mit ene bryst i munden... han sugede på min brystvorte og det gjorde pisse ondt og jeg knaldede ham sådan en flad og skreg op."

Lea tager dog generelt afstand til den forståelse om, at de prostituerede er involveret i oplevelser der har negative konsekvenser for de prostituerede. Lea har nemlig den opfattelse af kunderne;

"... har rigtig meget respekt, de betaler jo penge for en positiv oplevelse og man er da sgu da idiot hvis man går ind og spiller åndssvag og ubehagelig over for den som man skal have en positiv oplevelse sammen med. Jeg kender faktisk ikke selv nogle, der har været udsat for nogle ubehagelige kunder, men jeg ved at det eksisterer."

I denne forbindelse kommer Susanne med eksempler, som kunne ses som en grænseoverskridende oplevelse:

"... nogle gange så kommer man til at gøre ting som den anden bare ikke synes er godt og det er der også kunder der kommer til ved mig, hvor jeg synes at jeg såmænd har signaleret grænser, måske har jeg skrevet på min hjemmeside at jeg ikke kysser, det har jeg ikke skrevet, men det er et eksempel og han så alligevel prøver at nærme sig med sin mund for at få... (et kys)... det er der nogle som vil opfatte som grænseoverskridende eller hvis man har sagt, at jeg vil ikke have, at du stikker din finger op i mig, og så at han alligevel gør det, det er grænseoverskridende, men det er faktisk sådanne ting der faktisk også kan ske, og lettere kan ske når man er sammen seksuelt."

Susanne fremhæver eksemplerne til at beskrive at grænseoverskridelser ikke nødvendigvis behøver at have en negativ karakter, men Susanne mener at det er den opfattelse der er gældende i undersøgelser omkring prostitution;

"Jeg har overskredet mange af mine tidligere grænser og jeg finder det positivt for mig, fordi det er noget, der ikke længere er min grænse, det er noget der er blevet rykket..."

Begge sexarbejdere har oplevet grænseoverskridende ting, men er ikke enige i at det kan være skadeligt, som det fremhæves i de undersøgelser, som Folketinget baserer deres viden på, men at grænseoverskridende oplevelser også kan ses som noget positivt. Ligeledes fremhæver sexarbejderne at det at sælge seksuelle ydelser ikke behøver at resultere i fysiske og psykiske skader;

"... er der noget hold i at sexarbejdere har flere kønssygdomme, nej det er der ikke, er der noget hold i at de har PTSD, nej det er der heller ikke dokumentation for og er der belæg for at sige at de har været udsat for incest i deres barndom, det er der ikke, hvad med de fysiske skader de har, er der noget belæg i de fordomme der siger at de har fået fysiske skader, altså gigt og gigt i kæberne... nej det er der ikke videnskabeligt belæg for."

Susanne skaber her et modstridende argument, da hun mener, at biopolitikens undersøgelser kun er baseret på de negative ting ved prostitution såsom skadesvirkninger. Med afsæt i dette tolker vi, at Folketinget igennem biopolitikken blandt andet fokuserer på sociale og psykologiske processer og på den måde gør det muligt for Folketinget at iværksætte tiltag for at forbedre de prostitueredes velfærd. Dette kan også sidestilles

med forestillingen om hyrde/hjord, som kan ses i pastoralmagten, da den styrede omsorg bundes i en bekymring for hvert enkelt individ.

Efter at have vist hvilken indflydelse biopolitikken og pastoralmagtens styringsteknikker har haft på Folketingets udøvelse af styring, vil vi nu inddrage Deans forståelse af *conduct of conduct* og *conduct oneself* for at vise, hvorledes Folketinget styrer de prostituerede og hvordan denne styring påvirker de prostitueredes egen oplevelse af deres egen tilværelse. Hermed er det muligt at se på, hvordan Folketinget igennem kontrol og regulering forsøger at lede, guide og dirigere de prostituerede med bestemte mål for øje. Desuden er det muligt at se på hvilken måde de prostituerede vælger at handle på, ud fra Folketingets styring.

Folketinget konstruerer flere beskyttelsesdiskurser og forsøger igennem denne styring, *conduct of conduct*, at hjælpe de prostituerede ud af prostitution. Den måde Folketinget vælger at styre de prostituerede på, påvirker de prostituerede tilværelse og medfører, at de prostituerede forsøger at indrette deres adfærd og handlinger i forhold til hvordan der styres, hvilket kan betegnes som *conduct oneself*. *Conduct oneself* ses ved at Susanne har været nødt til at indrette sit sexarbejde for at undgå indblanding fra Skat og politiet som prøver at finde frem til en eventuel bagmand:

“Men nu har jeg selv privat klinik hvor kun jeg er, jeg er tre steder i landet. Jeg er i København et par gange om ugen i en lejlighed, som jeg ejer og så er jeg i Odense i en lejlighed som jeg lejer også er jeg i Horsens hver anden uge i en lejlighed der, som jeg låner... Det er fordi at jeg blandt andet blev træt af den jagt der er på sexarbejdere der er på almindelige klinikker... det er ulovligt at holde bordel her i Danmark.”

Det betyder, at Susanne har lavet en strategi, hvor hun har reguleret sine handlinger og adfærd for at undgå at blive en del af det sociale system og derved blive betegnet som et offer, fordi Folketinget styrer ud fra forståelsen om at prostitution er et socialt problem. Selvom prostitution er et socialt problem og anses som ulovligt erhverv, skal der betales skat og moms af indtægten: ”... jeg er momsregistreret og betaler skat og fører et regnskab...” Dermed har Susanne valgt at indordne sig efter Folketingets styring om, at prostitution er et erhverv i den forstand, at man skal betale skat af sin indkomst, fordi hun ikke ønsker at være kriminel. En anden konsekvens som Folketingets styring får i kraft af diskurserne er at de prostituerede;

”... forsøger at skjule os og det gør at vi ikke har nogen rettigheder så vi ikke kan kæmpe i mod når der for eksempel foregår noget uretfærdig i mod os... så det gør os faktisk rettløse”

Med dette citat fremhæver Susanne at offerdiskursen har medført, at de prostituerede bliver stemplet og derfor ikke kan stå frem. Vi kan se at Susannes måde at agere på i sin tilværelse er et forsøg på at overleve i sin egen diskurs om at hun ikke er et offer, men at sexarbejde er et legalt erhverv som hun trives med. På denne måde forsøger hun at undgå at blive underlagt Folketingets diskurser.

Vi mener, at organisationen SIO også kan forstås som *conduct oneself*, da den er opstået fordi sexarbejderne ønsker at arbejde imod offerdiskursen fordi SIO arbejder for en legalisering af prostitution:

"Vi dannede organisationen først og fremmes for at være et talerør og for at tale med hinanden og for at reagere imod den retorik, der kørte alle vegne fra... feminister og andre såkaldte specialister som Redens folk og hele den her redningsindustri, som talte meget nedsættende om os..."

SIO blev derfor oprettet, fordi sexarbejderne ønskede at skabe en anden diskurs omkring det at sælge seksuelle ydelser. SIO fremhæver nogle rettigheder, da de stiller sig uforstående overfor den måde Folketinget styrer på;

"...samtidig med at man erklære folk for at være et socialt problem og nogle stakler, så er vi alligevel ikke mere stakler end at der bliver krævet skat og det er jo helt vildt at kræve skat af en gruppe, som ikke overhovedet får de samme faglige rettigheder og som kan gøre brug af de forskellige former for beskyttelse der er for arbejdende mennesker i det her demokratiske land".

Her vises at Lea stiller sig uforstående overfor Folketingets behandling af prostitution, og vi ser at hun udnytter en svaghed i offerdiskursen som vi selv tidligere har påpeget, fordi hun oplever italesættelsen af prostitution som nedværdigende og som en stemping. Lea mener, at Folketinget i stedet skal arbejde for at give de prostituerede rettigheder og derved at prostitution skal ses som et lovligt erhverv. Lea fortæller følgende om de manglende rettigheder:

"Jamen der er manglende rettigheder... hvis jeg kommer ind et sted (hvor) jeg ikke kan sammen med en gruppe andre sexarbejdere, kontakte en myndighed, form for huslejenævn, som kunne hedde et bordelnævn eller hvad fanden ved jeg, man har jo et huslejenævn fordi der er en grænse for hvad man må tage i husleje for eksempel... Det vil sige at vi ikke gider at betale 650 kr. pr. valgt, det er ikke rimeligt, der må være et nævn vi kan kontakte, som kan komme og kigge om de forhold der bliver tilbudt her om det er rimeligt at de skal koste 650 kr. at leje i seks timer. Men det kan du ikke, altså der er vi fuldstændig lovløse."

I citatet ses det, at Lea mener at de prostituerede bør have bedre rettigheder i form af instanser der kan tale de prostitueredes sag og varetage deres interesser. Lea kommer med et eksempel på en situation hvor en fagforening kunne være nyttig:

"Sådan noget med at sexarbejder skal have autonomi... der er jo ikke nogen som helst som har et bordel... der skal blande sig i, hvilke ydelser sexarbejderne skal sælge, det er ene og alene sexarbejderne, men det er der rent faktisk nogle som kan finde på".

Her viser Lea, at de prostituerede nogle gange bliver behandlet uretfærdigt, hvilket kvinderne må finde sig i, da de ikke kan få hjælp nogen steder fra. Denne uretfærdighed ses også hos Susanne, som mener at Folketinget diskriminerer de prostituerede:

"Man diskriminerer os lige nu. Det var godt at vi blev afkriminaliseret men vi blev det jo kun i forhold til straffeloven al anden lov skal fortsætte som hidtil og det betyder at vi ikke kan anerkendes som et lovligt erhverv og det betyder igen at vi ikke kan beskyttes af de samme instanser som beskytter alle mulig andre arbejdende. Det vil sige at erhvervslejeloven beskytter os ikke, det vil sige at aftaleloven beskytter os ikke og det vil sige at arbejdsmiljøloven beskytter os mig. Førhen har man sagt rufferiparagrafferne som kun beskytter os imod at kunne samarbejde med lovlige mennesker. Rufferiparagrafferne forhindrer os i at have lovlige samarbejdspartnere, det hvide marked er forbudt for os og derfor er vi tvunget over i det grå eller sorte marked."

Susanne ønsker de sammen rettigheder som andre erhvervsdrivende og mener at Folketinget forhindrer de prostituerede i at udføre et ordentligt arbejde under ordentlige forhold fordi Folketinget blandt andet i rufferiparagrafferne ikke tillader samarbejdspartnere.

Foucault mener, at hvor der er magt, er der modstand og at magten tales imod, hvilket medfører diskursive kampe, der muligvis kan påvirke sociale hegemonier. Vi ser, at SIO forsøger at tale magten imod:

"Hvis de skriver noget, som er forkert i pressen, så er vi der også med et svar..." "...vi samarbejder også med servicestyrelsen ... vi har været med til at hjælpe lidt med definitionen af de nye begreber om prostitution... hvad det betyder... og der har vi været med, men selvfølgelig ikke fået det som vi gerne vil have det. Blandt andet er sexarbejde ikke blevet et ord de bruger og så er de underlagt at sexarbejde skal være et socialt problem, for det er jo en instans nedsat af regeringen og det kan vi ikke lave om på."

Susanne viser her, at hun og SIO prøver at tale magten i mod og derved påvirke Folketinget igennem deres egne instanser, men at hun synes, at det kan være svært at blive hørt. Hertil tilføjer Lea:

"... ved at ytre os hvor vi kan komme til det, men sådan som vores samfund har organiseret sig, der har alle mulige og umulige mennesker jo ikke adgang til medierne. Journalister og politikere og store organisationer de sidder fortrinsvis på medierne... Og det er meget svært at komme til orde. Eksempelvis har vi nu i 2½ år forsøgt at få folk til at, eller få journalister til at forstå, at vi ikke accepterer at blive kaldt prostituerede og det bliver de bare ved med at kalde os."

Endvidere udtaler Lea at SIO har forsøgt at fremme deres diskurser omkring prostitution ved at holde foredrag for enkelte politikere i Folketinget:

"Vi har også kontakt, eller har kontakten og været i dialog med og har fået stillet spørgsmål fra Folketingets talerstol fra enkelte politikere... som har stillet forskellige spørgsmål fra Folketingets talerstol angående lovgivningen..."

Desuden fremhæver Susanne, at pressen gerne vil høre på SIO, hvis Folketinget kommer med et modspil, som pressen mener, kunne være interessant at belyse fra en anden vinkel;

"... men hvis andre for eksempel regeringen kommer med et udspil eller ja, noget i den stil, så vil de gerne høre vores mening... Ja, vi bliver interviewet og vi får lov til at få vores udtalelser i aviserne ofte, bare det de henvender sig ofte til os det er positivt, så på den måde har vi faktisk fået, stor velvilje fra pressen, for de vil altid gerne have to sider af samme sag."

Disse citater viser, at SIO ikke har held til at påvirke hverken Folketinget eller pressen til ændre deres holdning til prostitution, men at de har mulighed for at blive hørt hvis pressen synes det. Derfor forsøger SIO at gå andre veje og derigennem påvirke Folketinget;

"... vi har jo holdt, jeg ved ikke hvor mange oplæg og stillet op til, jeg ved ikke hvor mange gange, jeg har været rigtigt mange steder og holde oplæg og vise film og har diskuteret med folk, så jeg tror faktisk, at der er flere og flere almindelige mennesker, som forstår at den her problematik, den er ikke så simpel som at det der bare er nogle stakkels kvinder, som ikke aner hvad de selv laver og at de bare skal reddes ud af det der forfærdelige prostitutionshal-løj... Der er flere og flere almindelige mennesker, for hvem det går op for, at det er rimeligt, at vi får nogle ordentlige forhold og kommer ud af gråzonen og bliver respekteret for det vi laver og at det er et arbejde."

Ifølge Foucault forsøger sexarbejderne på denne måde at tale magten imod ved at påvirke befolkningen, dette kan man tolke som om at magten kommer nedefra i samfundet.

12.1 Delkonklusion af den sociale praksis

I den sociale praksis har vi fundet frem til at normerne bliver afgørende for Folketingets forståelse af seksualitet og hvorledes Folketinget vælger at styre de prostituerede på. Ligeledes ser vi at sexarbejderne indordner sig efter Folketingets styringsteknikker men samtidig forsøger at påvirke Folketinget med deres egen diskurs og derved forsøger at tale magten imod.

13 Konklusion

Formålet med dette speciale var at klarlægge hvilke diskurser der bliver omtalt i Folketingets behandlinger af prostitutionsområdet og hvilken betydning de fundne diskurser kan have i forhold til at henholdsvis forbedre/forværre tilværelsen for kvinder der sælger seksuelle ydelser, særlig med henblik på at belyse kvindernes egen oplevelse af deres egen tilværelse.

I specialet har vi metodiske været inspireret af Faircloughs kritiske diskursanalyse, hvilket har gjort det muligt for os at udarbejde en analyse som både forsøger at redegøre for diskurserne i Folketingets behandlinger samt de prostitueredes oplevelser af deres egen tilværelse. For at finde frem til Folketingets diskurser har vi analyseret: ”*Forslag til lov om ændring af straffeloven (afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år)*” samt ”*Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*” i tekst og diskursiv praksis. Mens vi i den sociale praksis har forsøgt at klarlægge de prostitueredes oplevelse af deres egen tilværelse.

I tekstanalysen havde vi mulighed for at finde frem til hvorledes Folketinget omtaler de prostituerede for på denne måde at finde frem til hvordan Folketinget, som i dette tilfælde er repræsenteret i form af ordfører fra partierne, italesætter prostitution. Vi ser, at de prostituerede italesættes som individer med sociale problemer, hvilke medfører at de prostituerede også konstrueres som nogle der har behov for at blive beskyttet og hjulet fordi de netop anses for at have sociale problemer. Efterfølgende har vi analyseret den diskursive praksis, hvor vi med udgangspunkt i tekstanalysen, har vi identificerede hvilke diskurser som Folketinget anvender. Vi er kommet frem til en herskende offerdiskurs samt flere forskellige former for beskyttelsesdiskurser. Vi er af den opfattelse at offerdiskursen er den herskende i forståelsen af prostitution, fordi der i blandt ordførerne er konsensus omkring denne diskurs. Men selvom, at der er enighed om denne diskurs, kan vi antage at diskursen fremstår som forholdsvis skrøbelig, fordi der ikke forekommer rationelle argumenter for hvorfor de prostituerede skal italesættes som ofre. Hermed kommer offerdiskursen også til at fremstå som en ideologi, fordi den fremstår som den eneste rigtige måde at forstå og italesætte prostitution på. Ligeledes ser vi at offerdiskursen italesættes igennem to forskellige måder, det vil sige at vi igennem den diskursive praksis kan se at prostitution resultere i sociale problemer eller at sociale problemer er årsagen til et liv i prostitution. På grund af denne italesættelse af, at de prostituerede er individer med sociale problemer eller at årsagen til prostitution er sociale problemer konstrueres flere beskyttelsesdiskurser fordi ordførerne mener, at de prostituerede skal hjælpes igennem sociale indsatser til en bedre tilværelse. Ligeledes ser vi at denne diskurs ændres i: ”*Forslag til beslutningsforslag til et frit lejde for prostituerede*”. Desuden har vi identificeret beskyttelsesdiskurser i form af en kriminalisering der forsøger at beskytte de prostituerede mod konsekvenserne af et liv i prostitution og en beskyttelsesdiskurs som omfatter manglende rettigheder fordi prostitution anses som et ulovligt erhverv. Ligeledes ser vi at kriminaliseringen anvendes til at belyse to forskellige formål i handlingerne, nemlig forståelsen af prostitution samt indkomstskatten.

I den sociale praksis har vi forsøgt at analysere os frem til de prostitueredes egne oplevelser af deres egen tilværelse for på den måde at finde frem til om de fundne diskurser forbedre eller forværre de prostitueredes tilværelse. Ifølge Fairclough, som pointerer at det er nødvendigt at inddrage anden teori, for at få udarbejdet et avanceret billede af den sociale praksis, har vi i specialet anvendt henholdsvis Mitchell Deans tilgang til governmentality studier samt Michel Foucaults dekonstruktion af seksualitet samt hans opfattelse af hvordan magten sætter sig igennem i samfundet. Ligeledes har vi for at beskrive de prostitueredes egne oplevelser valgt at anvende to interviews med to sexarbejdere. En af de ting som vi har formået at udlede igennem den sociale praksis er at Folketingets forståelse af prostitution ikke har ændret sig meget siden vedtagelsen af løsgængeriparagrafferne da Folketinget stadig italesætter prostitution som et ulovligt erhverv fordi prostituerede ikke er omfattet af samme rettigheder som andre der besidder et lovligt erhverv. Dog er prostituerede omfattet af de samme regler i forhold til indkomstskatten, og prostituerede italesættes i den henseende som et erhverv på lige fod med andre erhverv. Folketinget har derfor udelukkende fjernet strafbestemmelserne i løsgængeriparagrafferne og i stedet italesat de prostituerede som individer med sociale problemer der har behov for at blive beskyttet og hjulpet. Ligeledes har vi igennem den sociale praksis fundet frem til at Folketinget, i forhold til forståelsen af seksualitet, stadig er af den opfattelse af sex er noget som skal foregå inden for ægteskabet med henblik på en reproduktion, hvilket kan sidestilles med en norm. Folketingets måde at forstå og konstruere seksualitet på, medfører derfor at de prostituerede bliver italesat som perverse, fordi Folketinget på denne måde synliggøre et socialt problem i samfundet, som medfører at Folketinget også har mulighed for at regulere og kontrollere de prostituerede. Ved at anvende Mitchell Deans tilgang til governmentality studier kan vi se hvordan Folketinget styrer de prostituerende. Med afsæt i forståelsen om *conduct of conduct* har vi analyseret os frem til at Folketinget igennem en styret omsorg forsøger at normalisere de prostituerede igennem sociale foranstaltninger. Ligeledes er det vores opfattelse, at Folketinget ved anvendelsen af biopolitikken kan analysere sig frem til hvilke særlige problemstillinger samfundet står overfor og derved specificere de udsatte grupper for på denne måde at finde frem til, hvor behovet for en socialt indsats er i forbindelse med at forbedre de udsattes velfærd. For at få et andet perspektiv på den måde Folketinget styrer på har vi inddraget forståelsen af *conduct oneself*. Igennem analysen af *conduct oneself* kan vi se at sexarbejderne har reguleret deres handlinger og adfærd for på denne måde at undgå at blive en del af det sociale system og Folketingets forståelse af de prostituerede som ofre. Eksempelvis flytter den ene af sexarbejderne arbejdsplads for at undgå razziaer og hun betaler skat af sin indkomst fordi hun ikke ønsker at fremstå som kriminel. Desuden har vi fundet frem til at SIO er et forsøg på at styre sig selv i forhold til Folketingets styring, dette ses blandt andet ved at sexarbejderne har etableret sin egen interesse organisation. Ligeledes ser vi at SIO forsøger at tale magten imod ved at udtale sig til offentligheden for på denne måde at forsøge at påvirke offerdiskursen som er etableret som en generel governmentality i Folketinget.

Ovenstående fører os frem til besvarelsen af specialets problemstilling: Efter at have foretaget en kritisk diskursanalyse har vi identificeret en herskende offerdiskurs og flere forskellige beskyttelsesdiskurser. Vi ser at

de fundne diskurser forværre sexarbejdernes tilværelse fordi de forsøger at undgå at blive en del af det etablerede sociale system. Vi ser også at det svært for sexarbejderne at påvirke og ændre offerdiskursen fordi der stadig hersker en forståelse om at prostitution er et socialt problem.

14 Resultat, validitet og generaliserbarhed

I dette afsnit vil vi forsøge at give et bud på, om vores fundne resultater er gyldige og om resultaterne kan anvendes til at generalisere med. Desuden vil vi vurdere på vores valg af teorier og metode.

I metoden har vi anvendt Faircloughs kritiske diskursanalyse. Den kritiske diskursanalyse kan kritiseres for at give en høj grad af detaljering, hvilket har bevirket at vi kun har kunnet analysere to folketingsbehandlinger (Jørgensen og Phillips 2008, 153). Det kunne have været relevant at inddrage flere folketingsbehandlinger for at se, om der eksisterer andre diskurser end dem, vi har fundet frem til eller om de allerede fundne diskurser videreføres i andre behandlinger af prostitution.

De fundne resultater har vi analyseret ud fra Mitchell Deans tilgang til governmentality. Vi mener, at denne teori har været anvendelig til at undersøge påvirkningen af Folketingets styring, herunder hvorledes Folketinget vælger at styre de prostituerede og hvordan styringen påvirker de prostitueredes egen oplevelse af deres egen tilværelse. Ligeledes har vi anvendt Michel Foucault forståelse af, hvorledes magten sætter sig igennem på bestemte områder, for at vise hvordan Folketinget får magt til at definere, hvad der opfattes som normalt og for at vise hvorledes sexarbejderne forsøger at påvirke magten.

I forhold til at generalisere og om de fundne resultater siger noget om, hvorvidt alle prostituerede påvirkes af Folketingets diskurser og om diskurserne påvirker de prostituerede egne oplevelser af deres egen tilværelse, så mener vi ikke, det dette er muligt, fordi vi kun har talt med to informanter. De to informanter giver udtryk for deres egne oplevelser af deres egen tilværelse. For at få et bredere billede af disse oplevelser skulle vi have talt med flere informanter for at skaffe os et billede af, om de fundne resultater går igen hos flere af informanterne. Desuden definerede de informanter, vi har talt med, sig selv som sexarbejdere og ikke prostituerede. Hvis vi skulle have udtalt os om, hvorvidt de fundne resultater også gjaldt prostituerede, skulle vi have interviewet disse for at, se hvorledes de omtaler deres tilværelse. Eller vi kunne have inddraget eksempelvis Kompetencecenter Prostitution for at få deres syn på, hvorledes de prostitueredes tilværelse forbedres eller forværres.

Vores fundne resultater kan dog sige lidt, om at der er en lille gruppe, der forsøger at påvirke magthaverne til at ændre deres opfattelse af prostitution.

15 Perspektivering

Afslutningsvist vil vi i specialet forsøge at beskrive, hvilke vinkler der ellers kunne have været interessante at belyse.

Vi har i nærværende speciale været interesseret i at undersøge, hvilke diskurser Folketinget anvender i omtalen af prostitution og hvordan disse diskurser påvirker de prostitueredes egen oplevelser af deres egen situation. Det, at vi har anvendt Faircloughs kritiske diskursanalyse og forsøgt at stille os på de undertrykkes side har medført, at vi har været bevidst, om hvilket perspektiv det har været muligt at lægge ned over opgavens problemstilling. I kraft af specialets metodiske tilgang har det nødvendigt at finde modstridende holdninger til prostitution. I forsøget på at afgrænse hvilke modstridende diskurser, som forefindes indenfor prostitution, har det naturligvis været nødvendigt at give afkald på andre interessante vinkler inden for prostitutionsområdet.

Eksempelvis kunne det have været interessant at have taget udgangspunkt i Folketingets nærmeste samarbejdspartner Servicestyrelsen eller Kompetencecenter Prostitution. Begge disse instanser har udarbejdet mange undersøgelser omkring prostitution og beskriver blandt andet i detaljer, hvilke psykiske, fysiske, seksuelle og sociale konsekvenser en tilværelse i prostitution kan medføre. Her mener vi, at det kunne have været interessant at se på, hvilken gruppe prostituerede det har været muligt for Servicestyrelse eller Kompetencecentret Prostitution at få kontakt til, for at kunne udarbejde de forskellige undersøgelser. Vi undrer os nemlig over, at instanserne kun fremhæver et enkelt perspektiv på prostitution, nemlig at det er et socialt problem, fordi de prostituerede har sociale problemstillinger, som gør at de har behov for hjælp. I forlængelse af dette kunne det have været interessant at udarbejde en problemstilling, som fokuserede på, hvorfor Servicestyrelsen og Kompetencecenter Prostitution ikke vælger at inddrage sexarbejdernes holdninger.

Noget andet der kunne være interessant at undersøge er unge og prostitution. Denne problemstilling har optaget Servicestyrelsen meget de seneste år, da man, igennem undersøgelser, har tilegnet sig viden om dette område og derved blevet opmærksom på at der er forholdsvis mange unge som prostituerer sig. Her kunne det have været relevant at se på, hvordan prostitution bliver defineret, da vi igennem undersøgelser om unge og prostitution er blevet opmærksom på at unge ikke prostituerer sig med det mål for øje at blive betalt i kontanter. Men at, særlig mindre begavet unge, tilbyder seksuelle ydelser til en af det modsatte køn for på denne måde at opnå omsorg, opmærksomhed, en telefon eller et par bukser.

Et andet perspektiv på dette kunne ligeledes være at undersøge om eksempelvis om Aalborg Kommune er klar over at prostitution foregår blandt de helt unge og i så fald hvordan man i Aalborg Kommunen vælger at takle dette, da det muligvis kan opleves som en tabubelagt emne for socialpædagoger og rådgiver at konfrontere den unge med.

Det kunne også have været interessant at fokusere på prostitutionskunderne. Det kunne især være spændende at anskue prostitution og de prostituerede ud fra kundernes syn, herunder kunne det have været relevant at undersøge hvordan kunderne opfatter de prostituerede og om at kunderne er opmærksom på de prostitueredes tilværelse som udsatte. Desuden kunne det være interessant at se hvordan henholdsvis Danmark, Holland, Sverige og New Zealand omtaler kunderne, og eventuelt sammenligne Sveriges konstruktion af prostitutionskunder med den måde Danmark har valgt at konstruere kunder på.

Endelig kunne det også have været relevant at fokusere på trafficking, fordi det generelt er et debatteret emne som optager mange. Her kunne det have været interessant at vise hvilke diskurser som omtales i forbindelse med de handlede kvinder og om de initiativer der er iværksat for at hjælpe handlede kvinder så virker efter formålet ved at interviewe handlede kvinder.

16 Bibliografi

Anglia Ruskin University. *Harvard System of Referencing Guide*. 15. September 2010.

<http://libweb.anglia.ac.uk/referencing/harvard.htm> (senest hentet eller vist den 13. Oktober 2010).

Bechmann Jensen, Torben, Ida Koch, Annalise Kongstad, og Anders Dahl. *Prostitution i Danmark - en situationsrapport 1989*. situationsrapport, København K: Socialforskningsinstituttet, 1990.

Bramstrup, Susanne, Marianne Gutte Petersen, og Birgitte Orthmann. *Ingen må vide det - Tolv kvinder fortæller om et liv i prostitution*. Servicestyrelsen, 2008.

Bømler, Tina Ussing, og Bettina Bertelsen. *Prostitution og meninger der brydes*. Aalborg: Aalborg universitetsforlag, 2004.

Christensen, Gunvor, og Lise Barlach. *Prostitution på massageklinikke. En spørgeskemaundersøgelse om kvinder, der prostituere sig på massageklinikker*. VFC Socialt Udsatte, Viden- og formidlingscenter for socialt udsatte, Afdelingen for Folkesundhed, 2004.

Danna, Daniela. »Danish Abolitionism in Relation to Policy Models about Prostitution ind the EU.« *Kvinder, Køn og Forskning*, nr. 3 (2001): 40.

Dean, Mitchell. *Governmentality magt & styring i det moderne samfund*. Frederiksberg C: Forlaget Sociologi, 2008.

—. *Governmentality power and rule in modern society*. 2. edition. California: Sage Pubns, 2010.

Dodillet, Susanne. *Är sex arbete? Svensk och tysk prostitutionspolitik sedan 1970-talet*. 2. Februar 2009.
<http://gup.ub.gu.se/gup/record/index.xsql?pubid=88989> (senest hentet eller vist den 21. April 2004).

Doorninck, Marieke Van. »A Business Like Any Other? Managing the Sex Industry in the Netherlands.« I *Transnational prostitution: Changing patterns in Global Context*, af Susanne Thorbek og Bandana Pattanaik, 193-201. London and New York: Zed Books, 2002.

Daalder, A.L. *Prostitution in the Netherlands since the lifting of the brothel ban*. WODC rapport, Wetenschappelijk Onderzoeken Documentatiecentrum, 2007.

Fairclough, Norman. *Analysing Discourse - Textual analysis for social research*. London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2009.

—. *Discourse and Social Change*. Cambridge UK and Malden USA: Polity Press, 2008.

Folketinget. *Folketinget 1- behandling 2008- 2009*. 2008.

<http://www.ft.dk/samling/20081/beslutningsforslag/b72/beh1/forhandling.htm?startItem=-1#alleindlaeg>
(senest hentet eller vist den 12. Oktober 2010).

—. »www.ft.dk.« *B72 Forslag til folketingsbeslutning om frit lejede for prostituerede*. 2008-2009.

<http://www.ft.dk/dokumenter/tingdok.aspx?/samling/20081/beslutningsforslag/b72/beh1/forhandling.htm&startItem=-1> (senest hentet eller vist den 9. juni 2010).

Foucault, Michel. *Viljen til viden - seksualitetens historie 1*. Frederiksberg: Det lille Forlag, 2006.

Frühling, Michael, og Hanna Olsson. »Vad är prostitution? Infallsvinklar, begrepp, definitioner och avgränsningar.« I *Prostitution Beskrivning Analys Förslag till åtgärder*, af Arne Borg, et al. Helsingborg: LiberForlag, 1981.

Funch Christensen, Sanne Maja. *Venus eller Offer - en kritik af den danske debat om prostitution*. speciale, Århus: Århus Universitet, 2008.

Grassov, Martine, Jette Heindorf, Maria-Pia De Palo, Flemming Pedersen, Holm Sørensen Mogens, og Nell Rasmussen. *Redegørelse om prostitution i Danmark. Oplæg til en handleplan på prostitutionsområdet*. København: VFC Socialt Udsatte, Viden- og formidlingscenter for socialt udsatte, Tema Prostitution, 2004.

Gyldendal. *Den store danske encyklopædi*. 1999.

www.denstoredanske.dk/Samfund_jura_og_politik/Jura/Kriminalret,_speciel/alfonseri (senest hentet eller vist den 15. September 2010).

Hagenauer, Nina. *Prostitution in Austria and New Zealand comparison and important facts*. Austria: University of Applied Sciences St. Poelten, 2009.

Jensen, Vibeke, og Stine Louise Hansen. *Prostitutionsforståelser blandt danske og svenske politikere – et sammenlignende studie af parlamentsdebatter*. Speciale, København : Københavns Universitet - Sociologisk Institut, 2004.

Justitsministeriet. »Bekendtgørelse af straffeloven.« www.retsinformation.dk. 27. September 2005.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=2135> (senest hentet eller vist den 5. Marts 2010).

—. »Forslag til ændring af straffeloven.« www.retsinformation.dk. 12. Oktober 1998.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=87832> (senest hentet eller vist den 5. Marts 2010).

Järvinen, Margaretha. *Prostitution i Helsingfors*. Åbo: Åbo Akademisk Forlag, 1990.

Jørgensen, Marianne Winter, og Louise Phillips. *Diskursanalyse som teori og metode*. Frederiksberg C: Roskilde Universitetsforlag, 2008.

Kvale, Steinar. *Interview - Introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag, 1997.

kvinfo. *tema - prostitution - internationale modeller*. 28. april 2009. <http://www.kvinfo.dk/side/913/> (senest hentet eller vist den 2. september 2010).

Københavns bymuseum, Københavns stadsarkiv og skoletjenesten. *Trafficking*. 2008. http://prostitution.museum.dk/tema_4/index.asp (senest hentet eller vist den 12. Maj 2010).

MSN. *MSN nyhederne*. Microsoft. 1999. <http://nyheder.dk.msn.com/artikel.aspx?cp-documentid=153852998> (senest hentet eller vist den 29. Juni 2010).

NZPC New Zealand Prostitutes Collective. http://www.nzpc.org.nz/page.php?page_name=Law (senest hentet eller vist den 30. juli 2010).

Ordbogen A/S. *Danmarks største online ordbog*. 2010. <http://www.ordbogen.com> (senest hentet eller vist den 6. August 2010).

Pedersen, Merete Bøge. *Den reglementerede prostitution i København 1874 - 1905*. København S: Museum Tusulanums forlag, 2000.

—. *Prostitution og Grundloven*. København S: Museum Tusulanums Forlag, 2007.

Phoenix, Dave. *Decriminalize Prostitution Now Coalition*. 2002.

http://www.sexwork.com/coalition/whatcountrieslegal.html#New_Zealand (senest hentet eller vist den 20. marts 2010).

Pro-Centret. *Årsberetning 2001*. Årsberetning, Servicestyrelsen, 2001.

Rasmussen, Anders Haahr. »"Problemet" prostitution.« *Information*. 21. Juli 2007.

<http://www.information.dk/132436> (senest hentet eller vist den 27. Juni 2010).

Rasmussen, Nell. *Prostitution i Danmark*. København: Servicestyrelsen, 2007.

Reden. 18. oktober 2010. <http://www.redenkoebenhavn.dk/?pid=47&sub=41&sub2=43> (senest hentet eller vist den 21. april 2010).

retsinformation. *Betænkning over Forslag til folketingsbeslutning om en forbedret social og helhedsorienteret indsats over for prostitution* - retsinformation.dk. Maj. 15 2004.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=97259> (senest hentet eller vist den 10. Oktober 2010).

Retsinformation. *Forslag til Lov om ændring af straffeloven*. 8. Oktober 1998.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=87832> (senest hentet eller vist den 5. Marts 2010).

—. *Forslat til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede*. 16. December 2008.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=122836&exp=1> (senest hentet eller vist den 10. Oktober 2010).

Sandvej, Jeppe Berg. »prostitution og dobbeltmoral.« www.jeppeandvej.dk. 1999.

http://www.jeppeandvej.dk/artikler/prostitution_og_dobbeltmoral.htm (senest hentet eller vist den 6. Juni 2010).

Seksualpolitisk Forum. juni 2008. http://www.seksualpolitik.dk/new_zealand.html (senest hentet eller vist den 20. April 2010).

SFI. *SFI Det Nationale forskningscenter for velfærd*. 2001. <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=2369> (senest hentet eller vist den 5. Maj 2010).

SIO. *Sexarbejdernes Interesse organisation*. 2008. www.S-I-O.dk (senest hentet eller vist den 5. Marts 2010).

Socialministeriet. *Det Fælles ansvar II*. 2006. <http://www.sm.dk/Temaer/sociale-omraader/Udsatte-voksne/politik/Det-faelles-ansvar-II/Sider/Start.aspx> (senest hentet eller vist den 2. August 2010).

—. *Kompetencecenter Prostitution - Servicestyrelsen*. 2006.

<http://www.servicestyrelsen.dk/kontakt/udsatte/kompetencecenter-prostitution> (senest hentet eller vist den 30. August 2010).

—. »socialministeriet.« www.sm.dk. 2005.

<http://www.sm.dk/data/Lists/Publikationer/Attachments/161/et%20andet%20liv.pdf> (senest hentet eller vist den 10. September 2010).

Staun, Morten, Emily Childers Brocks, og Mogens Holm Sørensen. *Prostitutionens omfang og former*. 2009.

<http://www.servicestyrelsen.dk/udgivelser/udsatte/prostitution/prostitutionens-omfang-og-former-notat?searchterm=prostitutionens%20omfang%20og%20former> (senest hentet eller vist den 4. Juni 2010).

webarkiv. »L 43 Forslag til lov om ændring af straffeloven (Afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år.« www.webarkiv.ft.dk. 1989 -1999.

http://webarkiv.ft.dk/?/Samling/19981/lovforslag_som_vedtaget/L43.htm (senest hentet eller vist den 4. April 2010).

Aarhus Universitet. *Danmarkshistorien regeringerne frem til 2001*. 1998.

<http://danmarkshistorien.dk/perioder/efter-den-kolde-krig-1989-2008/regeringerne-frem-til-2001/> (senest hentet eller vist den 27. juli 2010).

BILAG A INTERVIEWGUIDE

Indledende spørgsmål: Præsentation af informant

- § Navn?
- § Alder?
- § Prøv at fortælle lidt om dig selv?
 - Erhvervs erfaring?
 - Uddannelse?
 - Hvor længe har du solgt seksuelle ydelser?
 - Hvad var årsagen til at du valgte at blive sexarbejder?

Forskningsspørgsmål 1: Hvordan påvirker regeringens italesættelse af seksualitet og prostitution, kvinders opfattelse af sig selv?

- § Vil du prøve at beskrive forskellen mellem at være sexarbejder og at være prostitueret?
- § Hvordan opfatter du seksualitet?
 - Prøv at beskriv hvordan du opfatter begrebet seksualitet?
- § Hvordan forløber en almindelig hverdag?
- § Vil du beskrive din kundekreds?
 - Vil du prøve at karakterisere dine kunder?
- § Har du haft nogen ubehagelige oplevelser?
 - Har du oplevet vold?
 - Har du haft oplevelser du følte var grænseoverskridende?
 - Vil du prøve at beskrive en episode?
- § Hvordan er forholdene på din arbejdsplads?
 - Vil du prøve at beskrive de fysiske rammer?
 - Hvor mange arbejder I på stedet?
- § Taler du i dagligdagen med nogle omkring dit arbejde?
 - Hvad taler I om?
 - Hvilken tryghed og støtte giver dette i forbindelse med dit arbejde?
- § Hvordan opfatter du regeringens italesættelse af seksualitet og prostitution?
 - Oplever du at italesættelsen er medvirke til at stemple jer?
- § Hvordan opfatter du at samfundet forholder sig til seksualitet og salg af seksuelle ydelser?

Forskningsspørgsmål 2: *Hvilken indflydelse har styringsteknikkerne på kvindernes adfærd, handlinger og hverdagsliv?*

- § Kender du til afkriminalisering af prostitutionen som indtraf i 1999?
 - Hvilke fordele og ulemper ser du i afkriminaliseringen af prostitution?
- § Hvordan påvirker lovgivningen udførelsen af dit arbejde?
 - Er der ting der er blevet nemmere eller svære i forbindelse med udøvelsen af dit arbejde?
- § Hvilke tiltag vil være medvirkede til at forbedre din hverdag?
 - At I blandt andet bliver omfattet af arbejdsmarkedslovgivningen?
 - Hvordan kunne du tænke dig lovgivningen var, for at forbedre din situation?

Forskningsspørgsmål 3: *Hvilken indflydelse har Sexarbejdernes Organisations på regeringens italesættelse af seksualitet og prostitution?*

- § Vil du beskrive den organisation som du er en del af?
 - Vil du prøve at komme med en karakteristik af hvem der er medlem af organisationen?
 - Hvilke målsætninger har organisationen?
- § Føler du at regeringen lytter til organisationen?
 - Hvordan gør I opmærksom på Jer selv og jeres holdninger?

BILAG B FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF STRAFFELOVEN

Afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år

Af justitsministeren Frank Jensen. Fremsat 8/10 98.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Else Marie Mortensen (S):

Det emne, som L 43 beskæftiger sig med, nemlig prostitution, er omgivet af mange myter, tabuer og fordomme. Det har også præget den offentlige debat op til den her første behandling. Der er vist ikke den pressemæssige vinkel, der ikke har været anlagt for at belyse prostitution.

Det handler selvfølgelig om, at myter og tabuer sælger godt, men det er sjældent, at nogen beskæftiger sig med den kendsgerning, at der altid er to parter i en prostitutionshandel, nemlig den prostituerede og kunden eller rettere sagt måske mere korrekt: Den prostituerende.

Det er også sjældent, at der er nogen, der beskæftiger sig med de forskellige lag og de forskelle, der er i problemstillingerne individuel prostitution og begrebet prostitution. Baggrunden for lovforslaget er en klar deling af disse problemfelter, og derfor er retsvirkningerne også vidt forskellige.

Der er mange ting, vi ikke ved eller har en meget begrænset viden om på de her områder. Derfor er jeg også glad for, at satspuljeforligspartierne for halvandet år siden enedes om at afsætte midler til PRO-Centret, så vi kan fortsætte det forebyggende arbejde, rådgivningsarbejdet, det internationale samarbejde og indsamlingen af viden på det her område. Endelig håber vi også at kunne initiere noget egentlig forskning på nogle af de mere tilgrundliggende samfundsmæssige forhold, der gør sig gældende.

Noget af det, vi ved, er imidlertid, at skadevirkningerne ved prostitution er større, jo tidligere prostitutionsdebut der er tale om. Det afspejler sig også i forslaget.

Med det udgangspunkt, at vi betragter det første lag i problemstillingen, dvs. den individuelle prostitution, som et socialt problem eller måske mere korrekt som et symptom på et socialt problem, finder vi det rigtig at ophæve den sidste rest af kriminalisering af den enkelte prostituerede.

§ 199, der indeholder bestemmelserne, er en forældet og utidssvarende bestemmelse. Når den ikke er blevet ophævet for længe siden, er det efter min opfattelse, fordi det hænger sammen med, at samme paragraf alt andet lige har ydet en vis beskyttelse af den individuelle prostituerede, selv om det naturligvis har været svært at få øje på for den, som det handler om. Som politikere er vi ofte blevet beskyldt for dobbeltmoral på grund af indholdet i § 199. Det har vi levet med, fordi der ikke har været et ordentligt, et andet alternativ. Med lovforslaget, som det er udformet fra justitsministeren nu, er det lykkedes at kombinere afkriminaliseringen af den individuelle prostituerede med den beskyttelse, idet det i overgangsbestemmelserne understreges, at prostitution ikke er et legalt erhverv, der kan implementeres og anvendes i anden lovgivning, eksempelvis a-kasselovgivning og selskabslovgivning. Jeg nævnte tidligere, at der er to parter i en prostitutionshandel, nemlig den prostituerede og den prostituerende. Der er altså tale om to mennesker, der hver for sig er nødt til at tage ansvaret for egne handlinger. Det kan vi nok ikke hindre eller udrydde, uanset hvad vi ellers mener om det, når det drejer sig om voksne mennesker, men det er efter vores opfattelse ikke acceptabelt, når det drejer sig om børn og unge under 18 år. Derfor har vi også stor sympati for den del af forslaget, der går ud på at kriminalisere kunder til prostituerede, der ikke er fyldt 18 år. Vi mener, at vi som samfund bør gøre, hvad det er muligt for at forebygge prostitutionsdebuten blandt helt unge, hvilket i øvrigt også er helt i overensstemmelse med FN's konvention om børns rettigheder. Forslaget har været sendt til høring i en meget bred kreds, og personligt er jeg meget glad for de høringssvar, der er fremkommet. Jeg er specielt glad for at

have modtaget høringsvaret fra Østersøkommissær Ole Espersen, der understreger den alvorlige dimension i den internationalt organiserede kriminalitet, og det understreger også alvoren i problematikken. Der er ingen tvivl om, at vi har at gøre med et område, der både aktuelt og potentielt rummer meget international kriminalitet. Efter min opfattelse er vi som nationalt parlament forpligtet til at ajourføre og klargøre lovgivningen, hvis den udøvende myndighed skal have en chance for at dæmme op for udviklingen, pågribe bagmændene og hjælpe ofrene. Det fremgår specielt af en lang række høringsvar fra interesseorganisationer som Ligestillingsrådet og Danske Kvinders Nationalråd, at man ikke finder beskyttelsen af de unge vidtgående nok. Det håber jeg på en positiv og konstruktiv debat i udvalget om. Fra Socialdemokratiets side ser vi frem til udvalgsarbejdet, og som det fremgår, støtter vi justitsministerens forslag.

Peter Skaarup (DF):

Fru Else Marie Mortensen taler meget fint om, at de prostituerede skal have hjælp - det er vi enige i i Dansk Folkeparti - og jeg vil derfor godt spørge fru Else Marie Mortensen, hvordan det så kan være, at en af de foreninger, organisationer, der specielt hjælper narkoprostituerede rigtig godt, nemlig Reden, har så store problemer med at få deres organisation til at køre på grund af manglende økonomisk støtte fra det offentlige.

Det er sådan, at ved budgetforhandlingerne i Århus og i København stillede Dansk Folkeparti forslag om, at den organisation skulle have forøgede midler fra det offentlige, fra kommunerne, fra amterne, men det lykkedes ikke at få flertal for det; dog lykkedes det i Århus at få en lille bevilling igennem, men det var kun sådan med lodder og trisser.

Et af de partier, der var modstander af det, var altså Socialdemokratiet, og derfor undrer det mig, at fru Else Marie Mortensen så alvorstungt kan tale om de her problemer, når hendes parti reelt ikke støtter det, når det kommer til stykket.

Else Marie Mortensen (S):

Nu har jeg selv den ære at sidde i Redens bestyrelse, og derfor kan jeg også med ganske rolig samvittighed sige, at Socialdemokratiet - både den nuværende socialminister og tidligere socialdemokratiske medlemmer af Socialudvalget, tidligere socialministre, Socialdemokratiet i Københavns Kommune og mange andre steder - nok er dem, der mest aktivt har støttet Reden.

Reden er en dygtig, frivillig organisation, som jeg ikke kan udtrykke nok beundring og respekt for. Dens dygtighed betyder imidlertid også, at den hele tiden knopskyder. Den bruger mange kræfter på fundraising, og for den er det en helt naturlig del af dens dagligdag at skabe presseopmærksomhed om yderligere fundraising.

I den sammenhæng er der ikke nogen, tror jeg, der med alvor i stemmen kan komme og bebrejde Socialdemokratiet den støtte, der til enhver tid er blevet udmålt, og hvis hr. Peter Skaarup i øvrigt er i tvivl, skal jeg gerne holde et lille møde, ikke her i Folketingssalen, her synes jeg ikke, vi skal behandle budgetter omkring Reden, men jeg skal gerne vise hr. Peter Skaarup de tal, jeg har liggende på regnskabspapir i mit kontor her på Christiansborg.

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg vil da meget gerne tage imod invitationen til at høre lidt mere om Reden. Jeg synes, at jeg også ved lidt om det, men jeg vil meget gerne høre mere.

Jeg vil så bare konstatere, at det da er glædeligt, hvis Socialdemokratiet vil støtte Reden og har gjort det, men jeg kan også konstatere, at partiet rent faktisk har stemt imod forslag om at give penge til Reden, og i den forbindelse synes jeg jo nok, at det er lidt flot indirekte at beskyldte Reden for via pressen sådan ligesom at skulle promovere nogle forskellige bevillinger igennem. Det synes jeg ligger lidt i ordvalget, og derfor vil jeg bare konstatere, at de ord, der bliver sagt heroppefra, desværre ikke rigtig følges af handling fra Socialdemokratiets side.

Karen Rønde (V):

Lovforslag nr. L 43 indebærer en relevant ajourføring af straffeloven, sådan som de samfundsmæssige forhold har udviklet sig. Prostitution er primært et socialt problem, der bør forebygges og løses via sociallovgivningen. Prostitution kalder på hjælpeforanstaltninger og ikke på straf.

Ophævelsen af § 199 vil medføre, at prostitution som sådan ikke kan straffes, men dog fortsat ikke er et lovligt erhverv. Det er vigtigt for os i Venstre, at der ikke er tale om en legalisering af prostitution, men alene en afkriminalisering, idet prostitution ikke bør blive et arbejde, der f.eks. kan bruges til at optjene anciennitet i dagpengesystemet.

Hvad angår de prostituerede selv, har det, som det fremgår af diverse betænkninger, længe været erkendt af så godt som alle, at anvendelsen af § 199 ikke kan anses som et hensigtsmæssigt middel til bekæmpelse af prostitution. Og i de sidste mange år er paragraffen ikke blevet anvendt af politiet, selv om prostitution desværre finder sted hver dag. Vi har i generationer forgæves forsøgt at bekæmpe prostitution ved at true med straf og ved at straffe de prostituerede. Dertil kommer, at det er inkonsekvent, at § 199 ikke medfører straf for den prostituerede, som det er i dag, hvis indtægten ved prostitution suppleres med en indtægt fra et lovligt erhverv. Lovforslagets § 223 a indfører en beskyttelse af mindreårige prostituerede ved adgang til at straffe deres kunder. Forslaget er begrundet i bestræbelserne på at beskytte børn mod seksuel udnyttelse. Intentionerne bag denne her paragraf bør klart støttes, og vi må håbe, at paragraffen får en præventiv effekt og vil føre til en reduktion af antallet af mindreårige prostituerede.

I Venstre mener vi, at det bør være strafbart at modtage og købe seksuelle ydelser fra personer under 18 år, også når det sker i enkeltstående tilfælde. For os er det lige så vigtigt at beskytte de unge, der sælger seksuelle ydelser for første gang eller uregelmæssigt, som at beskytte de unge, der mere eller mindre sælger sex regelmæssigt. Og det er vigtigt for os, at der ikke kan spekuleres i, at det efter lovforslaget ikke er strafbart at købe sex hos en person under 18 år, så længe der ikke er tale om mere regelmæssig virksomhed. Det undrer os, at beskyttelsen i lovforslaget ikke omfatter denne gruppe mindreårige, der sælger sex. Og derfor vil jeg gerne spørge justitsministeren: Hvorfor vil man ikke beskytte den mindreårige i ovennævnte situation? Hvorfor skal der, som i lovforslaget foreslået, være forskel i beskyttelse af mindreårige prostituerede? Og hvad er beskyttelsen værd, hvis den ikke indtræffer hver gang, en kunde køber sex hos en mindreårig? Konsekvensen af lovforslaget er jo, at kunden, der køber sex hos en 16-årig, som sælger sex for første gang, ikke kan straffes. Men kommer han igen efter omkring 14 dage, så kan han højst sandsynligt straffes. I Venstre er vi meget optaget af at beskytte mindreårige. Justitsministeren gør selv i bemærkningerne til lovforslaget meget ud af at beskrive, hvilke initiativer der er taget for at bekæmpe forskellige former for seksuel udnyttelse af børn. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om han har intentioner om at komme med et lovforslag, som vil skærpe straffen for fremstilling af børneporno, som i allerværste tilfælde i dag kun giver maksimum seks måneders fængsel. Det synes vi i Venstre er alt for lidt. Venstre går ind for langt højere straffe på det her område, for vi skal bekæmpe sexmisbruget af børn, og derfor må vi først og fremmest gå efter bagmændene. Vi tror ikke i Venstre, at vi har løst alle problemer omkring prostitution ved det her ændringsforslag. Det er vigtigt, at der fortsat sættes ind med brugbare og effektive foranstaltninger, som sigter mod forebyggelse og mindskelse af prostitution, for i Venstre bryder vi os ikke om prostitution. Det er af stor betydning for os, at lovforslaget juridisk afkriminaliserer de prostituerede, men ikke legaliserer prostitution, for det at sælge sin krop må aldrig nogen sinde blive det samme som at sælge en sæk kartofler. Venstre er dog med et par forbehold og de bemærkninger, jeg i dag er kommet med, positivt indstillet over for lovforslaget.

Gitte Seeberg (KF):

Politik handler om holdninger. Dette forslag om lovliggørelse af prostitution er i høj grad et spørgsmål om holdninger og om menneskesyn. Hvad man mener om prostitution, er langt hen ad vejen et etisk og et moralsk spørgsmål, og i Det Konservative Folkeparti har vi den opfattelse, at prostitution er nedværdigende for den prostituerede, og derfor mener vi ikke, at vi via vores lovgivning fra Folketingets side kan acceptere, at det gøres mere eller mindre legalt, som forslaget lægger op til.

Vi ved også godt, at prostitution ikke kan afskaffes, fordi vi har den holdning i vores parti. Der vil altid være prostitution. Det har der altid været, og det vil der også være i fremtiden. Men vi kan gøre vores til, at så få mennesker som muligt uforskyldt eller selvforskyldt havner i denne situation. Vi kan være med til at sige, at vi ikke via de lovgivningsmæssige initiativer vil være med til at blåstemple det at være prostitueret.

Der er vel ingen, der ønsker, at deres egne børn havner i denne situation. Ved den blåstempling, som forslaget lægger op til, er der en latent risiko for, at unge, der måske er på vej ind i erhvervet, ikke tænker sig om en ekstra gang. Retsudvalget var for nogle år siden i Amsterdam. Sådan bliver det forhåbentlig aldrig i Danmark, vil jeg sige; ydmygende og nedværdigende kan man kun sige om de udstillede kvinders situation. Der findes måder at regulere det på - det gør der måske, det fremgår i hvert fald af forslaget - så vi ikke kommer i samme situation. Men vi mener alligevel, at vi kommer ind på et skråplan, hvis det her forslag bliver vedtaget i Folketinget.

I en tid, hvor handel med kvinder og børn trives som aldrig før, og hvor østeuropæiske og asiatiske kvinder bliver udnyttet og misbrugt, som vi også har set i tv for nylig, så har vi svært ved at se formålet med en liberalisering. Bliver udnyttelsen mindre, fordi der liberaliseres? Det er jeg ikke sikker på. Jeg er heller ikke sikker på, at rufferiet bliver mindre. Faktisk så vi gerne i Det Konservative Folkeparti, at der blev grebet effektivt ind over for bagmændene, som så groft udnytter disse svage kvinders økonomiske problemer. Jeg er altså også godt klar over, at man ad anden vej, nemlig via visumreglerne, har taget fat om en del af problemet, og det sætter vi selvfølgelig stor pris på i vores parti. Initiativet burde derfor gå i den retning og ikke i retning af en mere liberal holdning med risiko for, at det bliver endnu sværere at komme problemerne til livs. Vi ved godt, at bestemmelserne i straffeloven ikke har været brugt i mange år. Ikke desto mindre er dette argument alene ikke nok i sig selv til, at vi synes, at reglerne skal afskaffes. En øget liberalisering er et dårligt signal, og det er derfor, vi ikke kan støtte forslaget. Derimod synes vi, at initiativet med at straffe kunden, når det drejer sig om unge under 18 år, er et godt initiativ. Det er dog min opfattelse, ligesom Venstres ordfører var inde på, at det med den formulering, som ligger i lovforslaget i dag, vil blive ganske vanskeligt for politiet og anklagemyndigheden at løfte bevisbyrden, og jeg har derfor bekymring for, om forslaget overhovedet vil blive udmøntet i egentlige domfældelser. Det tror jeg vi skal se på i Retsudvalget. Det vil Det Konservative Folkeparti i hvert fald meget gerne være med til. Men alt i alt, som forslaget foreligger her og nu, kan vi ikke støtte det, på trods af at vi har sympati for dele af forslaget og også for det, der ligger bag forslaget.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er såmænd blot blevet nysgerrig efter at vide, om Det Konservative Folkeparti kunne tænke sig at foreslå en ordning som den, man har indført i Sverige, hvor kunder til prostituerede under alle omstændigheder kriminaliseres.

Gitte Seeberg (KF):

Jeg tror ikke, at tiden er inde hverken til skærper eller lempelser på lovgivningsområdet, men det er klart, at man kan altid diskutere, om den skærpelse, som man nu lægger i forholdet over for de unge, også er noget, man skal indføre i Danmark. Umiddelbart er svaret nej, men hvis der kom et forslag, ville vi da kigge på det.

Anne Baastrup (SF):

SF støtter princippet om afkriminalisering af prostitution. Der er ikke nogen grund til at have en straffebestemmelse, som ikke bruges. Og der er ingen begrundelse for at have en bestemmelse, hvorefter mennesker, der er placeret helt i bunden af samfundet, oven i købet kan straffes efter straffeloven for deres forsøg på at overleve.

Men vi skal være opmærksom på, at den her afkriminalisering ikke i sig selv vil indebære, at forholdene for de prostituerede vil blive forbedret. Det må vi gøre os helt klart. Forvaltningen af politivedtægtens bestemmelse om ophold på gaden forsvinder jo ikke ved denne her afkriminalisering. Og det er jo sådan, at denne bestemmelse nogle steder bruges i flæng til skade for de prostituerede. Historien om, at man får 400 kr. i bøde for at opholde sig der, og har man fået tilstrækkelig mange bøder, så sidder man dem af, uden at der er

hjelpeforanstaltninger, når man kommer ud, er ikke værdigt for de kvinder, og det skal vi være opmærksomme på. Men der skal ingen tvivl være om, at SF støtter denne del af lovforslaget.

Et problem, som ministeren også er inde på, er de socialpolitiske instrumenter, der nu er sat i gang. Disse skal vi have videreudviklet. De forskellige forsøg, som vi via satspuljen har sat i gang for de prostituerede, det være sig bosteder for gravide narkoprostituerede, PRO-Centret, sluseprojekter m.v., skal vi have sikkerhed for bliver evalueret. Og så skal vi arbejde ihærdigt for, at de gode resultater skal indsættes enten i serviceloven eller i en anden lovgivning, som vi nu kan hitte på.

Det er SF's klare mål nu, hvor dette lovforslag er sat på dagsordenen her i Folketinget, at arbejde for, at vi fastholder Folketingets interesse for området, således at vi, når forslagene er færdige, faktisk holder fast i, at det er et socialt problem at være prostitueret.

Sagen er nemlig den, at indsatsen for at støtte prostituerede er ganske ujævn. Der er ordførere, der har været inde på, at der er skrevet mange tykke rapporter og betænkninger, men det passer bare ikke. Det er ikke helt rigtigt. Det er en meget ujævn indsats, der har været gjort for de prostituerede, og det er meget ofte, fordi vi af en eller anden grund har haft sagen på Folketingets dagsorden. Så får vi en interesse for det, så finder vi nogle penge, så forsvinder interessen, og så forsvinder pengene også. Det er jo også meget det, der er karakteristisk for vores socialpolitik: for dem, der er rigtig på spanden, for dem, der har det rigtig dårligt, dér er det forsøgsprojekter og ikke noget vedvarende.

Derfor skal vi holde fast i, at vi har en justitsminister, der siger, at prostitution som regel er et socialt problem, og at indsatsen mod prostitution kun kan ske, hvis vi får en kontinuerlig udvikling.

Hvordan vi får det gjort, hvad det er for nogle initiativer, der skal laves, har jeg ikke helt styr på endnu. Jeg vil derfor opfordre Retsudvalget og for den sags skyld også Socialudvalget til, at vi i fællesskab holder en høring, meget gerne en intern høring, hvor de fagfolk, der i øvrigt kender til området, får mulighed for i fællesskab med os at diskutere, hvordan vi kommer videre, således at vi hele tiden holder fast ved den socialpolitiske dagsorden.

Den anden del af forslaget er kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år. Forslaget skal ses bl.a. på den baggrund, at det er en forpligtelse, som vi har til at gennemføre børnekonventionen. SF støtter også den her del af forslaget. Men vi skal ikke være blåøjede. Bestemmelsen bliver utvivlsomt vanskelig at forvalte for politiet og vil næppe på kort sigt være andet end et signal om, at kunderne selv har et ansvar.

Jeg har også forstået på debatten blandt gadearbejderne, der kender til denne her gruppe af prostituerede, at de er lidt usikre. Men i og med at vi holder denne her interne høring, så ville det jo også være en god idé, at denne her gruppe af folk, der arbejder med den her del af de prostituerede, også kommer ind i diskussionen, således at vi får en fælles forståelse af, at den her lovgivning laves kun med ét mål, nemlig at sikre de unge prostitueredes vilkår og sikre, at de ikke holdes fast i en dårlig udvikling.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti er vi også bekymrede for den prostitution, som finder sted i Danmark, og vi deler det indtryk, som også kommer frem via flere ordførere heroppefra, der klart og tydeligt siger, at det er noget, vi må tage afstand fra. Hvis vi skal få løst de grundlæggende kriminalitetsproblemer her i Danmark, er det bare fuldstændig forkert efter vores opfattelse at gå i gang med at kriminalisere den gruppe af mandlige personer her i landet, der vil bruge 15-18-årige kvinder i forbindelse med prostitution.

Hvordan skal vi forsvare den store kriminalitet her i landet, hvor vi ser røverier, vold og voldtægt og den manglende indsats fra politiets side for at rette op på de problemer, samtidig med at politiet nu også skal til at gå rundt og finde ud af, om der er en kunde, der bruger en person, der måske er 17, 18 eller 19 år i en sådan situation?

I Dansk Folkeparti kan vi ikke rigtig forstå, at vi nu skal til at udvide politiets arbejdsområde til også at undersøge disse ting. Derfor ser vi altså et stort problem i dette lovforslag, for man siger på den ene side, at man ikke vil håndhæve, at prostitution er ulovlig, men på den anden side vil man nu have politiet til at håndhæve en tilstand for de 15-18-årige, og vi kan i Dansk Folkeparti ikke forstå, at det skulle være muligt med de nuværende ressourcer. Der skal bruges vældig store ressourcer, hvis man fra politiets side skal til at hånd-

hæve en sådan tankegang. Dér, hvor vi ser mulighederne for lovgiverne, hvilket vi også tidligere har været inde på, er, at man støtter det sociale arbejde, der udøves i de store byer her i landet bl.a. af Reden, hvor det er frivilligt arbejde, der understøttes godt af midler fra forskellige fonde og gerne fra det offentlige, der hjælper narkoprostituerede ud af meget kedelige problemer, for prostitution her i landet er desværre ofte forbundet med narkotika. Vi vil gerne advare imod, at man kommer ind i de samme problemer, der her været tidligere, hvor der pludselig var forskel på aldersgrænsen, når det gjaldt samkvem mellem homoseksuelle. Jeg kan henvise til en kronik skrevet af Aksel Dreslov den 12. januar 1998 i Ekstra Bladet. Der blev vedtaget en lov, der kriminaliserede udøvelse af den slags for personer, der var under 18 år, og den lov blev faktisk først afskaffet i 1965. Det var altså en lov, der gjaldt i 35 år, hvor politiet havde til opgave at finde ud af, om der foregik sådan nogle ting med det, man kaldte mindreårige. Først i 1976 lykkedes det, i øvrigt via SF's daværende folketingsmedlem Ebba Strange, at få afskaffet den lov, sådan at aldersgrænserne blev ens, nemlig at den seksuelle lavalder var 15 år for alle grupper. Den tidligere lov var udtryk for diskrimination, og den kommer vi nu til at lave på et helt nyt område, nemlig ved udnyttelse af prostituerede, og her skal man altså jage dem, der udnytter prostituerede og har samkvem med prostituerede. Hvordan skal man i øvrigt i det hele taget afgøre, om der er tale om prostitution eller ej? Hvordan vil politiet finde ud af, om det er en karton cigaretter, der har været betalingen, eller det er en anden betaling, der har fundet sted? Det er meget svært for politiet at gå ind i, og vi opfatter altså dette forslag som et fuldstændig forkert forslag, som regeringen ikke burde have fremsat over for Folketinget. Det er nødvendigt, at man helt anderledes bekæmper disse problemer og hjælper i den forebyggende indsats på skoler og undervisningsinstitutioner og så også hjælper i de tilfælde, hvor der virkelig er store problemer med f.eks. narkoprostitution, og det kan man f.eks. gøre ved hjælp af Reden. Der er desværre tale om en blåstempling af prostitution med dette forslag, en blåstempling, der vil gøre, at det mere eller mindre bliver betragtet som en udmærket og lovlig handling at være prostitueret. Her kommer Danmark til at adskille sig fra mange andre lande her i verden, og det er efter Dansk Folkepartis opfattelse et forkert mål. Vores spørgsmål til justitsministeren er altså: Hvordan har justitsministeren tænkt sig at gå til politiet og sige, at de skal administrere det her, hvor mange ressourcer har justitsministeren tænkt sig at sende med ud, samtidig med at dette forslag eventuelt bliver vedtaget, og mener justitsministeren ikke, at der er et problem i, at samfundet generelt blåstempler det forfærdelige, som prostitution faktisk er, som fru Gitte Seeberg har redegjort for heroppefra?

Sonja Albrink (CD):

Lad mig indledningsvis slå fast, at lovforslaget her indeholder en nødvendig regelsanering. Der er ingen grund til at opretholde bestemmelser i straffeloven, som ingen har i sinde at håndhæve.

Efter CD's opfattelse er det derfor helt på sin plads, at man som foreslået ophæver bestemmelsen om løsgænger og ulovligt erhverv. Jeg har dog bemærket, at afkriminaliseringen af prostitution som erhverv ikke medfører, at prostitution hermed anses som et lovligt erhverv.

Prostitution er efter CD's opfattelse i lige så høj grad et socialt problem, som det er et politimæssigt og strafferetligt problem, selv om det formentlig ikke kan udelukkes, at nogle prostituerede, kvinder som mænd, måske trives med deres erhverv. Det faktum, at prostitution ikke ved en afkriminalisering anses som et lovligt erhverv, må medføre, at der fortsat og måske endda i højere grad end tidligere gøres en indsats for at få de prostituerede ud og over i et andet erhverv. I CD er vi meget tilfredse med, at bagmandsvirksomhed fortsat vil være strafbar, og vi forventer, at indsatsen mod denne bagmandsvirksomhed intensiveres.

I lovforslaget indeholdes endvidere et andet element, nemlig kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år. Ifølge de almindelige bemærkninger skal begrundelsen for dette forslag findes i indsatsen mod seksuelt misbrug af unge. CD er enig i, at kriminalisering af kunder til de mindreårige kan have en præventiv virkning, men ser umiddelbart nogle bevismæssige problemer som følge af forslaget. Det fremgår af lovforslaget, at straffebestemmelsen kun omfatter de kunder, der har samkvem med mindreårige, der helt eller delvis ernærer sig ved prostitution. Modsætningsvis betyder det, at bestemmelsen ikke finder anvendelse, hvis den mindreårige kun i et enkeltstående tilfælde modtager betaling for ydelsen. Efter CD's opfattelse betyder det, at politiet må skaffe sig oplysning om, hvilke mindreårige der helt eller delvis ernærer sig ved prostitution. Hvorvidt en kunde i en given sag kan straffes efter bestemmelsen, vil, ud over at de almindelige betingelser

skal være opfyldt, afgørende bero på, om man kan få fastlagt, at den mindreårige ernærer sig ved sit forehavende. Dette kræver en vidneforklaring fra den prostituerede selv eller andre vidnefaste oplysninger. Den prostituerede har ingen interesse i at samarbejde, og kunderne i endnu mindre grad. Umiddelbart virker det ikke, som om politi og anklagemyndighed får nogen nem opgave. CD støtter som sagt kriminaliseringen af de mindreårige prostitueredes kunder, men mener, at kravet om hel eller delvis ernæring ved prostitution bør udelades. Hvis man er parat til at betale for sex med en mindreårig, må man også være parat til at tage den konsekvens, det medfører. Det er efter CD's opfattelse meget ulykkeligt, at mindreårige prostituerer sig. Det må derfor forventes, at der gøres en særlig indsats for at få de unge bort fra den levevej.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg må indrømme, at jeg efter at have lyttet til debatten har det lidt svært med alle de ordførere, som har fortalt, hvor forfærdelig prostitution er, hvor meget den skal bekæmpes, hvor bekymrende den er, hvordan den skal forebygges og mindskes, og hvor nedværdigende den er, når man tænker på, at der i årtier intet har været foretaget her fra Folketinget for at mindske prostitution eller for effektivt at forhindre den.

Jeg synes, det må være på tide at sige, at formålet med denne lov først og fremmest er at komme af med dobbeltmoralen ved at sige, at vi vil acceptere, at der findes folk, der ernærer sig på denne måde. Det vil vi ikke kriminalisere, og vi vil heller ikke fordømme det. Vi vil konstatere, at det er der, og så vil vi ikke retsforfølge de pågældende personer. Det er ikke ulovligt. Det er ikke det samme som at give det en blåstempling. Der er mange ulykkelige skæbner blandt disse mennesker, men der er også nogle, som ikke føler sig nedværdiget. Det er jo et stempel, som vi giver dem, og ikke et, som de selv føler.

Jeg synes, det vigtigste er at sige her, at vi har en gammel, gammel bestemmelse, som gør det ulovligt at ernære sig ved prostitution. Den er aldrig blevet håndhævet, i hvert fald ikke i historisk tid, og jeg synes, det er på tide, at vi gør op med den dobbeltmoral og siger, at vi afkriminaliserer den prostituerede.

I samme åndedrag må vi så også sige, at vi ikke kan acceptere at afkriminalisere den prostituerede, som er umyndig. Her må vi prøve at se på hensynet til de mindreårige og sige, at dem må vi så beskytte ved at gøre kunden kriminel. Jeg medgiver de tidligere ordførere, som har sagt, at der er et utrolig svært håndhævelsesproblem på dette område, at det er rigtigt. Der er også et definitionsproblem, som er svært, og der kan peges på mange andre vanskeligheder ved forslaget. Jeg synes, vi skal diskutere i Retsudvalget, hvordan vi indkapsler de problemer, der måtte være. Men for Det Radikale Venstre er formålet med dette lovforslag først og fremmest at komme dobbeltmoralen til livs, så vi i hvert fald kan se hinanden i øjnene og sige: Vi kriminaliserer ikke personer, hvor vi overhovedet ikke ville drømme om at skride ind over for den gerning, de har valgt, og som ifølge den hidtidige lovgivning har været ulovlig. Det Radikale Venstre støtter lovforslaget.

Line Barfod (EL):

Enhedslisten hilser forslaget om afkriminalisering af prostitution velkommen. For det første, fordi man ophæver kriminaliseringen af ofrene, nemlig de prostituerede, og for det andet, fordi man her ophæver nogle straffebestemmelser, der ikke benyttes i praksis.

Det er, som flere også har været inde på, meget vigtigt, at forslaget om afkriminalisering af ofrene ikke betyder, at prostitution gøres til et lovligt erhverv. Vi vil derfor foreslå, at vi under udvalgsarbejdet ser nærmere på det forslag, der er kommet fra Danske Kvinders Nationalråd om at ændre lovens titel til: Afkriminalisering af prostituerede, så det bliver klart, at det ikke er meningen, at prostitution som erhverv skal lovliggøres.

Prostitution er et socialt problem og bør først og fremmest løses socialt. Det er derfor også for Enhedslisten utrolig vigtigt, at der fortsat ydes en social indsats, og at denne opprioriteres både over for dem, der er i prostitution, og for at forebygge, at flere kommer ud i prostitution.

Den forebyggende indsats består dels i at sikre, at der generelt er gode muligheder for uddannelse, arbejde og bolig, og dels i, at folk med sociale og økonomiske problemer kan få den fornødne rådgivning og hjælp. Det er desværre langt fra virkeligheden i dag, og den arbejdsmarkedsreform, som regeringen har foreslået, vil ikke ligefrem forbedre situationen for de svageste.

Der er i flere af høringssvarene peget på de stigende problemer, der er med udenlandske kvinder, der importeres til prostitution i Danmark. Det er vigtigt, at den lovændring, der er foreslået her, ikke fører til, at politiet nedtrapper indsatsen i kampen mod bagmændene. Tværtimod opfordrer vi fra Enhedslistens side justitsministeren til en øget indsats på dette område.

Den anden del af forslaget handler så om en kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år. Vi mener fra Enhedslistens side, at det er et vigtigt signal at gøre en særlig indsats i forhold til prostituerede under 18 år, men spørgsmålet er, om en kriminalisering af kunderne er den rigtige måde at bekæmpe problemet på, eller om det skal gøres ved social forebyggelse og sociale foranstaltninger.

Det fremgår af de høringssvar, der er kommet fra politi og anklagemyndighed, at de fleste ikke forventer, at bestemmelsen får nogen som helst betydning for bekæmpelsen af mindreåriges prostitution. Det er svært så at se begrundelsen for at gennemføre en kriminalisering.

Danmark er forpligtet af FN's børnekonvention til at beskytte børn imod udnyttelse ved prostitution, men det fremgår ikke klart, om vi for at leve op til konventionen skal gennemføre en kriminalisering. Det synes jeg vi skal have afklaret, ligesom vi bør undersøge, hvad de svenske erfaringer er med den bestemmelse om kriminalisering af prostitueredes kunder, som de har haft siden 1965.

Hvis der vælges en kriminalisering af kunderne til de prostituerede under 18 år, ville det også være godt at vide noget mere om, hvorfor nogle vælger at blive kunder hos mindreårige prostituerede, og om der eventuelt er brug for, at de får en behandlingsdom i stedet for en straf.

I forlængelse af det, der blev sagt under behandlingen af det tidligere lovforslag om grundig lovforberedelse, synes jeg, det ville være fornuftigt at forelægge spørgsmålet om en helt ny type kriminalisering for Straffelovrådet, så man kan få deres vurdering af, hvordan det bør gennemføres, for som flere har været inde på, medfører den konkrete udformning, at bestemmelsen stort set ikke kan anvendes i praksis. Det vil blive nærmest umuligt at bevise, at gerningsmanden har forsæt til, at mindreårige ernærer sig helt eller delvis ved prostitution. Det virker lidt besynderligt at stå med et forslag, hvor man på den ene side vil ophæve en bestemmelse, der ikke anvendes i praksis, og på den anden side vil indføre en ny bestemmelse, som man allerede på forhånd bliver advaret om ikke kan anvendes. Vi vil foreslå, at vi under udvalgsarbejdet ser nærmere på, om man eventuelt i stedet skal følge forslaget fra politimesteren i Lyngby om at udvide straffelovens § 223, stk. 3, så man kriminaliserer den seksuelle udnyttelse af en mindreårig. Hvis man vælger det, mener vi, det er vigtigt, at det rent lovteknisk kommer til at fremgå, hvad der menes med en udnyttelse, herunder at ethvert køb af sex er udnyttelse, uanset om det er en, der ernærer sig helt eller delvis ved prostitution, eller en, der kun enkelte gange sælger sig selv. Og så vil vi gerne gentage, at det er utrolig vigtigt, at lovændringen ikke medfører nedskæringer i den sociale indsats. Den skal tværtimod opprioriteres.

Tom Behnke (FP):

Da jeg kom i Folketinget tilbage i 1990, havde jeg været nogle år i politiet og i den forbindelse arbejdet nogle år på Vesterbro og bl.a. arbejdet meget med narkomaner og prostituerede.

Da jeg kom i Folketinget, havde jeg to klare mål foran mig: Det ene var at få overbevist Folketinget om, at narkomaner ikke nødvendigvis er kriminelle, men syge mennesker, der har brug for hjælp, og når vi betragter dem som syge mennesker, der har brug for hjælp, løser vi de andre problemer. Det er lykkedes.

Vi mangler så den sidste fase i forhold til narkomanerne, og det er formentlig det, vi kommer til at diskutere senere i denne samling, nemlig udlevering af heroin til de narkomaner, der ikke kan eller vil i behandling lige her og nu. Når det er på plads, er den del af mit mål opfyldt.

Det andet, jeg ønskede at få opfyldt i forbindelse med, at jeg blev valgt ind i Folketinget, var en afkriminalisering af hele prostitutionsområdet, for jeg kunne via mit arbejde se, at den lovgivning, der var, i virkeligheden var til større skade for de prostituerede, end den var til gavn for de prostituerede, og dermed var der ingen tvivl for mig om, at det gjaldt om så hurtigt som muligt at få ophævet de bestemmelser, der kriminaliserer den prostituerede. Den prostituerede lider mere skade end gavn af, at man har en sådan lovgivning, og prostitutionen er der jo, hvad enten vi kan lide det eller ej.

Så man kan sige, at af de to store visioner, jeg havde, da jeg blev valgt ind i Folketinget, er den ene stort set opfyldt, og den anden er nu i øjeblikket i gang med at blive opfyldt, og det er jo dejligt at se.

Det er dejligt at se, at regeringen har været klar til at tage dette skridt i forhold til at få forbedret forholdene for de prostituerede, for det er jo det, der kommer til at ske. De prostituerede får nogle helt andre, forbedrede arbejdsvilkår, og det kan vi kun støtte.

Jeg er også helt enig med den radikale ordfører i, at vi med dette lovforslag får gjort op med noget af dobbeltmoralen. Der ligger også en dobbeltmoral i, at man på den ene side siger, at prostitution er ulovlig, men at skatteministeren på den anden side alligevel gerne vil have skatter og afgifter af de indtægter, der er ved den. På den måde har der også været dobbeltmoral med i spillet, så det er på alle måder et godt forslag, hvor vi får afkriminaliseret selve prostitutionen.

Så er der hele den del af forslaget, der handler om, at man for at beskytte de prostituerede under 18 år og for at forhindre, at der er prostituerede under 18 år - for det er vel ikke kun for at beskytte dem, det er vel egentlig for at undgå, at der er nogen under 18 år, der overhovedet begynder på at være prostituerede - vil kriminalisere kunden.

I princippet er vi i Fremskridtspartiet enige i det, fordi det er nok dér, vi skal tage fat, hvis vi skal prøve at gøre noget for at undgå, at der er unge under 18 år, der starter med at være prostituerede. Vi sender det klare, utvetydige signal til befolkningen, at det er ulovligt, og gør man det, bliver man straffet. Se, hvis der ikke er nogen kunder, så er der formentlig heller ikke så mange, der tilbyder varen. Men det er en problematisk bestemmelse, sådan som den er formuleret. For at der skal være tale om prostitution, skal det være gentagne gange mod betaling med den samme kunde. Jeg tror ikke på, at vi på noget tidspunkt får en situation, hvor den prostituerede eller kunden vil samarbejde i det spørgsmål og sige: Det er rigtigt. Vi har nu været sammen en 4-5 gange, og det har hver gang kostet så og så meget. Hverken kunden eller den prostituerede vil være interesseret i, at disse sager bliver opklaret, og derfor er det problematisk. Men jeg synes, man skal gøre forsøget alligevel. Så er jeg glad for, at hele forslaget bygger på og understreger elementet af den personlige frihed, nemlig at man fastholder forbudet mod alfonseri og rufferi og på den måde fastholder, at det kun lige præcis er med hensyn til dem, der frivilligt er prostituerede, man går ind og lovliggør det. Jeg synes også, det er godt, at man sideløbende med dette forslag går ind og hjælper alle dem, der ufrivilligt er prostituerede. Man gør det ikke så meget i forslaget her i sig selv, men i anden lovgivning har man taget fat på at gøre noget for de mindreårige prostituerede. Vi sætter med forslaget streg under, at alfonseri vil vi ikke være med til, for det er jo også en tvungen form for prostitution, der foregår. Vi tager fat på problemet med de prostituerede, der er prostituerede på grund af misbrugsproblemer, hovedsagelig narkoprostituerede, og på de årsager, der er til, at de er prostituerede, så vi på den måde kan få dem ud af deres prostitution og ud af deres narkotikamisbrug. Vi tager også fat på dem, der er prostituerede på grund af sociale problemer, og får rettet op på de ting, således at de ikke er tvunget til at være prostituerede. Vi sikrer, at de, der er prostituerede, så vidt det overhovedet er muligt, er det så frivilligt, som det kan lade sig gøre.

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Tom Behnke med den erfaring, han har fra Vesterbro, om det største konkrete problem på Vesterbro ikke er anvendelsen af politivedtægtens forbud mod at opholde sig på gaden. Det må være et af de problemer, som hr. Tom Behnke i sin tidligere praksis som politiassistent må være stødt ind i, og jeg vil godt høre, om hr. Tom Behnke i givet fald vil støtte, at vi forsøger at presse ministeren, så vi får en anden forvaltning af den bestemmelse.

Tom Behnke (FP):

Nej, jeg er ikke enig i, at det er det største problem for de prostituerede. Den erfaring, som jeg har gjort, er, at det største problem er, at man med lovgivningen går ind og siger, at de prostituerede er kriminelle. Dermed føler de sig kriminelle, og dermed begynder de også at blive mere opgivende over for mange andre ting her i samfundet.

Jeg mener, vi skal fastholde bestemmelserne i politivedtægten om, at man ikke må være til væsentlig ulempe for forbipasserende og omkringboende, som det så flot hedder, for det nytter ikke noget, at vi siger, at man har personlig frihed til at være prostitueret, hvis det samtidig betyder, at man dermed må genere de mennesker, der bor i gaden, ved sin prostitution.

Det er jo personlig frihed under ansvar, og man må ikke være til væsentlig ulempe for andre, og det er de gade prostituerede. Vi ved jo, hvordan det er i de gader, hvor de gade prostituerede opholder sig. For det første er der rodeokørsel med biler, der kører igennem gaderne, og for det andet kan man som almindelig borger ikke gå på de gader uden at blive antastet. Det er ikke hensigtsmæssigt, og derfor mener jeg, at politivedtægten bestemmelse om, at man ikke må være til væsentlig ulempe for forbipasserende og omkringboende, skal fastholdes.

Man kan så også lige tilføje: Hvem er det egentlig, der er gade prostitueret i Danmark? Det er jo ikke dem, der tjener 2.000 kr., 3.000 kr. eller 4.000 kr. eller mere i timen. De er jo helt nede på det lave niveau, hvor vi taler om misbrugsproblemerne, hvor vi taler om de mindreårige, og hvor vi taler om dem, som er allernederst på rangstigen inden for prostitutionsmiljøet. I virkeligheden er det mange af dem, der er gade prostituerede, som jeg mener vi skal hjælpe til at lade være med at være prostituerede, for jeg tror ikke, de er det helt frivilligt.

Jann Sjursen (KRF):

Kristeligt Folkeparti er enig med regeringen i, at det er på sin plads med en ændring af straffelovens bestemmelser vedrørende prostitution.

Regeringen lægger hovedvægten på, at bestemmelserne i straffeloven alligevel ikke anvendes i praksis, hvorfor man lige så godt kan afkriminalisere prostitution. For Kristeligt Folkeparti er det mere afgørende, at hverken straffelovgivning eller anden lovgivning i forhold til de prostituerede er særlig konsekvent. For eksempel virker det helt grotesk, at også staten vil og skal tjene penge på seksuelle tjenesteydelser, sådan som det fremgår af Østre Landsrets dom den 28. maj i år, jf. lovforslagets bemærkninger.

Det afgørende for os er således, hvordan vi bedst hjælper de prostituerede. Vi havde derfor gerne fra Kristeligt Folkepartis side set, at det foreliggende lovforslag indgik i en samlet overvejelse om, hvorledes vi bedst kan bekæmpe prostitutionen i vort land, for det må være målsætningen. Prostitution er i den grad en krænkelse af det enkelte menneskes værd og psykisk invaliderende. Derfor må vi gøre en aktiv indsats for at bekæmpe prostitutionen og hjælpe den enkelte prostituerede til et liv, hvor han eller hun ikke skal leve af at sælge sin egen krop og sjæl med.

Spørgsmålet er så, om regeringens lovforslag bringer os nærmere det mål. Det er ikke Kristeligt Folkepartis opfattelse. Trods mange besværgelser både i lovforslaget og i debatten om, at dette lovforslag vil afkriminalisere og ikke lovliggøre prostitution, er det Kristeligt Folkepartis opfattelse, at lovforslaget i praksis legaliserer individuel prostitution og dermed egentlig - selv om jeg godt ved, det ikke er hensigten fra forslagsstillerens side - alligevel for os at se lader de prostituerede i stikken.

Vi er enige i, at det ikke er offeret, altså den prostituerede, der skal sættes i fængsel, men vi er bestemt ikke enige i, at samfundet ikke skal være forpligtet til at sørge for at få de prostituerede over i et andet erhverv, sådan som jeg faktisk mener, at straffelovens bestemmelse vedrørende løsgængeri kan forstås.

Jeg mener, at vi burde overveje reelle alternativer til blot at sløjfe § 199. Vi ønsker et forbud, hvor sanktionen så kunne være et påbud om at indgå i et samarbejde med de sociale myndigheder og/eller private hjælpeorganisationer. Sammen med den prostituerede skulle der så laves en form for handlingsplan for, hvordan vedkommende kunne komme ud af prostitutionen. Det ville i langt højere grad forpligte os og myndighederne på en indsats i forhold til de prostituerede i stedet for med et pennestrøg at stryge § 199.

Regeringens forslag om at afkriminalisere prostitution får i praksis næppe nogen konsekvenser i forhold til de prostituerede, hverken holdningsmæssigt eller i forhold til den sociale indsats, som de har krav på. I forhold til politiets indsats betyder det heller intet. Den vil være der eller måske ikke være der, som den plejer.

Økonomiske konsekvenser har forslaget heller ikke. Det sidste synes jeg faktisk er bemærkelsesværdigt, for lovforslaget lægger jo op til, at kunderne til prostituerede under 18 år skal kriminaliseres, og hvis disse nye bestemmelser i straffeloven i modsætning til de nuværende skal håndhæves, ja, så burde det alt andet lige fordrer en tildeling af flere ressourcer til politiet.

Når det gælder netop spørgsmålet om at kriminalisere kunder til prostituerede, mener vi i Kristeligt Folkeparti, at regeringen med sit forslag sender et meget tvetydigt signal. Ved alene at kriminalisere kunder til prostituerede under 18 år har man jo også mere eller mindre sagt, at det er i orden at gå til en prostitueret, bare vedkommende er over 18 år. Jeg vil derfor gerne allerede nu bebude, at vi fra Kristeligt Folkepartis side vil stille ændringsforslag til andenbehandlingen, der fjerner aldersgrænsen. Alle kunder skal kriminaliseres, sådan som det i øvrigt også vil ske i Sverige fra 1. januar næste år. Vi vil også stille ændringsforslag vedrørende det, som andre ordførere har været inde på om køb af sex i enkeltstående tilfælde, så vi får præciseret dette spørgsmål. Lad mig til sidst gentage, at vi egentlig beklager, at regeringen ikke har forsøgt at komme med et samlet oplæg til, hvordan vi hjælper de prostituerede og ikke mindst, hvordan vi bekæmper den bredere bagmandsvirksomhed, der i dag tjener fedt på andre menneskers elendighed. Her tænker jeg bl.a. på den sociale hjælpeindsats, som ikke står mål med problemets omfang, selv om der er sket forbedringer i de seneste år, og jeg tænker også på indsatsen mod de lovgivningsmæssige bestemmelser i forhold til bl.a. annonceudbydere og boligudlejere. Derfor vil jeg godt afslutte mit indlæg med at tilkendegive, at vi fra Kristeligt Folkepartis side vil rejse en forespørgselsdebat om prostitution, hvor vi kan diskutere prostitution i en bredere og ikke kun i en strafferetlig sammenhæng. Det kan måske så også kombineres med et forslag, som blev fremsat tidligere på dagen, om interne høringer i Retsudvalgs- og Socialudvalgsregi, og som jeg synes er et udmærket forslag. Men vi kan altså med disse bemærkninger ikke støtte lovforslaget, som det ligger her fra regeringens side.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for en meget konstruktiv modtagelse af dette lovforslag og den meget grundige behandling, som jeg synes alle ordførere har givet lovforslaget her ved førstebehandlingen, også selv om man ikke er enig i den måde, hvorpå regeringen har grebet problemet an.

Indledningsvis vil jeg også gerne have lov at rose det medlem, der igennem de seneste år virkelig har arbejdet grundigt med spørgsmålet og arbejdet for, at der kunne fremsættes et lovforslag her i Folketingssalen om den vigtige problemstilling, som prostitution er, nemlig fru Else Marie Mortensen.

Fru Else Marie Mortensen har arbejdet for at få afkriminaliseret de nævnte prostituerede for derigennem at kunne komme ind med en social indsats, for det har altid ligget fast for hende, at en afkriminalisering i sig selv ikke kunne stå alene, men krævede, at der også blev foretaget en grundig indsats fra den sociale sektors side.

Det har også båret frugt. Siden 1996 er der sat en række initiativer i gang, som startede med sluseprojekterne ude i kommunerne, og som førte frem til, at der i Socialministeriet i 1996 blev lavet en kortlægning af problemet og problemets omfang, og at der i 1997 blev oprettet et landsdækkende center for forebyggelse og socialt arbejde for kvindelige og mandlige prostituerede, det såkaldte PRO-Center. Det viser med al tydelighed og burde også gøre det for Kristeligt Folkepartis ordfører, at regeringspartierne er helt enige i det udgangspunkt, som både hr. Jann Sjursen og andre ordførere har fremført i dag, at en afkriminalisering, det at fjerne de nuværende straffebestemmelser i straffeloven over for de prostituerede, ikke kan og ikke skal stå alene. Problemerne skal løses gennem en massiv indsats over for de mennesker i det prostituerede miljø, som har brug for samfundets støtte og hjælp til at komme ud af den sociale begivenhed, som nogle af dem befinder sig i, så her er vi helt enige. Vi er startet på det for flere år siden, og nu tager vi så skridtet til at fjerne det, som for norges vedkommende i det prostituerede miljø kan være en barriere for overhovedet at ville lukke op for, at den sociale sektor kan komme i nærheden af dem, nemlig at fjerne de gamle bestemmelser, som ikke længere håndhæves i straffeloven. Så jeg er glad for, at der ser ud til at være stort flertal på trods af, at der i løbet af debatten sneg sig en vis dobbeltmoralisk og måske lidt bornert konstatering af, at bestemmelserne ikke længere bliver anvendt. For der er ingen af ordførerne - hverken Dansk Folkepartis eller De Konservatives ordfører - der har anbefalet, at politiet igen begynder at håndhæve de gamle bestemmelser over for de

prostituerede og retsforfølge dem. Det har ingen foreslået. Men alligevel vil man altså ikke være med til at fjerne bestemmelserne; men det er vel mere for at pleje visse vælgere, som kan være nervøse for, at det her vil medføre, at vi gør prostitution til et lovligt erhverv. Men det er jo ikke tilfældet; det er jo ikke sådan, at denne afkriminalisering fører til en lovliggørelse af prostitution i forhold til anden lovgivning. Jeg er meget enig i, at der med hensyn til prostitution er en alarmerende udvikling. Og når jeg mødes med mine kolleger i EU og vi hører fra vore kolleger i Øst- og Centraleuropa, hvordan menneskehandel med kvinder og børn med henblik på sexudnyttelse er et voksende problem ikke blot i deres hjemlande, men i høj grad også som eksport til vores del af Europa, forstår vi, at der virkelig er god grund til, at EU har sat menneskehandel på dagsordenen - og ikke alene sat den på dagsordenen, men også sat konkrete projekter i gang i EU-regi, bl.a. STOP-programmet, som bidrager til at dæmme op for menneskehandel med kvinder og børn med henblik på seksuel udnyttelse. Så regeringen og jeg er enige i, at her bør vi både nationalt og internationalt tage skridt til at ramme de bagmænd, der koldt og kynisk spekulerer i at sælge kvinder og børn med henblik på seksuelt misbrug. Så der skal ikke herske tvivl om, at regeringen har samme optagethed af det problem, som flere ordførere har givet udtryk for. Fru Karen Rønde var prisværdigt klar i sin ordførertale på Venstres vegne i dag, og det vil jeg gerne takke for. At ordførerne taler klart, fremmer nemlig muligheden for også at have egentlige forhandlinger her i salen. Og når fru Karen Rønde så spørger, hvad det egentlig skal hjælpe, at vi nu i det her lovforslag nykriminaliserer kunder til unge prostituerede under 18 år, når det ikke gælder i førstegangstilfælde, vil jeg sige, at det jo er af hensyn til, at der skal være tale om egentlig prostitution, altså om seksuel omgang med en person, der ernærer sig helt eller delvis ved prostitution. Det er jo ikke meningen med lovforslaget her, at vi vil kriminalisere den unge mand, der har et førstegangsförhold til en kvinde på 16-17 år, fordi der heri indgår en eller anden modydelse for den seksuelle akt, eller at der så er tale om noget, som politiet skal håndhæve med efterfølgende strafforfølging. Der skal altså være tale om, at kunden er klar over, at han har et forhold til en, der ernærer sig helt eller delvis ved prostitution. Og det, at vi nykriminaliserer dette forhold, skal have den præventive virkning, som jeg er enig med fru Karen Rønde i er hele formålet med det her, i og med, at kunder til prostituerede får klart og massivt forklaret her fra Folketinget, at det vil vi ikke acceptere, og at vi vil have lov til at beskytte unge mennesker under 18 år mod at begynde at gå på gaden som prostituerede. Over for dem, der er nervøse for politiets ressourcer til at håndhæve og retsforfølge det her, kan jeg oplyse, at vi har indhentet oplysninger fra Sverige om, hvordan det er gået i Sverige efter den nykriminalisering af kønslig omgang med personer under 18 år, som fandt sted for nogle år siden. Og erfaringen fra Sverige er, at det har haft en meget stor præventiv virkning, og det viser sig på den måde, at der stort set ikke har været nogen sager, hvor man har anvendt nykriminaliseringsbestemmelsen i praksis. Men efter at man har kriminaliseret det, har man til gengæld sat en massiv social indsats ind over for de unge prostituerede for at få dem væk fra gaden. For dem, der arbejder i det miljø, tror jeg ikke det vil være noget problem at afdække, om det drejer sig om en, der ernærer sig helt eller delvis ved prostitution, altså om det er en enkelt gang eller det er en egentlig levevej. Det ved man godt hos de sociale myndigheder og i politiet, hvor man kender det prostituerede miljø. Og jeg tror, at de politifolk, der har haft ordet her fra talerstolen i kraft af, at de er ordførere for deres partier, kan nikke genkendende til den beskrivelse: at man er klar over, om det drejer sig om mennesker, der ernærer sig helt eller delvis ved prostitution. Så jeg er glad for, at der fra mange ordføreres side var tilsagn om, at vi også her i Danmark vil leve op til den udvikling, der er i forhold til FN's børnekonvention, så man også med hensyn til det her spørgsmål mener sig forpligtet til at bidrage til at beskytte børn og unge mennesker under 18 år mod en levevej som prostitueret. Jeg tror, det er ordene. Og jeg kan erklære mig enig med fru Anne Baastrup og andre, der har sagt, at vi skal videre ad den vej og sikre, at der er tilstrækkelige sociale hjælpeforanstaltninger, og jeg er sikker på, at når PRO-Centret har gennemført sin treårige forsøgsperiode, kan vi vende tilbage til drøftelser med socialministeren og andre ministre om, hvordan vi så kommer videre med hensyn til at sikre, at der er et tilstrækkeligt netværk, der kan hjælpe de mennesker i det prostituerede miljø, som har brug for hjælp.

Karen Rønde (V):

I Venstre er vi stadig væk meget kede af, at beskyttelsen ikke indtræffer, selv om der kun er tale om, at en mindreårig sælger sex én gang. Fordi justitsministeren i det her lovforslag og især i bemærkningerne taler så meget om, hvor vigtigt det er at beskytte mindreårige imod seksuelt misbrug i form af børneprostitution og børneporno, kan jeg ikke forstå, at man ikke vil beskytte den mindreårig, der starter sin karriere med at sæl-

ge seksuelle ydelser, bare fordi den pågældende er under 18 år. Jeg synes helt klart, det er et problem, at der skal være tale om en mere eller mindre regelmæssige virksomhed, for hvor reel er beskyttelsen så for den 16-årige, der begynder på at sælge sex? Og jeg vil gerne høre justitsministeren, om han ikke er bange for den spekulation, der kan komme i, at det ikke er kriminelt at købe sex af en mindreårig første gang, anden gang eller tredje gang.

Peter Skaarup (DF):

Jeg siger tak for ministerens meget fyldige besvarelse, men jeg synes alligevel, der var et par ting, som ikke blev berørt, men som der så blev spurgt om af ordførerne. En af tingene var, at Dansk Folkeparti spurgte, om man fra regeringens side så vil være velvilligt indstillet over for de sociale organisationer, f.eks. Reden, der gør et godt stykke arbejde, og som vel i virkeligheden kan afhjælpe mange af de her problemer, hvis de får de rette midler at arbejde med.

Og ministeren sagde, at man i Sverige har oplevet, at der faktisk ikke er nogen, der har overtrådt de her bestemmelser, idet det er sådan, at der ikke er nogen sager med personer, der har haft samkvem med prostituerede under 18 år. Men realiteten er vel nok, at det store problem er, at det heller ikke i Sverige har været muligt at håndhæve bestemmelserne på det her område, og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ministeren: Hvordan vil instruktionen for politiet være med hensyn til håndhævelsen af det her? Hvordan skal de tackle problemet, når det kommer til deres kendskab, at der altså i flere tilfælde har været samkvem med en person under 18 år?

Jann Sjursen (KRF):

Ministeren henviste i sin besvarelse til de gode svenske erfaringer med at kriminalisere kunder til prostituerede under 18 år. Men nu er det jo sådan, som jeg var inde på i min ordførertale, at i Sverige har man truffet beslutning om at kriminalisere alle kunder. Og med de gode erfaringer, som man nu i Sverige vælger at bygge på ved fra den 1. januar 1999 at kriminalisere alle kunder, altså de gode erfaringer, som regeringen har lyttet til og hældet sit hoved til i forbindelse med forberedelsen af dette lovforslag, vil jeg da spørge ministeren, om man ikke også her overvejer at kriminalisere alle kunder og ikke bare de kunder, som udnytter prostituerede under 18 år, og i modsat fald, hvad argumenterne så er for, at man ikke i den sammenhæng vil lytte til de svenske erfaringer, som man nu går videre med.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg tror, at jeg over for fru Karen Rønne har udtrykt regeringens opfattelse med hensyn til nykriminalisering: at vi altså mener, at der skal være tale om, at det er en person, der ernærer sig helt eller delvis ved prostitution, for at man skal kunne retsforfølge den, der har været hos den prostituerede, altså kunden, med de straffebestemmelser, der er i lovforslaget. For hvis der er tale om, at man allerede vil strafforfølge kunden første gang, får vi det dilemma, at den 18-årige unge mand, der har et forhold til en person på 16 eller 17 år, hvilket jo ikke er unormalt i forhold til, hvornår man i dag almindeligvis har sin seksuelle debut, og der i den forbindelse indgår en eller anden form for modydelse - og det behøver ikke nødvendigvis at være penge, men kan være et par nye sko eller en middag, eller hvad ved jeg - er det jo ikke meningen at vi vil kriminalisere. Men hvis det er en kvinde eller en mand, der har udviklet det dertil, at den pågældende lever helt eller delvis af sine seksuelle ydelser, så er det, kunden bliver kriminaliseret, for så må kunden også vide, at det ikke bare er, fordi den prostituerede ønsker en eller anden form for modydelse, men det er en levevej, vedkommende er på vej ud i eller har. Og det er dér, der er tale om, at det er prostitution, af hensyn til beskyttelsen af unge mennesker under 18 år, som vi jo som samfund har en lang række forpligtelser til at beskytte, også ifølge FN's børnekonvention. Hr. Peter Skaarup, som spørger, om regeringen er velvillig over for at støtte sociale initiativer over for de prostituerede, kan jeg kun besvare bekræftende: Det er vi, og det har vi været siden 1996. Og det er først under den nuværende regering, der faktisk har været sat initiativer i gang af social karakter over for de prostituerede. Så dér viser historien, at det er regeringen. Til hr. Jann Sjursen vil jeg sige, at det er rigtigt, at der har været en rapportering til os i forbindelse med den lovpakke, som blev behandlet i Riksdagen den 29. maj i år, og hvor der var en redegørelse for erfaringerne med den nykriminalisering af kønslig

omgang med personer under 18 år, som fandt sted i Sverige for flere år siden, og hvor der var opregninger af de positive erfaringer med nykriminaliseringen, som klart viste, at det havde haft en præventiv virkning, at man havde kriminaliseret kundeforholdet til prostituerede under 18 år. Men at gå videre derfra til at overføre de nye svenske bestemmelser, som ikke er trådt i kraft endnu - hvilket hr. Jann Sjursen også har påpeget - er regeringen ikke indstillet på.

Tom Behnke (FP):

Det er en utrolig vigtig del af forslaget, vi diskuterer i øjeblikket, og jeg er enig med justitsministeren i, at de prostituerede for så vidt er meget nemme at identificere, for man skal ikke have arbejdet i miljøet i ret mange timer, før man ved, hvem der er de prostituerede, og hvem der ikke er det; så det er ikke svært. Det svære er koblingen mellem, at der på den ene side skal være tale om en person, der *er* prostitueret, og på den anden side en kunde, som er *klar* over, at der er tale om en prostitueret, og som ikke bare har været kunde hos den prostituerede én gang, men flere gange.

Det er den kobling, der gør, at det begynder at blive svært, for hvis kunden måske kun besøger den prostituerede hver fjerde eller sjette måned, hvordan skal politiet så bevise, at der er en sammenhæng mellem tingene? Så skal man jo til at foretage registreringer af, hvor tit kunderne kommer hos de prostituerede, der er under 18 år, og sådan noget. Og så ved jeg godt, at vi allerede er ovre i det næste punkt på dagsordenen i dag, men det er jo dér, dilemmaet opstår, og dér er det, jeg egentlig synes vi allerede har tabt det, der var meningen med den bestemmelse. For meningen var jo, at der ikke skulle være nogen under 18 år, der var prostitueret, og at vi, hvis de *er* prostituerede, skulle tage fat i dem fra de sociale myndigheders side af og få dem ud af prostitutionsmiljøet ganske hurtigt. Og derfor kan det godt være, at det er en lidt filosofisk diskussion om, hvorvidt det overhovedet kan lade sig gøre.

For mig at se er det vigtige i det den signalværdi, der ligger i, og at vi, i det omfang det kan lade sig gøre at bevise forholdet, kan straffe kunderne. Og jeg tror, det ganske sjældent vil komme på tale, specielt hvis de øvrige myndigheder er klar til at løfte deres del af opgaven, nemlig at få de unge prostituerede ud af miljøet.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

BILAG C FORSLAG OM FRIT LEJDE FOR PROSTITUEREREDE

Forslag til folketingsbeslutning om frit lejde for prostituerede

Af: Pernille Vigsø Bagge (SF), Astrid Krag (SF), Ole Sohn (SF), Yildiz Akdogan (S), Mette Frederiksen (S), Lene Hanen (S), Line Barfoed (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Fremsat: 16.12.2008.

Forslag sættes til forhandling.

Ministertale - Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Prostitution hører til blandt vore tungere sociale problemer, fordi nogle prostituerede ender i en fastlåst situation, som kan være skadelig for hende eller ham. Der er ingen tvivl om, at mange prostituerede kæmper med en bred vifte af sociale og menneskelige problemer. Desuden kan der være risiko for social udstødelse og marginalisering, for vi ved, at mange prostituerede har svært ved at komme ud af prostitutionen. Jeg har derfor også stor sympati for intentionen bag det fremsatte forslag til folketingsbeslutning, nemlig at få de prostituerede, der ønsker det, ud af prostitution.

Men her skiller vandene så også, for efter regeringens opfattelse - og da i øvrigt også den tidligere SR-regerings opfattelse - skal der andre virkemidler til end at undtage prostituerede fra den gældende skatte- og sociallovgivning. Snyd og fortelser om indtægter fra arbejde til de respektive myndigheder - det være sig SKAT eller kommune - er i min optik snyd og fortielse. Man kan kalde det underdeklareret indkomst, men man kan også kalde det sorte penge, og i den sammenhæng er det uden betydning, om vi taler om indtægter ved prostitution eller andre former for indtægter.

Regeringen arbejder ihærdigt på at komme sort arbejde til livs. Vi ønsker at stoppe sorte indtægter og gøre dem hvide. Jeg er ikke skatteminister, så i min butik går indsatsen på at forhindre misbrug af de sociale ydelser, f.eks. ved at folk har en uregistreret indtægt ved siden af, som de ikke fortæller de offentlige myndigheder om. Af samme grund har vi indført skærpede sanktioner for bl.a. kontanthjælpsmodtagere, der udfører sort arbejde. Vi mener, at det er et skråplan, at visse indtægtskategorier, der i nogle tilfælde medfører efterfølgende sociale problemer, skal have en særstilling og fritages fra gældende lovgivning. Jeg skal ikke filosofere over, hvad man ellers kunne tænke sig at undtage, men det rummer unægtelig tankevækkende perspektiver. Det strider i hvert fald mod min retsfølelse, hvis snyd med offentlige midler ikke får konsekvenser, blot fordi man har bestridt et bestemt erhverv. Noget helt andet er, at vi jo ikke ved, om et så drastisk skridt, som forslaget er udtryk for, overhovedet vil virke, ikke sådan at forstå, at skattefrihed ligefrem skulle tiltrække nye udøvere. Efter regeringens opfattelse er det nogle helt andre midler, vi skal tage i brug for at hjælpe de prostituerede, der ønsker at komme ud af prostitution.

Velfærdsministeren har i forbindelse med tidligere debatter været inde på flere af de muligheder, der eksisterer i dag, senest i forbindelse med behandlingen af B 43 om en dansk prostitutionspolitik. Velfærdsministeren og jeg har også i besvarelsen af en række spørgsmål om emnet været inde på, hvordan vi kan hjælpe de prostituerede. Her vil jeg bl.a. pege på behovet for, at vi prioriterer vores indsats på det sociale og sundhedsmæssige område.

I den forbindelse er den kommunale rådgivning over for prostituerede et væsentligt element. Serviceloven sikrer allerede i dag, at kommunerne giver personer med særlige sociale problemer tilbud om gratis rådgivning. Tilbuddet om rådgivning omfatter også opsøgende arbejde, der skal nå ud til mennesker, som ikke selv henvender sig. Kommunernes rådgivningstilbud skal være åbne, og de kan, medmindre der skal træffes en afgørelse eller der skal udbetales en ydelse, være anonyme.

I rådgivningen indgår hjælp til afklaring af personlige forhold og ressourcer. Det kan f.eks. være vejledning om mulighederne for at få kontanthjælp, aktivering, revalidering eller førtidspension, hvis det almindelige arbejdsmarked ikke er en umiddelbar mulighed. Det vil også blive vurderet, om der er behov for psykologbi-stand eller andre behandlingstilbud. Inden for den gældende lovgivning kan der endvidere rådgives om even-

tuelle muligheder for gældssanering m.v., alt sammen hjælp, der kan understøtte den enkeltes ønske om at komme ud af prostitution.

Regeringen lancerede i 2005 handlingsplanen »Et andet liv«. I den forbindelse blev der oprettet et landsdækkende kompetencecenter for prostitution, der har som opgave at samle viden og ekspertise på området. Det sker gennem opsøgende arbejde og rådgivning i prostitutionsmiljøet samt ved undervisning af medarbejdere, der beskæftiger sig med udsatte unge. Centeret fungerer desuden som brobygger mellem de prostituerede og den offentlige myndighed.

Forankringen uden for kommunalt regi blev netop etableret, fordi erfaringerne viste, at en opsøgende social og støttende indsats på prostitutionsområdet havde størst effekt, når det skete uden indblanding fra myndigheder og uden indberetning til socialforvaltningen. Vi har således allerede taget højde for, at det kan være svært som prostitueret at rette henvendelse til kommunen, hvis man modtager en eller anden form for offentlig ydelse, som man ikke er berettiget til. Men med initiativerne i handlingsplanen har vi gjort det uden de voldsomme lovgivningsmæssige konsekvenser, som forslagsstillerne lægger op til med frit lejde-ordningen.

Forslagsstillerne henviser i bemærkningerne til beslutningsforslaget til den handleplan målrettet prostituerede, den såkaldte exitpakke, som Københavns Kommune har indført over for prostituerede. Som jeg har forstået det, sikrer Københavns Kommune med pakken, at de prostituerede bliver gjort bekendt med, at de har mulighed for at få anonym støtte og vejledning til at komme ud af prostitutionen. De prostituerede får tilbudt en anonym indgang i såvel jobcentre, socialcentre og rådgivningscentre og mulighed for samtale med en rådgiver, der har socialfaglig viden om prostitution. Det er alt i alt en række gode initiativer, der ligger i god forlængelse af servicelovens sigte. Exitpakken fra Københavns Kommune viser, at det er muligt at tage initiativer, der kan hjælpe en sårbar gruppe uden at bøje og dispensere fra et grundlæggende princip om, at sort arbejde er uacceptabelt. Jeg synes, det er positivt, at initiativer i kommunerne og initiativerne i handlingsplanen kan understøtte og supplere hinanden.

Selv om jeg kun har lovord til overs for exitpakken fra København, har vi jo endnu til gode at se, hvilken effekt den får. Jeg mener derfor heller ikke, at der er basis for, som forslagsstillerne lægger op til, at forpligte alle kommuner til at implementere netop denne handlingsplan.

Forslagsstillerne har efterlyst den vejledning til sagsbehandlere, som blev varslet i handlingsplanen for 2005. Jeg kan oplyse, at vejledningen, som hedder »Aspekter ved prostitution«, vil blive udgivet af Servicestyrelsen i løbet af februar i år, altså i denne måned. Vejledningen er fortrinsvis rettet mod kommunale sagsbehandlere eller andre personer, som i anden sammenhæng kommer i kontakt med kvinder i prostitution.

Initiativerne til at hjælpe prostituerede ud af prostitution må efter regeringens opfattelse være båret af principperne om hjælp til selvhjælp inden for lovens rammer. Derimod hverken kan eller vil regeringen være med til at fjerne konsekvenserne af skattesnyd og socialt bedrageri.

Regeringen indstiller derfor, at det fremsatte forslag om en frit lejde-ordning til prostituerede forkastes.

Line Barfod (EL):

Først er jeg simpelt hen bare nysgerrig efter at vide, hvorfor det er beskæftigelsesministeren, der er blevet minister på det her forslag om ansvaret for regeringens indsats mod prostitution, hvorfor handlingsplanen osv. er blevet flyttet over til beskæftigelsesministeren. Det synes jeg er væsentligt at få afklaret. Jeg synes i hvert fald, at det er noget besynderligt, men det håber jeg at ministeren kan svare på.

Den næste, jeg gerne vil høre om, er det her med, at ministeren siger, at der overhovedet ikke skal skelnes imellem, om man har snydt, fordi man er ude i store problemer og er ude i prostitution og andre tilfælde. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvordan det hænger sammen i en regering, hvor ministre godt kan gå ud og bruge af skatteborgernes penge og så bare sige undskyld, uden at det har nogen konsekvenser, og politichefer kan komme til at bo på skatteborgernes regning, uden at det har nogle konsekvenser, men når det er mennesker, der er ude i store sociale problemer, siger man: Her er der ingen nåde, der skal overhovedet ikke skelnes i forhold til andre former for sort arbejde. Der skal ikke være nogen som helst mulighed for andet, end at de bare skal straffes. Den holdning forstår jeg simpelt hen ikke.

Ministertale - Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg tror, at grunden til, at jeg står som minister, er, at hovedindholdet i det her forslag jo er at fritage prostitueredes indtægter fra det almindelige princip om, at man ikke kan få indkomst, samtidig med at man hæver offentlige ydelser. Så det tror jeg er årsagen til, at jeg står her i dag. Det er simpelt hen ud fra det princip, at jeg jo er minister for udbetaling af kontanthjælp og lignende, som jo er nogle af de ydelser, som vil komme i spil, hvis det her beslutningsforslag måtte blive vedtaget.

For så vidt angår det andet, er der ikke indført nogen særregler for nogen i det her land. Der gælder de samme lovregler for politichefer som for folketingsmedlemmer som for borgmestre som for cykelsmede, og hvem det ellers måtte være.

Line Barfod (EL):

Jamen så må mennesker, der gerne vil ud af prostitution, vel også bare kunne slå ud med armene og sige: det var en fejl - og så på den måde slippe for at få en straf. Det synes jeg da ville være udmærket, og jeg vil meget gerne, at man kunne udvise storsind i den situation. Det er sådan set det, som beslutningsforslaget lægger op til, nemlig at samfundet udviser storsind over for mennesker, der er ude i store problemer, og som ønsker at få hjælp til at få det bedre. Jeg synes sådan set, at det er bedre, at man i et samfund gør det over for nogle af dem, der virkelig har store problemer, end at man gør det over for dem i toppen. Så det glæder mig da, hvis det er det, som ministeren lægger op til.

Ministeren var jo sådan set - som jeg hørte det - meget positiv over Københavns Kommunes strategi, og jeg skal bare høre, om ministeren gerne vil være med til at opfordre andre kommuner til at gøre det samme. Jeg kunne forstå, at ministeren gerne lige vil se resultaterne, men ellers er ministeren positiv, har jeg forstået.

Ministertale - Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Mit synspunkt er jo, at alt, hvad man kan gøre for at hjælpe i den her sag, skal man selvfølgelig gøre. Det, jeg tog forbehold over for, var to ting:

Punkt 1: Vi har endnu ikke set resultaterne af Københavns Kommunes exitpakke.

Punkt 2: Derfor vil vi ikke nu gøre det obligatorisk for kommunerne at indføre den.

Men jeg synes da, det er fint, hvis andre kommuner vil følge i Københavns Kommunes fodspor.

Yildiz Akdogan (S):

Tak for det. Jeg synes egentlig, at jeg gerne vil kreditere ministeren, fordi han indledte sin tale med at sige, at han var sympatisk indstillet over for forslaget med at hjælpe nogle kvinder, der er udsatte, og at man selvfølgelig skal forholde sig til, at der skal gøres noget ved det. Så den kreditering skal han have.

Men ministeren fremhævede også med hensyn til det sociale og sundhedsmæssige aspekt, at det skulle være i fokus. Det er jeg enig med ham i. Men der er selvfølgelig også et økonomisk aspekt i det. Når man tænker på, at 80 pct. af de her kvinder tvinges ud i prostitution på grund af økonomiske problemer, er det også værd at tænke på, hvad vi kan gøre for netop at hjælpe den her udsatte gruppe.

Ministeren nævnte, at der er den her handlingsplan »Et andet liv«. Jeg ved ikke, om ministeren er bekendt med, at siden »Et andet liv« blev fremlagt, er antallet af prostituerede øget med tusind, så det tyder på, at der altså er noget, der skal gøres, og noget, der skal handles, netop med udgangspunkt i ministerens egen konkrete pointering af, at det er et socialt og sundhedsmæssigt, men også et økonomisk problem, der skal tages hensyn til.

Det kan godt være, at vi ikke har set nogen resultater, men man må også gerne tænke lidt præventivt, især når man kan se, at antallet af prostituerede er øget med tusind.

Ministertale - Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Men jeg tror da, at alle er optaget af at hjælpe mennesker ud af tvangssituationer, ud af social nød, men hovedindholdet i det her forslag er, at man skal kunne fritage sort arbejde i den her situation, sådan at man samtidig kan hæve kontanthjælp og have indtægter ved sort arbejde. Og der tror jeg at vores samfund er bedst tjent med, at vi holder en ren linje og siger: Vi kan ikke have socialt bedrageri. Og derfor må vi jo koncentrere os om, hvordan vi kan hjælpe de prostituerede på anden måde.

Yildiz Akdogan (S):

Jeg ved godt, at det måske er lidt for nemt at sige, at det er socialt bedrageri, men hensigten med det her er jo ikke at drive folk ud i at begå socialt bedrageri. Hensigten med forslaget er jo netop at prøve at imødekomme en gruppe, der er så socialt dårligt stillet og meget, meget ressourcetsvag, og prøve at give dem en håndsrækning, en eller anden form for hjælp, der kan gøre, at de kan komme ud af det. Ministeren behøver jo næppe nogen beviser; han kan bare tage en lille tur omkring Skelbækgade, så vil han jo se, at der trænger til at blive handlet, for der er et problem her.

Ifølge ministeriets egen hjemmeside og rapporter er der tale om tusind kvinder på to år. Det synes jeg måske er værd at tænke meget på, i forhold til hvad der kan gøres for de her kvinder.

Ministertale - Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg deler den samme bekymring for de prostituerede; jeg mener bare, at den metode, der er anvendt her, er forkert. Det kan ikke være sådan, at vi forlader princippet om, at man ikke kan begå socialt bedrageri, altså have indkomst, samtidig med at man hæver understøttelse eller kontanthjælp. Der tror jeg vi er nødt til at være meget skarpe og sætte en grænse. For hvis man gik ind på tankegangen, så kunne man jo nævne mange grupper, hvor man kunne spørge, om ikke de skulle have lov til at arbejde sort, og om ikke de skulle have lov til at hæve kontanthjælp samtidig. Jeg tror, det er et skråplan, og derfor afviser regeringen det her forslag.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Tak. Jeg vil da også gerne kvittere for ministerens velvilje over for forslaget, men jeg er nødt til at spørge: Hvad er det for nogle andre grupper, som kan sammenlignes med den her gruppe? Hvad er det lige præcis for nogle grupper, ministeren sigter til?

Så synes jeg måske, der er noget selvmodsige i, at ministeren i sin tale siger, at det er rigtig godt, at det er kompetencecentre, der varetager støtten af de prostituerede, og netop ikke kommunerne, hvorefter ministeren så roser den kommunale pakke i København. Altså, der er en god pointe i, at det netop er kommunerne, der gør det, fordi de ved noget om det her. Vi er nogle, der bor i Nordvestjylland, hvor det faktisk sejler med bordeller, og her er der rigtig mange kvinder, der har langt til et kompetencecenter, der kan hjælpe dem.

Én ting er handlingsplanen, noget andet er Servicestyrelsens bog om prostitution, der udkom her forrige år, hvor der står, at behovet for penge generelt angives som den absolut væsentligste årsag til at fortsætte og vende tilbage til prostitution. Ministeren taler selv om andre virkemidler. Hvilke andre midler af økonomisk karakter mener ministeren man kan sætte ind med over for den her gruppe?

Ministertale - Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Man kunne forestille sig narkomaner, der sælger narkotika og har indtægter ved salg af narkotika - skulle de så samtidig kunne hæve offentlige ydelser, og ville vi legitimere det og sige, at det er o.k. at sælge narko og så hæve kontanthjælp samtidig? Jeg tror rolig, man kan nævne en lang række grupper, om hvem man kan sige, at de er langt, langt ude, og der tror jeg bare ikke, at løsningen er at legitimere, at de kan sælge narko, samtidig med at de kan hæve kontanthjælp.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Når det fremgår af både handlingsplanen »Et andet liv«, som regeringen selv er kommet med, og bogen »Prostitution i Danmark«, som er blevet til i Socialministeriet under den her regering, at det økonomiske problem er altoverskyggende i forhold til at få de her mennesker ud af prostitution, hvad er det så for nogle andre virkemidler, ministeren sigter til? Det er ikke de kompetencecentre, der har formået at få folk ud af prostitution, kan vi se af de tal, fru Yildiz Akdogan refererede til. Hvilke andre virkemidler i økonomisk henseende mener ministeren så at vi kan benytte os af?

Ministertale - Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Vi kan da hjælpe mennesker på mange områder. Hvis det er uddannelse, der er problemet, kan vi jo hjælpe folk ind i uddannelse, og så kan de modtage støtte til uddannelse ligesom andre mennesker. Det kan være, at det måske er et arbejde, der er tale om; det kan være, at det er kurser inden for arbejdsmarkedsområdet, der er tale om. Så der er da en bred vifte af muligheder. Jeg synes bare, at der er en streg i sandet her, hvor vi siger, at vi vil legitimere sort arbejde. Det synes jeg er at overskride en grænse, og det tror jeg er et skråplan.

Sophie Løhde (V):

Prostitution findes i dag i mange forskellige former, men fælles er dog, at prostitution jo som oftest har dybt skadelige følgevirkninger for den enkelte af såvel psykisk, social, sundhedsmæssig som økonomisk karakter. På den baggrund er det jo også svært at være uenig i en intention om at få de prostituerede, som måtte ønske det, ud af prostitution.

Når det så er sagt, finder vi det i Venstre dybt problematisk at indføre den frit lejde-ordning, som forslagsstillerne i dag lægger op til. Hvis vi skærer ind til benet i det her frit lejde-forslag, er det jo reelt et grundlæggende spørgsmål om, hvorvidt vi som samfund er villig til at legitimere socialt bedrageri eller ej.

For Venstre er det ikke et svært spørgsmål at besvare og dermed også sagt, at vi mener, at det er en glidebane, vi kommer ind på, hvis vi begynder at vende det blinde øje til socialt bedrageri. Det vil i hvert fald være i strid med ethvert princip om, at snyd med offentlige midler ikke er acceptabelt, og derfor må vi altså holde fast i et princip om, at der er lighed for loven.

Derudover kan jeg ikke lade være med at undre mig over ambitionerne for et samfund som det danske, hvis den eneste og bedste vej ud af samfundets problemer blot er, at vi skal legitimere socialt bedrageri. Man fristes næsten til at spørge forslagsstillerne om, hvad der bliver det næste, herunder spørge om, hvor mange personer vi som samfund skal acceptere og legitimere begår socialt bedrageri.

Derudover vil jeg også gøre opmærksom på, at der allerede på nuværende tidspunkt foreligger en række muligheder for at eftergive prostituerede deres gæld. Disse muligheder er endda så sent som sidste år yderligere blevet forbedret. På det konkrete plan tæller det eksempelvis på plussiden, at hvis en borger selv ønsker at gøre op med sin fortid og etablere ordentlige forhold, f.eks. i forbindelse med skatteindbetalinger, bliver der set med mildere øjne på det. Det betyder også, at det er op til myndighederne i hvert enkelt konkret tilfælde at vurdere, om gælden skal eftergives. Sådan mener vi, at det skal blive ved med at være. En automatisk eftergivelse af gæld for socialt bedrageri, som forslaget lægger op til, bliver ikke Venstres politik.

Set med Venstres øjne skal der andre initiativer og virkemidler til for at få de prostituerede, som ønsker det, ud af prostitution end at undtage dem fra social- og skattelovgivningen. Sådan havde den daværende SR-regering det da også tidligere, men nu kan vi forstå, at i hvert fald den ene part har ændret holdning og dermed også tilgang til løsningen af problemerne.

Forslagsstillerne ønsker endvidere at pålægge regeringen at sikre, at alle kommuner udarbejder og implementerer handlingsplaner på prostitutionsområdet. Ligesom ministeren redegjorde for i sin tale, vil jeg også henlede opmærksomheden på bl.a. servicelovens § 12, som betyder, at kommunerne skal give personer med sociale problemer tilbud om gratis rådgivning, og tilbuddet om rådgivning skal også omfatte opsøgende arbejde for at nå ud til grupper, som må formodes ikke selv at henvende sig. Rådgivningstilbuddet skal være åbent og kan, hvis der ikke er behov for en ydelse eller for at træffe en afgørelse, være anonymt.

Regeringen lancerede endvidere som bekendt i 2005 handlingsplanen »Et andet liv«, der også indeholder en række konkrete forslag til, hvordan en bedre indsats kan skubbes i gang, ligesom der blev fastsat en permanent bevilling i forbindelse med det års satspuljeforhandlinger.

Som ministeren også allerede har været inde på i sin tale, blev der i forlængelse heraf oprettet et landsdækkende kompetencecenter for prostitution, der effektivt giver os en viden på området, og som samtidig er medvirkende til at bygge bro mellem den prostituerede, den offentlige myndighed og tilbuddene. Gennem de 4 år, som kompetencecenteret har eksisteret, har centeret screenet 96 af landets 98 kommuner. I 60 af de 96 kommuner er der fundet massageklinikker og lignende, og i 36 kommuner er det ikke tilfældet.

Blandt andet på den baggrund må jeg altså tilstå, at det forekommer mig temmelig voldsomt, at forslagsstillerne vil forpligtige samtlige kommuner til at implementere den såkaldte exitpakke, der stammer fra Københavns Kommune. Exitpakken er et rigtig godt initiativ, som fortjener stor ros og er et godt eksempel på, hvordan man kan opbygge et forløb for prostituerede, der gerne vil ud af miljøet - en løsning, som der jo i øvrigt også inden for lovgivningens nuværende rammer intet er til hinder for at alle andre kommuner i Danmark kan implementere i morgen. Der er altså ikke noget herinde fra Folketinget, der betyder, at en kommune ikke kan gøre det samme, som Københavns Kommune gør i dag.

Herudover synes jeg også, at vi mangler at få nogle konkrete erfaringer fra exitpakken. Som forslagsstillerne selv skriver i bemærkningerne til forslaget, har kommunen endnu ikke modtaget nogen henvendelser, og på den baggrund forekommer det jo også en anelse drastisk at udbrede noget, som ikke har fundet anvendelse i praksis. Derfor er vi i Venstre også af den opfattelse, at det er for tidligt at kræve modellen udbredt til hele landet, sådan som forslagsstillerne lægger op til.

Jeg kan på baggrund af de faldne bemærkninger meddele, at Venstre ikke kan støtte det fremsatte beslutningsforslag.

Yildiz Akdogan (S):

Ordføreren henviste til rapporten »Et andet liv«. Jeg vil egentlig gerne læse et citat op fra tidligere socialminister, nuværende fødevarerminister, Eva Kjer Hansen, hvor hun siger følgende:

»»Et andet liv« er mit konkrete bud på, hvordan vi kan skubbe en indsats i gang. En indsats, der bygger på medinddragelse, muligheder og dialog med den prostituerede ... Jeg ønsker at give de prostituerede mulighed for at træffe nogle valg, som kan give dem et bedre liv ... Med denne plans konkrete forslag sættes der handling bag ordene.«

Det her er blevet sagt af den tidligere socialminister i april 2005. Siden hen er der ifølge Servicestyrelsens hjemmeside kommet en anden rapport med tal, der viser, at andelen af prostituerede er øget med 1.000. Så vil jeg egentlig gerne høre ordføreren: Når ordføreren blankt afviser det her, mener ordføreren så, at der er kommet handling bag ordene, når andelen af prostituerede er øget med 1.000?

Sophie Løhde (V):

Jeg anerkender ikke ordførerens tilgang med, at der skulle være en forøgelse på 1.000 prostituerede i Danmark. Det bliver jeg nødt til at slå fast indledningsvis.

På spørgsmålet om, hvorvidt der er sket en udvikling i Danmark, må jeg sige: Ja, vi har taget en masse vigtige skridt, og det er også det, vi skal fortsætte med at gøre i fremtiden. Man kan sige, at med handlingsplanen og faktisk også den første plan, som blev lanceret af regeringen i 2002, »Det fælles ansvar«, var det jo egentlig første gang, der kom et virkelig bredt politisk fokus på spørgsmålet om prostitution i Danmark.

Men det er ikke det samme, som at vi er et mål, og at vi ikke skal gøre mere. Det mener jeg bestemt, men jeg kunne også vælge at sætte fokus på de bedre regler, der er kommet, for eftergivelse af gæld i forhold til eksempelvis prostituerede, og sådan kunne man fortsætte med at nævne kompetencecenteret osv. Der er kommet en masse initiativer, som viser, at vi er på vej i den rigtige retning, men vi er bestemt ikke i mål endnu.

Yildiz Akdogan (S):

Tak. Jeg vil korrigere mig selv og sige, at det er næsten 1.000, og jeg vil gerne henvise til nogle tal, som er taget fra ministeriets hjemmeside. I »Et andet liv« står der, at det skønnes, at minimum 3.750 personer prostituerer sig i Danmark. Det er fra »Et andet liv«.

I en bog, »Prostitution i Danmark«, som omtales på Servicestyrelsens hjemmeside, står der, at det vurderes, at der pr. august 2006 var minimum 4.732 kvinder, så der må være sket en stigning, medmindre jeg ikke kan finde ud af at regne. Det er det ene.

Det andet er, at der i den samme bog om prostitution i Danmark faktisk står, at prostituerede er borgere med rettigheder. Hvis vi skal tage det for givet, hvilket ministeren vel i øvrigt går ind for, at det er borgere med rettigheder, så er spørgsmålet til ordføreren: Hvilke rettigheder skal de her borgere have, og hvordan skal vi hjælpe dem, hvis vi hele tiden skal tænke på, at der nu ikke er noget bevis for, at exitpakken virker, og at vi i øvrigt ikke skal legitimere socialt bedrageri? Hvis det er borgere, ganske almindelige borgere, som er sat i en meget, meget speciel beklemt situation - ordføreren var selv inde på det - psykisk, fysisk, økonomisk, hvad skal der så gøres?

Sophie Løhde (V):

Ja, statistikker. Hvad var det Winston Churchill plejede at sige: Jeg stoler kun på de statistikker, jeg selv har været med til at manipulere. Altså, der findes altid statistikker, som kan vise det ene, det andet og det tredje, alt efter hvordan man læser det.

Det interessante for mig er ikke, hvorvidt tallet er det ene eller det andet. Det interessante for mig er, om vi som samfund har formået at gøre en langt bedre indsats for at sikre, at de prostituerede, som gerne vil ud af prostitution, også får nogle muligheder for det. Her må jeg konstatere, at vi i hvert fald under den her regering har etableret langt flere muligheder og bedre tilbud for, at prostituerede kan komme ud af prostitution, hvis de selv vil, end det, den tidligere regering lagde for dagen. Det må jeg holde fast ved.

På spørgsmålet om exitpakken vil jeg sige, at jeg ikke har stået her og sagt, at det ikke er noget godt initiativ, og det ikke skal udbredes. Jeg har bare tilladt mig at sætte spørgsmålstejn ved, om vi, når Kompetencecentret har screenet, at der f.eks. er 36 kommuner, hvor der ikke er fundet massageklinikker og lign., så skal bede de 36 kommuner om alligevel om at implementere en exitpakke. Skal vi bede de kommuner, som i forvejen har opbygget tilbud, om at opbygge nogle tilbud, som måske ikke passer ind i den kommunale sammenhæng og udfordring, der gør sig gældende i det område?

Line Barfod (EL):

Fru Sophie Løhde talte om, hvor vigtigt det er med lighed for loven, og det er selvfølgelig et godt princip at have, men det, jeg ikke helt forstår, er, at Venstre kun synes, det gælder for dem i bunden af samfundet.

Hvorfor er det, man synes, at når det gælder nogle af dem, der har det allersværest, dem, der er i prostitution og gerne vil ud af det, og som ofte har meget store sociale problemer og tit også psykiske problemer osv., skal vi være hårde og strenge? Når vi kommer til dem i toppen af samfundet - ministre, der ikke kan finde ud af reglerne for at bruge deres ministerbiler, ministre, der ikke kan finde ud af bilagsregler, og politichefer, der ikke kan finde ud af, hvad man må rejse for, osv. - så skal vi ikke kræve lighed for loven, så får man lov at slippe. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Jeg synes, det er helt fair, at man siger lighed for loven, og at det så gælder alle, men når man ikke gør det, må jeg sige, at så hænger det simpelt hen ikke sammen for mig. Der vil jeg meget gerne høre en forklaring fra Venstres ordfører.

Sophie Løhde (V):

Jamen jeg kan så stille spørgsmålet tilbage: Er det mere legitimt at begå socialt bedrageri, hvis man er en prostitueret, end hvis man er en enlig mor, som har mistet hus og hjem? Er det mere legitimt at begå socialt

bedrageri, hvis man er bankdirektør og har foretaget nogle kriminelle handlinger? Altså: Venstres svar er bare nej, og dermed er det lighed for loven. Socialbedrageri kan vi ikke acceptere. Uanset at det er en prostitueret, en borgmester eller andre i det danske samfund, anerkender vi ikke, at det skal være legitimt at begå socialt bedrageri. Det er vi nødt til at holde fastholde.

Vi mener også, at det er glidebane, vi bevæger os ind på, hvis vi bare her i dag siger: O.k., vi åbner op for én gruppe her. Men hvad så med alle de andre grupper? For der er mange andre grupper end blot lige de prostituerede, om hvem man med rette kunne hævde, at det da også skal gælde for dem. Så er det bare, vi siger: Hvor er det, grænsen går, for vi bevæger os videre og videre? Derfor er vi nødt til at fastholde, at der må være lighed for loven - for høj som lav.

Line Barfod (EL):

Det er jo derfor, at jeg ikke forstår det. Altså, hvis Venstre fulgte det princip, kunne jeg forstå argumentet. Så kunne jeg være uenig, når det gælder nogle af de mennesker, vi taler om her, men så kunne jeg forstå argumentationen.

Men Venstre kræver ikke lighed for loven, når det gælder dem i toppen. Når det gælder ministre, der ikke overholder reglerne, går man jo ikke ind og siger: Her skal hammeren falde; her skal man straks have en ordentlig en oven i nøden af skattevæsenet, fordi man har brugt ministerbilen i lodret modstrid med reglerne, eller fordi man har været henne og bruge af skatteborgernes penge til private udgifter, eller fordi man er politichef og har boet ekstra på hotel på skatteborgernes regning, selv om det var privat. Der siger Venstre jo ikke, at der skal være lighed for loven, og at hammeren skal falde.

Derfor forstår jeg simpelt hen ikke sammenhængen, og det er bare den, jeg spørger til. Jeg synes, at det er fair nok, hvis man har den holdning, men så må man også efterleve det. Jeg er uenig, når det gælder nogle af de her mennesker, men Venstre siger, at man vil efterleve princippet, men hvorfor gør man det så ikke?

Sophie Løhde (V):

Altså, jeg anerkender ikke Enhedslistens argumentation i den her sag. Mig bekendt har ingen ministre i Danmark begået socialt bedrageri uden at være straffet for det på linje med alle andre i det danske samfund, der begår socialt bedrageri. Jeg har ikke kendskab til en eneste, men det kunne da være interessant, hvis Enhedslistens ordfører var i besiddelse af oplysninger om, at ministre har begået socialt bedrageri, for så kunne det da være, at der var nogle af dem, man i hvert fald skulle tage det op med.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg må indrømme, at jeg efter ordførerens tale næsten tænker, at man ikke anerkender, at de her mennesker har et alvorligt problem, for jeg forstår slet ikke den der snak om, at hvis der i nogle kommuner ikke findes en massageklinik, er det ikke nødvendigt, at de pågældende kommuner gør noget for de prostituerede.

Altså, det er ret vildt at påstå, at fordi man har lavet en screening og i nogle kommuner ikke har fundet en massageklinik, så er der pr. definition ingen prostituerede, og ergo behøver kommunerne ikke at have en strategi for, hvordan man håndterer det her store sociale problem. For jeg håber, at vi stadig væk er enige om, at det er et stort socialt problem med prostitution, og at man vel skal prøve at få folk ud af prostitution.

Jeg forstår det slet ikke, fordi handlingsplanen »Et andet liv« jo netop har varslet en vejledning til sagsbehandlere overalt i landet, der skulle give bedre mulighed for at rådgive prostituerede - en vejledning, som har været undervejs i næsten 4 år, før den meget belejligt kommer, lige som det her forslag kommer. Mener ordføreren ikke, at vi har et reelt problem i alle landets kommuner, hvis kommunerne uanset demografi ikke er i stand til at hjælpe prostituerede ud af prostitution?

Sophie Løhde (V):

Med hensyn til vejledningen kommer den mig bekendt her i februar måned.

Når jeg nævnte eksemplet med de 36 kommuner ud af de 96, var det bare ud fra, at forslaget, vi behandler her i dag, jo går ud på at pålægge samtlige kommuner at implementere exitpakken. Det kan være en rigtig god idé, hvis vi har viden om, at exitpakken virker. Ordførerne skriver selv i forslaget, at pakken endnu ikke har fundet anvendelse. Der tillader vi os bare at spørge: Skulle vi ikke lige se den blive brugt og blive en succes, før vi kræver, at landets samtlige 98 kommuner skal bruge den?

Derudover har vi i Venstre den opfattelse, at fordi vi har 98 kommuner i Danmark, har vi ikke 98 ens kommuner. Den indsats, der skal pågå i Københavns Kommune, er formentlig en helt anden indsats end den, der skal lægges i Rudersdal Kommune.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jeg kunne ikke være mere enig med ordføreren, fordi forslaget går ud på at sikre, at regeringen sikrer, at alle kommuner udarbejder og implementerer handlingsplaner på prostitutionsområdet. Det er jo lige præcis det, det handler om. Det handler lige præcis om, at der i alle landets kommuner efter al sandsynlighed er prostituerede og efter al sandsynlighed prostituerede, der kunne have brug for hjælp til at komme ud af prostitutionen.

Er ordføreren ikke enig i, at det ville være rigtig, rigtig smart, at alle kommuner udarbejder og implementerer handlingsplaner på prostitutionsområdet? Er det ikke lige præcis det, det her forslag går ud på? Er det ikke lige præcis det, vi diskuterer? Og kan Venstres ordfører ikke tilslutte sig, at det er en rigtig god idé, at kommunerne gør det, uden at forslaget så i øvrigt siger, lige præcis hvordan de enkelte exitpakker skal udformes?

Sophie Løhde (V):

Forslagsstilleren glemmer at nævne, at der sådan set konkret står i bemærkningerne til forslaget, at man er af den opfattelse, at exitpakken skal udbredes til alle landets kommuner. Det står i bemærkningerne. Så det var den del, jeg kommenterede.

På spørgsmålet om, hvorvidt en given kommune skal udarbejde handlingsplaner, vil jeg sige, at jeg bestemt er af den opfattelse, at en kommune aktivt skal forholde sig til de sociale problemer, som man har i sine omgivelser. Men jeg ved også godt, at vi i Venstre har så meget tillid til det kommunale selvstyre og det ansvar, som kommunerne skal leve op til på det her område, at jeg naturligvis er sikker på, at de kommuner, som står med konkrete eksempler, med konkrete problemer i relation til prostituerede, som har behov for hjælp, også tager hånd om det.

Derudover vil jeg endnu en gang også henvise til servicelovens § 12, som jo betyder, at kommunerne allerede i dag er forpligtet til at give personer med særlige sociale problemer tilbud om gratis rådgivning. Tilbud om rådgivning skal også omfatte opsøgende arbejde for at nå ud til grupper, som må formodes ikke selv at henvende sig. Rådgivningstilbuddet skal være åbent og kan, hvis der ikke er behov for en ydelse eller for at træffe en afgørelse, være anonymt. Lige netop det tager også højde for, hvis en given kommune ikke har en konkret handlingsplan. De er forpligtet ved lov til aktivt at forholde sig til og gøre noget ved problemerne.

Yildiz Akdogan (S):

På Servicestyrelsens hjemmeside kan man downloade en rapport, der hedder »Prostitutionen i Danmark«. Her er der et afsnit, der hedder »Prostituerede er borgere med rettigheder«. Det står på side 24. Socialdemokraterne er enige i dette. Når vi ønsker frit lejde til prostituerede, er det netop ud fra det menneskesyn, at disse kvinder også har rettigheder og i høj grad har brug for hjælp. Hensigten med frit lejde-udspillet er ganske enkelt at skabe nogle rammer, der giver disse kvinder muligheder og valg til at komme ud af prostitution.

Når vi ser på, hvem der havner i prostitution, er det ifølge Servicestyrelsens rapport primært kvinder, som allerede er socialt marginaliserede. De har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet og en lav uddannelse. Et andet fællestræk er, at knap 80 pct. af dem presses til prostitution på grund af økonomiske problemer. Mens nogle af disse kvinder prøver at få dagligdagen til at køre med indtægter fra prostitution, vælger andre at

supplere kontanthjælpen med det. Da den sidstnævnte handling ifølge loven er ulovlig, bringer det ikke kvinderne i mindre vanskeligheder. Frygten for gæld til skattevæsenet eller kravet om tilbagebetaling af offentlige ydelser holder mange tilbage og fast i miljøet, ligesom det er svært at få dem til at henvende sig til en socialrådgiver eller anden myndighed om hjælp. Vi har altså ikke at gøre med et idealiseret pretty woman-fænomen, der lever sit liv i sus og dus i Hollywoodstil. Nej, vi har at gøre med et socialt problem, som kræver sociale initiativer og i den grad politiske handlinger.

Derfor ser vi bl.a. den københavnske exitpakkemodel som en god måde at imødekomme problemet på. Exitpakken går i al sin enkelhed ud på, at de prostituerede får anonym rådgivning med henblik på råd og vejledning til at forlade prostitution uden at få en straffesag på halsen. Frit lejde-forslagets hensigt er ikke at blåstemple socialt bedrageri, men at give en specielt svag gruppe i samfundet en reel mulighed for at komme ud af det problem, nemlig prostitution.

I al sin enkelhed ønsker vi med dette forslag at se de prostituerede som borgere, der skal have rettigheder til at få hjælp, ligesom ministeriet egentlig fremhæver det på sin hjemmeside. Vi foreslår derfor, at den prostituerede bliver fritaget for tilbagebetaling af skat af penge, der er erhvervet ved prostitution, og at den prostituerede bliver fritaget for krav om tilbagebetaling af kontanthjælp eller dagpenge for perioden, hvor vedkommende sideløbende har modtaget penge for prostitution.

Derudover er hensigten med forslaget, at der gives mulighed og afsættes midler til de rette aktører, for hensigten er at fremme viden, skabe indsigt og de rette rammer, som på sigt kan være forebyggende. Derfor opfordrer vi også til, at der laves en vejledningspjece fra ministeriets side til sagsbehandlere, som dermed bedre kan rådgive og forholde sig til de prostitueredes situation.

For det andet ønsker vi, at der laves et forsøg, hvor netop erfaringerne fra Københavns Kommune kan udbredes, således at der kommer en overordnet handlingsplan på kommunalt niveau med det sigte netop at minimere, men ikke mindst at forebygge prostitution.

Sluttelig vil vi gerne understrege, at dette forslag også handler om menneskesyn. At visse personer af økonomiske årsager presses ud i at sælge deres krop for penge, er ikke i orden. Kan vi hjælpe bare nogle af de her kvinder ud af denne her meget ubehagelige onde cirkel, er det en succes i sig selv. Derfor håber vi, at man bakker op omkring vores forslag. Tak for ordet.

Dennis Flydtkjær (DF):

Jeg synes, det er sympatisk, at forslagsstillerne gerne vil gøre noget for at løse de problemer, der er for prostituerede i Danmark, hvilket vi i Dansk Folkeparti bestemt også gerne vil. Jeg mener bare ikke, at det her beslutningsforslag er løsningen.

Den første del af forslaget omhandler, at prostituerede anonymt kan henvende sig til kommunen og få rådgivning uden at frygte en eventuel straffesag for socialt bedrageri. At give dem en sådan frit lejde-ordning vil medføre, at man fritager disse personer for betaling af skat af de penge, de har tjent, og det vil også betyde, at man fra det offentliges side ikke kan kræve de penge tilbage, som personen eventuelt har modtaget i kontanthjælp. Det vil med andre ord sige, at det er en blåstempling af socialt bedrageri og sort arbejde, som de andre har været inde på.

Jeg anerkender, at prostitution i udbredt grad er et socialt problem, men det er bare ikke løsningen, at vi vælger en lille del af befolkningen ud og siger, at det er i orden, at de begår socialt bedrageri. Det sender et forkert signal, at man vil legalisere én slags sort arbejde og ikke et andet. Prostitution skyldes jo for mange en bred vifte af sociale og menneskelige problemer, som skal løses gennem en helhedsorienteret indsats. Og det mener jeg ikke at det her forslag gør, for det går ind og tager nogle enkelte emner ud og siger: Det er det her, vi skal gøre for at løse det.

Med en helhedsorienteret indsats mener jeg noget i retning af den her handlingsplan kaldet »Et andet liv«, som blev sat i gang i 2005. Jeg mener, det er vigtigt, at vi venter og ser evalueringen af »Et andet liv«, inden vi sætter nye initiativer i gang. Det virker jo lidt omsonst at sætte enkelte initiativer i gang nu, når det, der er brug for, er en helhedsorienteret indsats for at løse de her problemer for de mennesker.

Et andet punkt omhandler, at alle kommuner hver især skal udarbejde og implementere en handlingsplan på prostitutionsområdet. Den del kan jeg heller ikke bakke op om, for hver kommune skal jo ikke ud og genopfinde den dybe tallerken. I stedet skal kommunerne jo trække på den viden fra det landsdækkende kompetencecenter, som blev oprettet i forbindelse med handlingsplanen fra 2005. Centerets funktion er jo netop rådgivning i prostitutionsmiljøet samt at undervise medarbejdere, som beskæftiger sig med de her mennesker. Erfaringer har jo vist, ligesom beskæftigelsesministeren også rigtigt sagde, at den socialt støttende indsats har størst effekt uden indblanding fra myndigheder og uden indberetning til socialforvaltningen.

Angående exitpakken fra Københavns Kommune synes jeg da, det er fint, at de har prøvet en sådan ordning af og også inden for den gældende lovgivning, men jeg synes, man skal vente og se, om den har virket, inden man spreder den ud til de andre kommuner. Jeg ved ikke, om det er en fejl i lovforslaget, men der står, at man kan få 20-30 - der står ikke, om det er procent, men jeg forholder mig til det, der står i teksten - af de 2.000 prostituerede, der er i København, til at benytte sig af den her pakke, men der er ikke en eneste, der har benyttet den indtil nu. Jeg ved ikke, om en af de andre ordførere lige kan nævne, om det måske skal være procent. Det går jeg ud fra, men det står der i hvert fald ikke. Men jeg synes i hvert fald, at man skal vente og se, om den her ordning virker, inden man siger, at den skal udbredes.

Angående vejledningen til kommuner og sagsbehandlere kan jeg kun give forslagsstillerne ret i, at det er for dårligt, at den ikke er kommet endnu. Jeg kan altså kun glæde mig over, at beskæftigelsesministeren har lovet os her i dag, at den skulle komme inden udgangen af den her måned, altså inden udgangen af februar.

Dansk Folkeparti kan altså ikke støtte det her beslutningsforslag, da vi ikke mener, at frit lejde for prostituerede er løsningen. Samtidig mener vi, at vi skal vente på evalueringen i handlingsplanen »Et andet liv«, inden vi sætter nye initiativer i gang.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Tak. Jeg skal gøre det ganske kort. Vil Dansk Folkeparti støtte den der udbredelse af exitpakkerne til kommunerne, hvis det i København viser sig at have en positiv effekt?

Dennis Flydtkjær (DF):

Jeg er sådan set lidt overrasket over spørgsmålet, for jeg synes, at den gældende lovgivning allerede dækker det. Hvis man tager handlingsplanen »Et andet liv« fra 2005, kan man se, at der faktisk er mange ting med, som de også har i København. Man har bl.a. opsøgende team, der skal rådgive; man laver telefonlinje, som folk anonymt kan ringe ind til. Så jeg synes, at mange af de ting er med i det.

Men som velfærdsministeren og Venstres ordfører har sagt: Kan kommunerne dække sig ind med mere end den her handlingsplan og komme med yderligere tiltag, så synes jeg egentlig også, det er fint. Men jeg synes ikke, man skal gå ind og påtvinge dem at gøre det, og specielt ikke i en situation, hvor man ikke helt ved, om den virker, og hvor man selv i bemærkningerne skriver, at der ikke er nogen, der har benyttet sig af den endnu. Så er det i hvert fald alt for tidligt at diskutere, om den skal udbredes. Viser det sig, at det er en kæmpe succes, synes jeg, at vi jo kan tage den op igen.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Jamen jeg er meget glad for, at vi har Dansk Folkepartis ord for, at hvis exitpakken viser sig at virke, vil man gerne være med til at se på at udbrede den i alle kommuner. Er det også sådan, at Dansk Folkeparti, som selv gør rede for, at det her ikke er en god løsning til at få folk ud af prostitution, har nogle selvstændige bud på, hvad der så kunne være gode metoder? For det er jo sådan, at mange af de ting, der står i handlingsplanen »Et andet liv«, faktisk ikke er blevet ført ud i livet, bl.a. vejledningen, som først kommer nu knap 4 år efter. Den undersøgelse af unge, som kommer ind i prostitution, og som er omtalt i handlingsplanen, er heller ikke blevet udført osv.

Har Dansk Folkepartis selv nogen løsninger på det her problem, det økonomiske aspekt, når nu den her løsning ikke virker?

Dennis Flydtkjær (DF):

Jeg tror, at du hørte forkert. Jeg sagde ikke, at vi et hundrede procent sikkert vil udbrede det her til alle kommuner samlet. Men jeg sagde i hvert fald, at det var underligt, at man allerede nu vil sige, at det skal udbredes til alle kommuner, når man har en pakke, der ikke har virket på en eneste ramt.

Jeg har heller ikke kunnet få svar fra dig i dag. Men jeg synes, det er lidt uambitiøst med den her kommunale exitpakke, hvis man siger, at det er 20-30 prostituerede ud af 2.000, den kan redde, og det så har vist sig, at der ikke er et eneste tilfælde, hvor det endnu har hjulpet. Så siger man, at det simpelt hen er den løsning, man skal sprede ud til alle kommuner - en pakke, der ikke har hjulpet nogen endnu. Altså, det er jo alt for tidligt, og derfor synes jeg, man skal vente og se. Og det, jeg sagde, var, at man skal vente og se evalueringen af den for at se, om den virker, og så kan man tage sagen op igen. Jeg sagde ikke, at vi så et hundrede procent sikkert ville støtte det, hvis det var, men hvis den begynder at virke, kan man tage den op igen.

Angående vores egne initiativer vil jeg sige, at jeg synes, at det er alt for tidligt at komme med enkeltstående initiativer, som jeg sagde i min tale. Det her er jo en helhedsorienteret indsats, man skal lave, ligesom den man lavede med »Et andet liv«. Det skulle så faktisk have været evalueret i december sidste år, men evalueringen er så desværre ikke kommet endnu, og jeg synes, at vi skal vente, til den evaluering er kommet, og så ud fra den tage det op og se, hvad der er brug for her. For det er jo ikke bare sådan en nem lille sag, den her, og vi er jo alle sammen enige om, at der skal gøres noget. Spørgsmålet er bare, hvad det er, og der synes jeg at vi skal vente på evalueringen, før vi kan se det.

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg ved godt, at det er en smule svært lige at vænne sig til reglerne i Folketinget vedrørende tiltaleformer, men man må altså ikke tiltale hinanden direkte, altså med »du« eller »dig«. Man skal nævne enten navnet med »fru« eller »hr.« foran, eller også kan man bare sige »ordføreren«. (Dennis Flydtkjær (DF): Beklager). Det har været svært for os alle sammen - selv om det er lang tid siden.

Så er der yderligere en kort bemærkning fra fru Yildiz Akdogan, værsgo.

Yildiz Akdogan (S):

Jeg reagerede lidt på ordførerens svar, som var, at forslaget var uambitiøst, fordi det omfatter måske 20 eller 30 pct. Så jeg vil egentlig høre: Hvad skal succesraten være, før ordføreren synes, det er et godt forslag og vil sige o.k. til det?

Dennis Flydtkjær (DF):

Tak for spørgsmålet. Nu fik jeg svar på mit spørgsmål, for det er så bare en stavfejl, der er i forslaget. Der står nemlig ikke »procent«, der står bare, at det er 20-30 personer. Hvis det er 20-30 pct., der er meningen, synes jeg faktisk, det er en fin nok ambition. Det var egentlig også det, jeg prøvede at spørge ind til i min ordførertale, for det står ikke sådan. Hvis det er 20-30 pct., synes jeg, det er en fin ambition, men hvis det var 20-30 personer, ville det jo virke meget uambitiøst.

Yildiz Akdogan (S):

Lad os sige, at det er 20-30 personer. Hvis vi nu tænker på, at det her er en meget socialt udsat gruppe, er det så ikke i sig selv værd at redde 20-30 mennesker ud af en situation, der gør, at de bliver udnyttet rent økonomisk, fysisk og psykisk? Er 20-30 menneskeliv egentlig ikke godt nok?

Dennis Flydtkjær (DF):

Jo, det er det helt sikkert. Hvis vi kan redde 20, er det selvfølgelig godt, men de løsninger, vi skal sætte i gang her fra Folketingets side, skal jo være dem, der kan hjælpe flest mulige for de penge, vi har at gøre godt med. Og at sætte pakker i gang, der kan redde 20-30, synes jeg er at sætte et for lavt ambitionsniveau for det.

Vi skal selvfølgelig så vidt muligt hjælpe alle de mennesker, der har brug for at komme ud af prostitution. Det kan selvfølgelig være svært, men målet må da være at hjælpe alle, der har brug for det, ikke bare 20-30. Men kan vi hjælpe 20, er det da fint nok. Kan vi hjælpe hundreder eller tusinder af dem, er det da endnu bedre. Jeg synes bare, det er uambitiøst, hvis det kun er 20, vi sidder og skal lave forslag på.

Knud Kristensen (KF):

Derfor var jeg en lille smule forsinket. Det undskylder jeg.

Beslutningsforslaget, som er fremsat her, om frit lejde for prostituerede er bestemt ikke et forslag, Det Konservative Folkeparti på nogen måde kan stemme for. Det ville betyde en række ændringer i den samlede sociale lovgivning, i lovgivningen som sådan, og derfor kan vi på ingen måde tilslutte os noget sådant. Vi har på ingen måde intentioner om, at det skal være legalt at tjene sorte penge og omgå det skattesystem, som vi har. Det ligger fuldstændig fast.

I 2005 lancerede regeringen handlingsplanen »Et andet liv«, og den handlingsplan er jo på vej til at blive evalueret nu her allerede i februar 2009, hvor Servicestyrelsen kommer med en vejledning osv. om området her. Men i den forbindelse blev der også oprettet et kompetencecenter netop for prostituerede, sådan at man her kunne få brobygning over til de forskellige systemer. Det synes jeg jo i særdeleshed er godt.

Når nu man fremsætter det her beslutningsforslag, var det jo heldigt, at det nåede at komme, før vi netop fik udmeldingen fra Servicestyrelsen.

Jeg synes lige, at jeg vil gøre opmærksom på, når jeg hører debatten her, at det handler om, at der skal oprettes kompetencecentre over det ganske land. Så er det sådan, at kommunalbestyrelserne efter servicelovens § 12 har pligt til netop at håndtere den her form for problemstillinger, og det er ikke et spørgsmål om, at man kun skal tage samtaler, når man får henvendelser, man skal også lave et opsøgende arbejde. Det ligger jo meget fast.

Derfor synes jeg, at det sociale system virkelig har hold om den her problemstilling. Og jeg tror, at uanset hvor meget man gør med hensyn til kompetencecentre - jeg synes, det er godt, og jeg er også enig i den tanke, der ligger i det her - vil vi også i eftertiden se, at der fortsat er prostitution i Danmark. Den kommer vi aldrig til livs. Vi arbejder selvfølgelig på det. Vi forsøger hele tiden at frembringe nogle gode resultater for netop at komme dem til undsætning, som ønsker at komme ud af prostitution.

Den fremtidige plan, der ligger for det, der skal ske, og det, der er regeringens intentioner, er jo, at vi skal have mere fokus på viden, opsamling og dokumentation på det område. Vi skal have samarbejde mellem Kompetencecenter Prostitution, Tema Prostitution og Center mod Menneskehandel. For menneskehandel er jo en af, kan man sige, de allerværste ting, der er i den her forbindelse.

Der skal være større synlighed omkring Kompetencecenter Prostitution og funktionen udadtil. Kompetencecenter Prostitution skal være initiativtager til etablering af tværfaglige erfaringsgrupper mellem samarbejdspartnere og det prostituerede område. Det er utrolig vigtigt, at man får lavet en grundlæggende udvikling, et samarbejde, for netop at evaluere, hvordan og hvorledes vi kommer tættere på det her problem. Og så skal der være større fokus på de mere udsatte prostituerede, dem, som ikke fungerer i en klinik osv.

Men Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte forslaget.

Bente Dahl (RV):

Da den radikale ordfører ikke kan være til stede, er det mig, der kort skal gøre rede for de radikale synspunkter:

Beslutningsforslagets hensigt er sympatisk. Mennesker, der har levet i prostitution og ønsker at komme ud af den, kan være i en økonomisk klemme, der kan stille sig hindrende i vejen for at komme videre og væk fra livet i prostitution.

Jeg kan være bekymret for, at en frit lejde-ordning ikke er tilstrækkeligt for at nå målet, som må være, at de, der ønsker det, kan gøre det. Jeg bygger min bekymring på Københavns Kommunes exitpakke, hvor der

endnu ikke er kommet en eneste henvendelse. Altså: Virker forslaget? Skal der andre tiltag til, skal der sættes andre tiltag i værk?

Vi er åbne over for mange forskellige tiltag inklusive B 72 for at give prostituerede mulighed for at skifte livsbane, uden at det får negative økonomiske konsekvenser eller medfører andre gener, og vi ser frem til en god udvalgsbehandling.

Line Barfod (EL):

Enhedslisten er jo medforslagsstiller på forslaget og støtter det derfor også. Vi synes, der i høj grad er behov for at gøre en langt større indsats for at hjælpe de mennesker, der er i prostitution, og for i det hele taget at tage sig af det problem, vi har med prostitution i Danmark, og derfor fremsatte vi jo også i efteråret et forslag til en samlet prostitutionspolitik - et forslag til en dansk model for, hvad vi kan gøre i forhold til prostitutionsproblemet, så vi holder op med at snakke svensk model og hollandsk model og andre former for modeller rundt om i verden, men finder frem til, hvordan vi bedst løser problemerne i Danmark.

Vi mener, at det forslag, der er fremsat her af en række partier i fællesskab, nemlig Socialdemokraterne, SF og Enhedslisten, er et væsentligt led i arbejdet på at finde en ordentlig dansk model. Vi er selvfølgelig generelt imod socialt bedrageri, imod skattesnyd osv., men når vi snakker om mennesker, der er ude i prostitution og er ude i store problemer, og som vi meget gerne vil hjælpe med at komme væk fra prostitutionen og få mulighed for at få sig et andet liv, er vi altså også nødt til at se på, hvad det er, der så skal til. Så nytter det ikke at stille sig op og være fuldstændig firkantet, så bliver man altså nødt til at se på, hvad det er, der forhindrer mange i at komme ud af prostitution, og her ved vi, at det er en forhindring for mange, at de er utrolig bange for at få en sag om socialt bedrageri og skattesnyd på nakken. Derfor er der behov for at have en mulighed for frit lejde.

Jeg har altså meget, meget svært ved at forstå den holdning, der er kommet til udtryk fra regeringspartierne i dag, hvor man siger, at der skal være lighed for loven. Når vi andre rejser spørgsmål til ministrene og spørger, hvordan det kan være, at de bruger ministerbilerne til privatkørsel i strid med reglerne, så de egentlig som minimum burde betale skat af det, og når vi spørger til, at ministre bruger skatteborgernes penge til udgifter, der ikke har noget med deres ministerembede at gøre osv., får vi at vide, at vi er smålige, og at der skal være plads til, at man gør noget, som er lidt forkert, der skal være plads til, at man er stor i slaget osv. Det er fair nok, hvis man har den holdning, men så synes jeg altså også bare, den skal gælde, når vi snakker om nogle af de mennesker, der har meget store problemer. Jeg kan simpelt hen ikke få den dobbeltmoral til at hænge sammen, og jeg synes, det ville have klædt Venstre at forklare, hvad baggrunden er for, at man har den dobbeltmoral, for jeg synes ikke, det er rimeligt.

I Københavns Kommune har man jo forsøgt at få lov til at lave en ordentlig rådgivning og give frit lejde. Det har man fået klart nej til fra regeringens side, og derfor har man så lavet det andet forsøg med anonym rådgivning og exitpakke. Vi håber meget, det vil vise sig, at det giver rigtig gode resultater, og det virker i hvert fald, som om mange af dem, der er i prostitution, synes, det er en rigtig god idé, ligesom det, at man har givet dem et særligt VIP-kort til at komme ind i sundhedsvæsenet og få en særlig hurtig adgang til at få den rådgivning og behandling, der kan være brug for, også bliver positivt modtaget.

Der er altså brug for, at vi er i stand til at tænke lidt anderledes og i nogle tilfælde er i stand til at give en særbehandling til nogle af dem, der er ude i store problemer og har brug for vores hjælp, hvis de skal ud af prostitution, som mange siger i skåltaler at man gerne vil have de kommer. Så skal der altså også en ekstra hjælp til, og nogle gange skal der også være en ekstra mulighed for at handle lidt anderledes og ikke sådan, som vi kræver af alle andre.

Pernille Vigsø Bagge (SF):

Omsorgssvigt i barndommen, institutionsophold og ringe skolebaggrund er ofte en del af den baggage, som den prostituerede bærer rundt på, og de tidlige traumer og skadevirkninger af prostitution vil ofte lede til sygdom, sårbarhed og nedsat arbejdsevne. De sociale tilbud til de prostituerede har hidtil været begrænsede,

og det skyldes måske, at de prostitueredes problemer er af så kompleks karakter, samtidig med at prostitution er en slags tabu, som vi har svært ved at forholde os til. Vi lever hellere med myten om den lykkelige ludder.

Det, jeg lige har læst op her, er ikke noget, jeg selv har fundet på. Det er det, fru Eva Kjer Hansen, som var socialminister, dengang VK-regeringen havde en socialminister, skrev i forordet til handlingsplanen »Et andet liv«, som jo altså handler om, hvordan man giver prostituerede muligheden for at komme til at leve et liv fri af prostitution. Der står mange interessante ting i den handlingsplan. Bl.a. står der på side 5, at de psykiske, sociale og økonomiske omstændigheder gør, at de prostituerede fastholdes i prostitution eller vender tilbage til den efter en pause, og der kræves derfor noget særligt for at hjælpe dem, der ønsker at komme ud af prostitution.

Netop derfor er forslaget, som vi behandler her i dag, en helt afgørende forudsætning for, at folk kan komme ud af prostitution. Vi må og skal angribe problemet med prostitution som et socialt problem, som et sundhedspolitisk problem og som et problem, der skal løses med både kreative og måske også utraditionelle metoder. Det er altså omsonst at møde mennesker i prostitution med kæmperegninger for tilbagebetaling af sociale ydelser, når den direkte adgang til midler er gennem mere prostitution.

Det er meget vigtigt, at mennesker i prostitution, som henvender sig til myndighederne med håbet om et andet liv, mødes med forståelse for deres situation og med et berettiget håb om, at der kan være en vej ud af prostitution, og ikke med uopfyldelige krav og manglende viden hos dem, som skal hjælpe. Servicestyrelsens egen bog fra 2007, »Prostitution i Danmark«, siger jo, at kommunerne mangler kendskab til området, hvilket ofte har den virkning, at mennesker i prostitution fanges i en fælde og vender tilbage til prostitution. De mødes af sagsbehandlere, der ikke har den fornødne forståelse for problemerne, som især handler om økonomisk nød og derfor gør, at prostitution er den eneste udvej, og derfor er det altså også så vigtigt, at vi her fra Folketinget sikrer vejen ud af prostitution og forpligter kommunerne til at lave strategier for, hvordan mennesker i prostitution reelt får muligheden for et andet liv.

Det er altså ærgerligt, at det ikke er vores velfærdsminister, der ligesom står i spidsen for forslaget her, som vi jo ellers har ønsket fra starten af. Så kunne det jo være, vi kunne få en drøftelse af de problemer, der handler om de ting i handlingsplanen »Et andet liv«, som beskæftigelsesministeren jo ikke kender voldsomt meget til, men som jo heller ikke er blevet ført ud i livet. Beskæftigelsesministeren siger her fra Folketingets talerstol, at der kommer en vejledning til kommunerne her sidst på måneden, altså næsten 4 år efter at den blev varslet i handlingsplanen »Et andet liv«.

I det hele taget synes jeg, der har været tale om en mærkelig vrangvillig behandling af forslaget fra regeringspartierne side - en behandling, der næsten vidner om, at man ikke synes, problemet her er stort nok til at finde en berettiget løsning på. Jeg synes, det er meget ærgerligt, når Servicestyrelsens bog »Prostitution i Danmark« selv indikerer, at der her er et væsentligt problem for vejen ud af prostitution.

Det er dejligt, at oppositionen kan stå sammen om at fremsætte et forslag som det her, så vi kan få debatten, og jeg ser da frem til, at vi en dag får et flertal, der er villigt til virkelig at sætte ind i forhold til at tilbyde mennesker i prostitution et andet liv.

Fjerde næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ordføreren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.